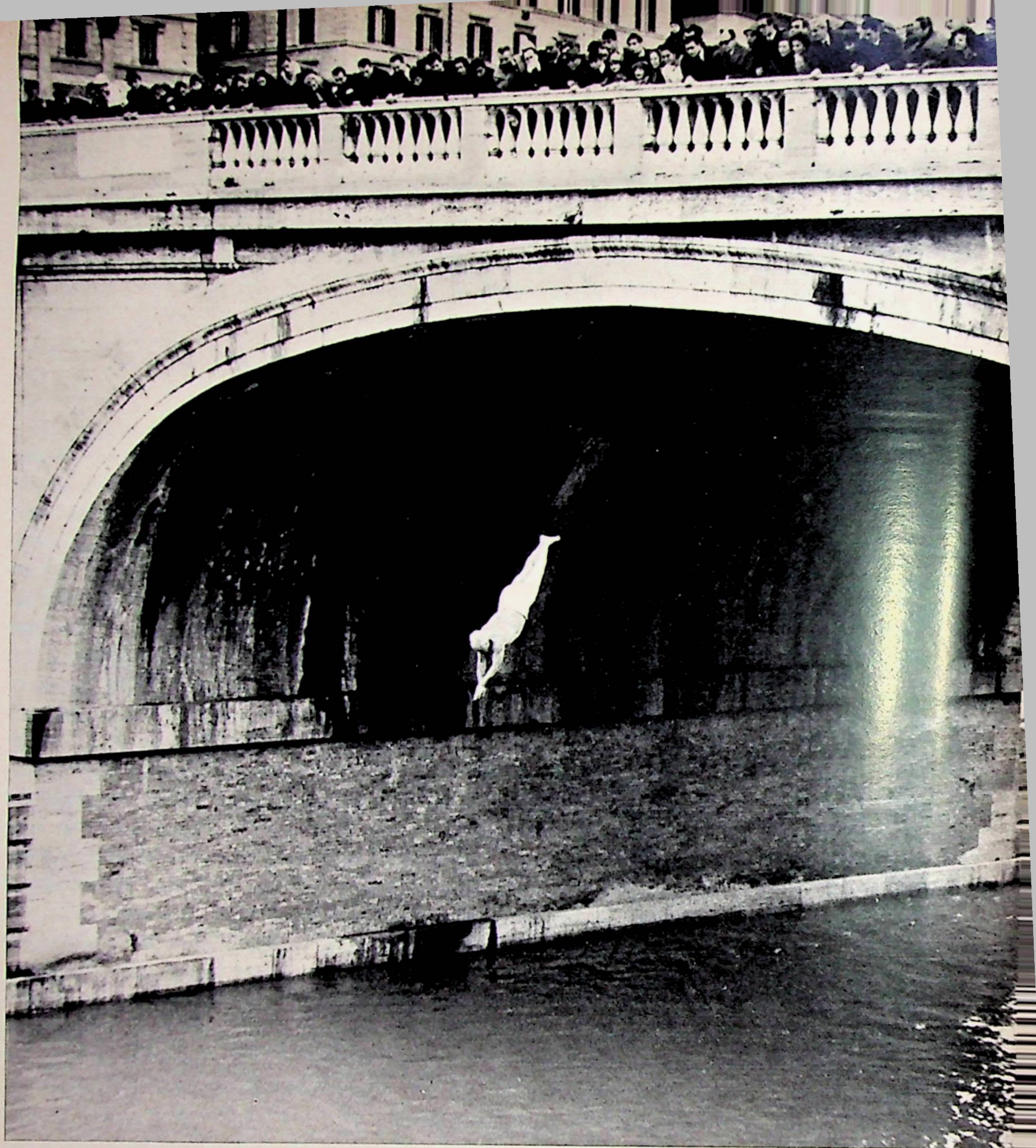
het aanzien van 1968

twaalf maanden wereldnieuws in beeld

Het aanzien van 1968

Zonder in dit opzicht een oordeel over andere jaren uit te spreken kan men stellen dat 1968 een geweldig jaar is geweest en wel in die zin dat geweld in 1968 hoogtij heeft gevierd. Geweld van de natuur, geweld van de mens, geweld als explosie van gebundelde krachten volgend op jarenlange onderzoekingen, proefnemingen en studie, geweld als uiting van opgekropte gevoelens van onrust, onlust, onbehagen en eigenmachtige rechtsuitoefening. Voorbeelden in de natuur: aardbevingen op Sicilië en in Iran; rampen door toedoen van de mens, als oorlogen in Vietnam en Biafra, dreiging in het nabije Oosten en in Tsjechoslowakije, opstanden in Parijs, Berlijn, Leuven en Amsterdam, moorden op dr. Martin Luther King en Robert Kennedy; explosies van menselijk vernuft als harttransplantaties, ontwikkelingen in de ruimtevaart. Hoe men het ook bekijkt, wij leven in een geweldige tijd, in een steeds kleiner wordende wereld, waarin de communicatiemiddelen ervoor zorgen dat wij vrijwel onmiddellijk weten wat er zich aan de andere kant van onze planeet afspeelt, een wereld waarin zich een engagement voltrekt ten gevolge waarvan onze antipoden als het ware onze buren worden. De hoeveelheid nieuws die zich dagelijks over onze hoofden uitstort is zo enorm groot, dat wij er mentaal ook weer snel afstand van moeten nemen. Als u in mei een afbeelding onder ogen krijgt van een gebeuren dat zich in januari heeft voltrokken, zult u ongetwijfeld zeggen: „Och, is dat nog pas zo kort geleden gebeurd?" Een fotoboek als dit, waarin in woord en beeld een neerslag van het wereldgebeuren uit 1968 is opgenomen, zal u derhalve dikwijls voor verrassingen plaatsen. Het zal uw geheugen opfrissen bij het doornemen van de pagina's, het zal misschien een appel doen op uw geweten, niet doordat het u een mening zal opdringen, maar zuiver en alleen doordat het u iets zal laten proeven van een mentaliteit, waarvan u afstand wilt nemen, zo zulks in uw vermogen ligt. Dit boek zal u ook vreugdevolle herinneringen bezorgen, als de geboorte van een kind of een machtige sportprestatie. Het zal een bezit zijn, dat u doorbladert en leest, dat u in de kast zet en er later weer uithaalt en herleest. Als bron van herinneringen, voor elkeen wellicht anders, zal het met de dag waardevoller worden.

FRISSE DUIK IN HET NIEUWE JAAR

Al jaren haalt de uit België afkomstige fotograaf en stuntman Rik de Sonay in Rome een koud kunstje uit: op nieuwjaarsdag, tevens zijn verjaardag, duikt hij vanaf de monumentale Ponte Cavour de Tiber in. Ook op 1 januari 1968 trok Mister Okay, zoals de Romeinen hem noemen, weer veel bekijks. Hij werd toen zeventig en waagde voor de negenenveertigste keer de sprong. Deze frisse gewoonte heeft hij overgehouden aan een weddenschap, die hij als jong persfotograaf met een paar collega's aanging. De duik werd een traditie met een vast voorafgaand ceremonieel: eerst de verjaarskaarsjes uit, dan de zwembroek aan en een (gekoelde) fles wijn open. De inhoud ervan giet hij over zich heen en dan is mister Rik voldoende okay om de duik van vijftien meter te nemen.

BLOEMPJES VAN DE NATIE

De Engelsen gingen vrij somber gestemd het nieuwe jaar in. Eind 1967 was een reeks drastische bezuinigingen aangekondigd en minister Ray Gunter kwam er rond voor uit dat de natie een dieptepunt had bereikt. „Het jaar dat voor ons ligt, is de laatste kans om de ziel en de kracht van Engeland te redden," bezwoer hij. Vijf vaderlandslievende typistes van een bedrijf in Surbiton bij Londen voegden energiek de daad bij het ministeriële woord. Ze namen het initiatief een half uur per dag over te werken om het land er weer bovenop te helpen. Hun actie I'm backing Britain (Ik steun Engeland) sloeg geweldig aan en werd al gauw een patriottische rage. De baas van de ondernemende meisjes liet meteen insignes maken om de actie een gepast Union-Jack vertoon mee te geven.

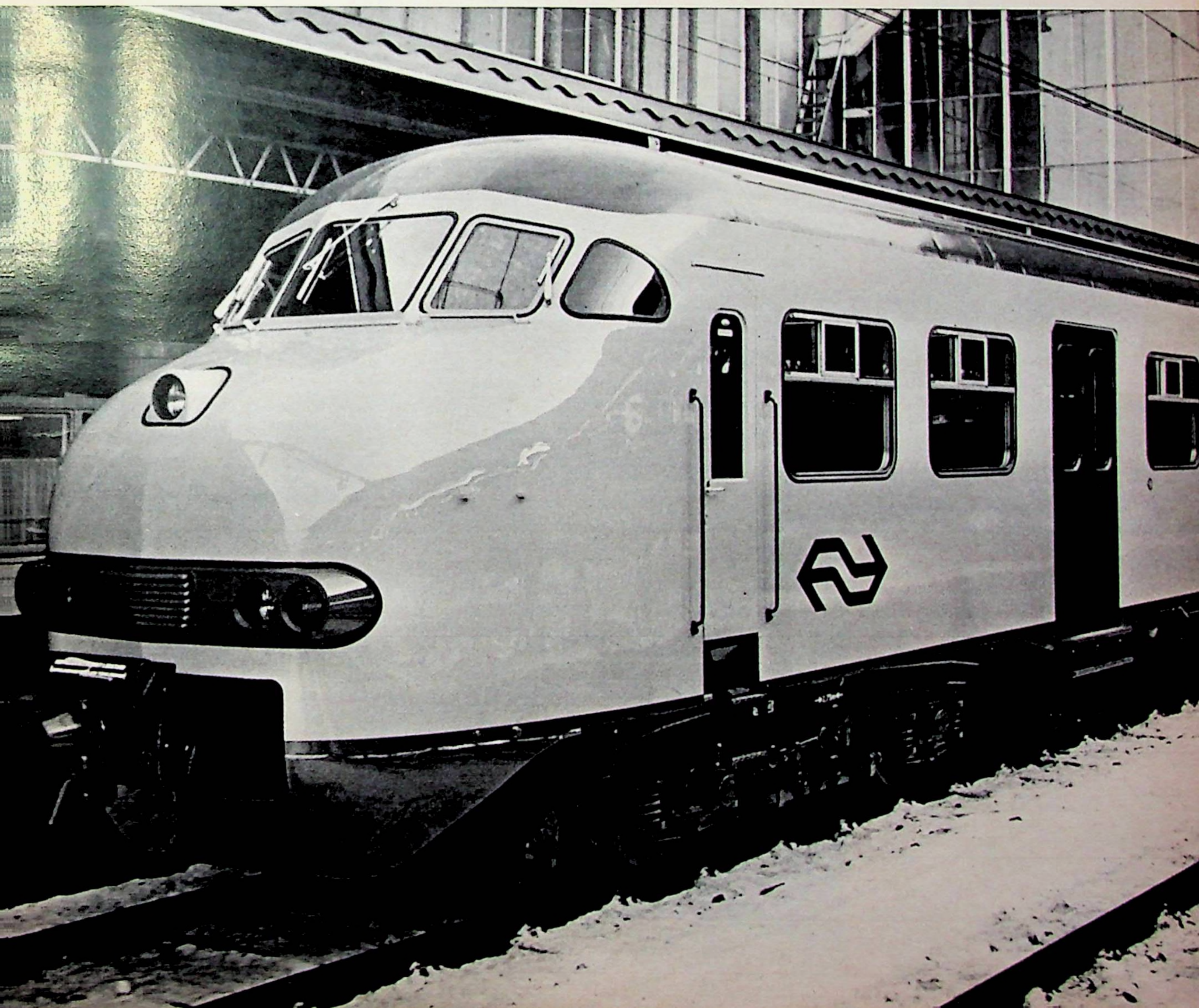

RODE HEKSENJACHT

In Moskou stonden in de tweede week van januari vier jonge intellectuelen terecht. Ze werden ervan beschuldigd illegale lectuur van de organisatie van uitgeweken Russen te hebben verspreid en staatsgevaarlijke publikaties in het buitenland te hebben gedaan. Op 12 januari werden Galanskof, Ginsburg, Dobrovolski en Vera Lasjkova tot zeven, vijf, twee en een jaar dwangarbeid veroordeeld. Buiten het gerechtsgebouw werd door vrienden van het viertal grimmig geprotesteerd. De chemicus Pavel Litvinof (links op foto), kleinzoon van een vroegere Russische minister van buitenlandse zaken, en Larisa Daniel, vrouw van de in 1966 wegens anti-sovjet-propaganda veroordeelde schrijver, deelden pamfletten uit aan westerse journalisten. In hun manifest stelden ze onomwonden dat tijdens het proces, „een heksenjacht in de twintigste eeuw", louter vals bewijsmateriaal was aangesleept en slechts eenzijdige getuigenverklaringen werden geduld.

GEEL OVER DE RAILS

Terwijl het autoverkeer over besneeuwde wegen sukkelde, kwamen de Nederlandse Spoorwegen op 11 januari officieel voor de draad met een stel fonkelnieuwe treinen. Veiliger, sneller, maar helaas niet voordeliger. Want behalve een nieuw gezicht presenteerden de N.S. — bijna honderd miljoen gulden verlies in 1967 — ook een gevoelige tariefsverhoging. Daar stond echter weer een aankondiging van meer reizigersservice tegenover: zowaar een overzichtelijker spoorboekje, meer treinen op bepaalde lijnen en een aantal aantrekkelijke zomeraanbiedingen. In de huisstijl van de N.S. werden enkele nieuwe elementen ingevoerd. Zo werd het oude letterembleem vervangen door een vignet, dat de pijlsnelle vaart van het railvervoer symboliseert. Als kleur van het rollend materieel werd een warme tint geel gekozen, die in alle jaargetijden duidelijk tegen het landschap en het stadsbeeld afsteekt.

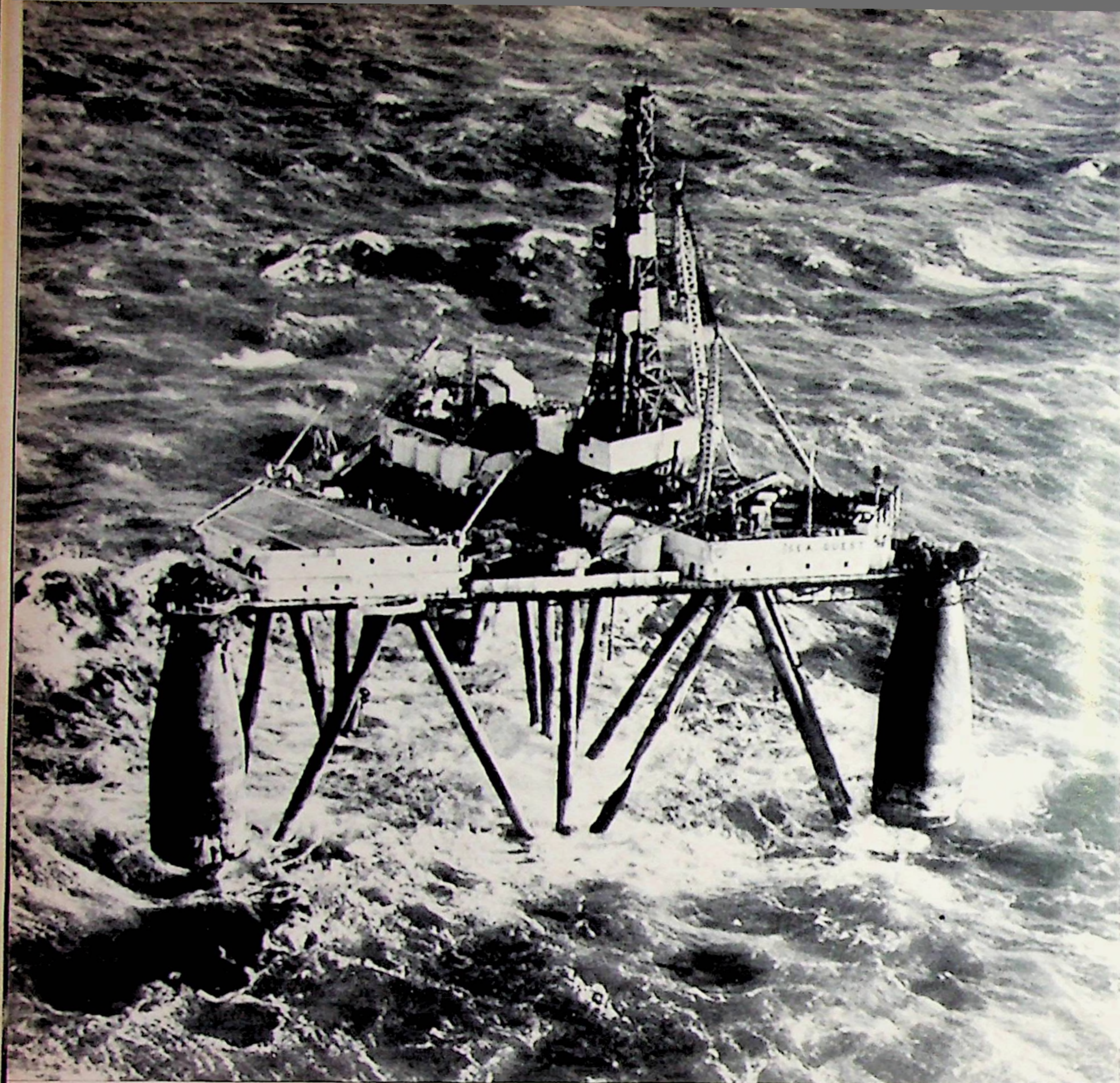
FELLE OLIEBRANDEN IN DE EUROPOORT

Twee zaterdagen achter elkaar werd in het Waterweggebied bij Rotterdam groot alarm geslagen. Op 13 januari explodeerde een olietank op het terrein van Pakhoed N.V. in de Botlek, waardoor enkele miljoenen liters vliegtuigbrandstof in dikke kolommen vuur en rook opgingen. Veel rampzaliger nog was de hel, die in de mistige ochtend van 20 januari losbrak in de raffinaderij van Shell Nederland in Pernis. Twee arbeiders kwamen om, zeventig werden gewond. De drukgolf, die met de zware ontploffing gepaard ging, richtte tot in Vlaardingen en Hoogvliet een enorme ravage aan. Binnen enkele uren hadden de brandweerploegen de razende vuurzee ingedamd, maar het duurde nog een dag voordat de laatste vlammen waren gedoofd. De schade aan gebouwen, kraakinstallaties en tanks werd op minstens honderd miljoen gulden becijferd.

VERWOESTING OP SICILIË

Vijftien aardschokken veranderden omstreeks half januari westelijk Sicilië in een driehoek vol puin en verschrikking. Er vielen enkele honderden doden. Tienduizenden mensen sloegen in paniek op de vlucht. Slechts langzaam kwam de hulpverlening op gang. Pas na een week vorderden de autoriteiten in Palermo gebouwen voor het onderbrengen van de berooide slachtoffers. Later begon een trieste uittocht van daklozen naar het vasteland, waar ze een veiliger bestaan hoopten op te bouwen — en een beter dan de meesten vóór deze ramp hadden gekend.

BOOREILAND OP DRIFT

Zeker negen schepen raakten op de Noordzee in nood tijdens de vliegende storm, die op 15 januari vooral in Schotland slachtoffers eiste en zware vernielingen aanrichtte. Het meest alarmerende S.O.S. kwam van het Britse booreiland *Sea Quest*, dat zestig mijl ten noordwesten van Den Helder van zijn ankers was geslagen en op drift was geraakt. Helikopters vlogen toe om de eenenveertig bemanningsleden van boord te halen, terwijl sleep- en reddingboten onmiddellijk uitvoeren. Het avontuur liep gelukkig goed af. Nog dezelfde dag werd het booreiland door Engelse slepers weer naar zijn plaats getrokken en in de woelige zee vastgemaakt.

GANGSTERTERREUR IN BRUSSEL

Maandenlang wist een bende met krachtige dreigementen grote sommen van Brusselse bareigenaars af te persen. Niemand durfde aangifte te doen. Eén tenslotte wel. Zijn cheque van 35.000 frank, waarmee de gangsters genoegen namen, deed vier van hen, de leider incluis, de das om. Dat represailles niet denkbeeldig waren, merkte barkeeper André op 14 januari, een week na de dappere daad van zijn baas. Hij moest toen zijn revolver, een museumstuk, gebruiken om zichzelf en het barmeisje Gigi twee bendeleden van het lijf te houden. De overvallers werden zonder noemenswaardige beschadigingen ingerekend.

ARTISTIEKE SAMENSPANNING

Het Stedelijk Museum in Amsterdam kreeg op 18 januari het „grootste kunstwerk ter wereld" voor een paar dagen in buitengewoon bruikleen. Het doek dat door artistieke samenspanners om het gebouw gedrapeerd werd, was stellig het langste: tweehonderdtien meter. Acht Vlaamse en veertien Nederlandse kunstenaars hadden er de meest uiteenlopende stijlen en posterteksten tegenaan gegooid. Mét het marathonschilderij werd een protest aanhangig gemaakt tegen het ondemocratische museumbeleid, het gebrek aan expositieruimte en de geringe ontmoetingsmogelijkheden voor kunstenaars en publiek. De kunstbroeders uit Gent hadden zich overigens van het protest gedistantieerd. Ze waren wel bereid het museum in te pakken, maar dan als uiting van hulde aan Europa's beste tentoonstellingsinstituut. Na de vertoning in Amsterdam zou de lap in Gent worden opgehangen, evenveel kilometers verder als het ding meters telt.

TIRADE VAN EARTHA KITT

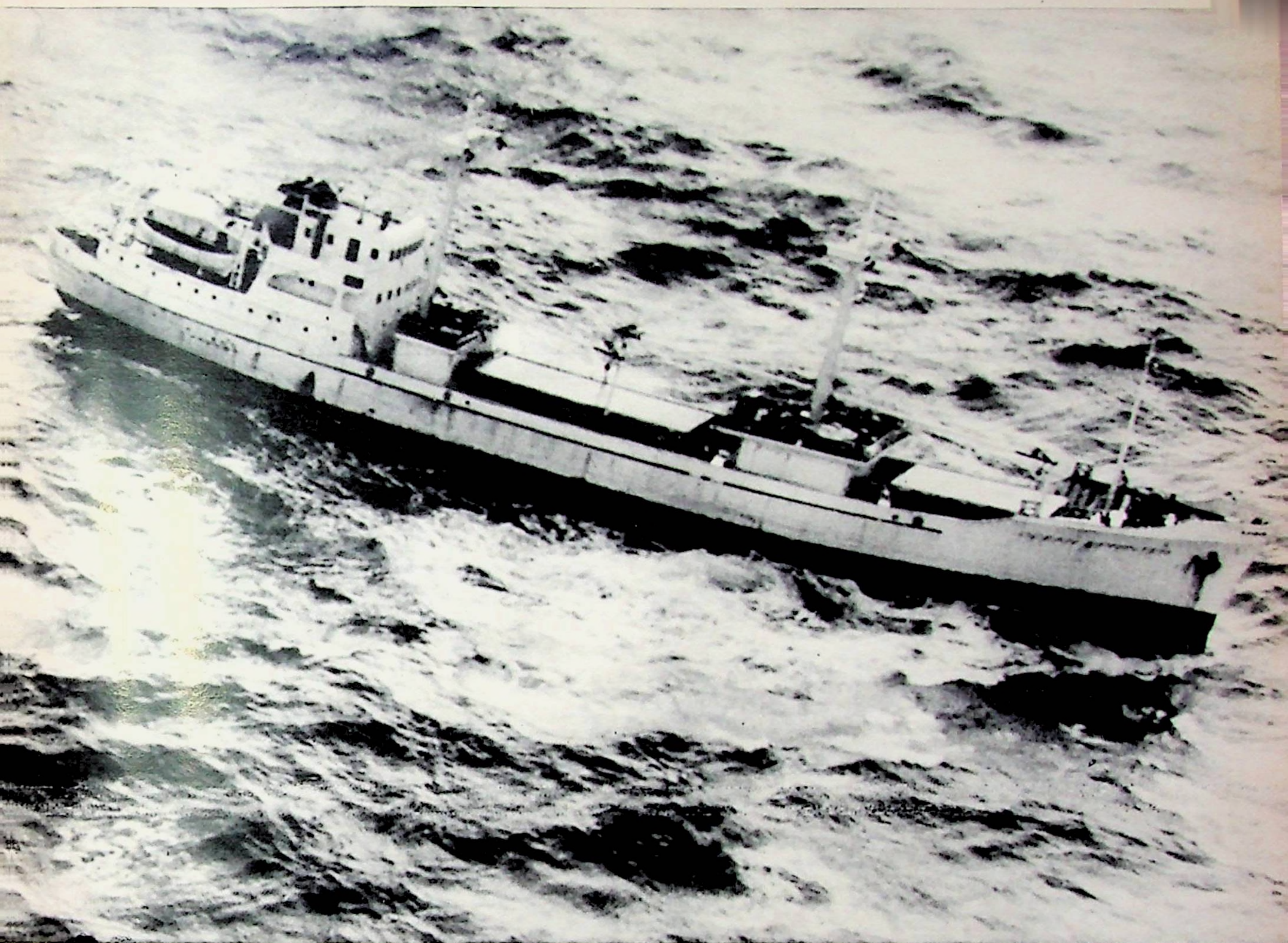
Mevrouw Johnson kijkt hier de negerzangeres Eartha Kitt nog vriendelijk glimlachend aan. Later zou zij zich met tranen in de ogen afwenden. Het gebeurde op 18 januari tijdens een vrouwenbijeenkomst in het Witte Huis. Midden in een discussie beet Eartha de dames onder meer toe: „De moeders van dit land voeden zonen op, die hun worden afgenomen om in Vietnam te worden doodgeschoten." Lady Bird Johnson hoorde de tirade bevend van emotie aan. Sommige gasten zeiden dat ze haar nooit zo geschokt hadden gezien.

FARAH DIBAH BIJ SIRIKIT

In Bangkok ontmoetten twee beroemde vorstinnen elkaar. Mohammed Reza Pahlevi en keizerin Farah Dibah van Perzië brachten midden januari een bezoek aan koning Phoemibol en koningin Sirikit van Thailand. De dames hadden veel herinneringen op te halen aan hun studietijd in Parijs, waar ze ook hun man hadden leren kennen en waar ze nu nog hun japonnen laten ontwerpen. Bij aankomst in Bangkok droeg Farah evenwel een Teheraanse creatie, gemaakt van een lap zijde die Sirikit haar cadeau had gedaan. Farah was enthousiast over het paleis. Waar ze ook van opkeek was het feit dat de gasten haar en de sjah een hand gaven, maar voor Sirikit en Phoemibol een knieval maakten. In Thailand mag men het vorstenpaar niet aanraken.

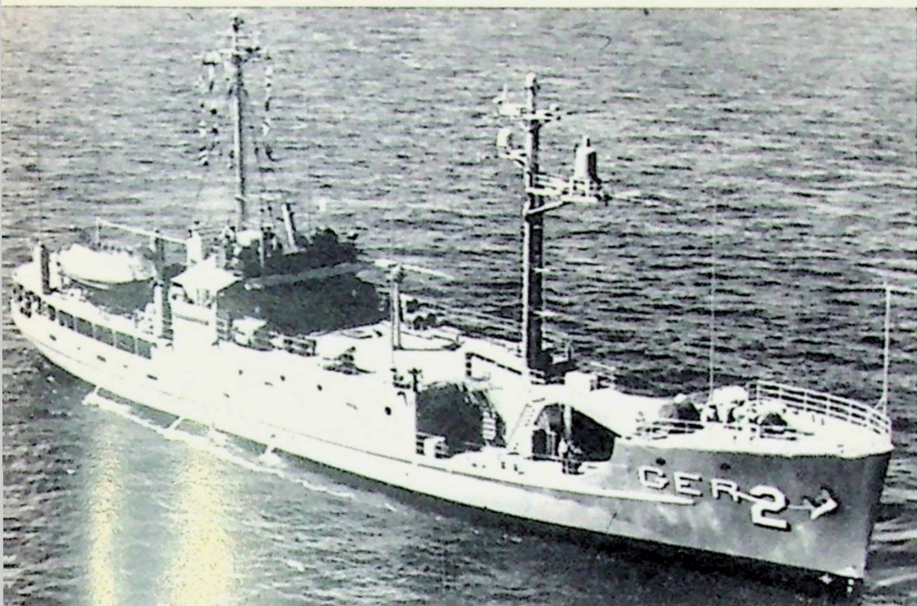
VERLOREN IN DE OCEAAN

Voor de Canadese kust beleefden de opvarenden van twee Nederlandse vrachtschepen hachelijke uren. Begin januari liep de *Schiedijk* van de Holland-Amerika-lijn ten noordwesten van Vancouver op een rots en zonk. De negenendertig koppen werden vrij spoedig gered, maar het schip, dat over een lengte van honderd meter openscheurde, ging verloren. Op de Atlantische Oceaan sloeg op 17 januari het koelschip *Ocean Sprinter* (foto) in zware storm lek. Twee dagen lang stonden de zestien bemanningsleden aan de pompen, maar de kolkende zee dwong hen het schip te verlaten. Eén lid raakte daarbij ernstig gewond. Het vaartuig, eigendom van een Groningse reder, kon later toch nog behouden naar Newfoundland worden gesleept.

DEINING ONDER DENEN

Grote deining ontstond er in Kopenhagen over het bericht dat op 21 januari een Amerikaanse B-52-bommenwerper met vier waterstofbommen aan boord op het poolijs bij Groenland was neergestort. Betogingen bleven niet uit. De Deense regering herinnerde Amerika er krachtig aan dat het niet het recht had met kernwapens boven haar grondgebied te vliegen. Het is niet onmogelijk dat het incident invloed heeft gehad op de Deense verkiezingen in dezelfde week. In ieder geval behaalden de antimilitaristische radicalen een forse zetelwinst. Intussen was in de hevig koude poolnacht een grootscheepse speurtocht begonnen naar de vermiste bommen, die volgens het Pentagon niet op scherp hadden gestaan. Op 24 januari werden brokstukken ervan gevonden. Geigertellers toonden radioactieve straling aan, die door deskundigen echter niet gevaarlijk werd geacht.

KOREANEN KAAPTEN SPIONAGESCHIP

Een incident in de Japanse Zee dreigde tot een nieuw hooglopend conflict tussen Oost en West uit te groeien. Op 23 januari enterden Noordkoreaanse patrouilleboten, volgens radiopeilingen buiten de territoriale wateren van Korea, het Amerikaanse spionageschip *Pueblo* en brachten het op naar Wonsan. De drieëntachtig bemanningsleden werden gevangen gezet. Amerika eiste onmiddellijke teruggave van het schip en vrijlating van de mannen, maar liet het, toen Noord-Korea daar geen gevolg aan wenste te geven, toch niet op een gewapend treffen aankomen, al werden oorlogsschepen paraat gehouden en — voor het eerst sinds de crisis rond Cuba in 1962 — reservisten opgeroepen. Een spoedzitting van de Veiligheidsraad en onderhandelingen in Panmoenjon boden evenmin uitzicht op een spoedige oplossing van dit ernstige symptoom van de groeiende Noordkoreaanse agressiviteit.

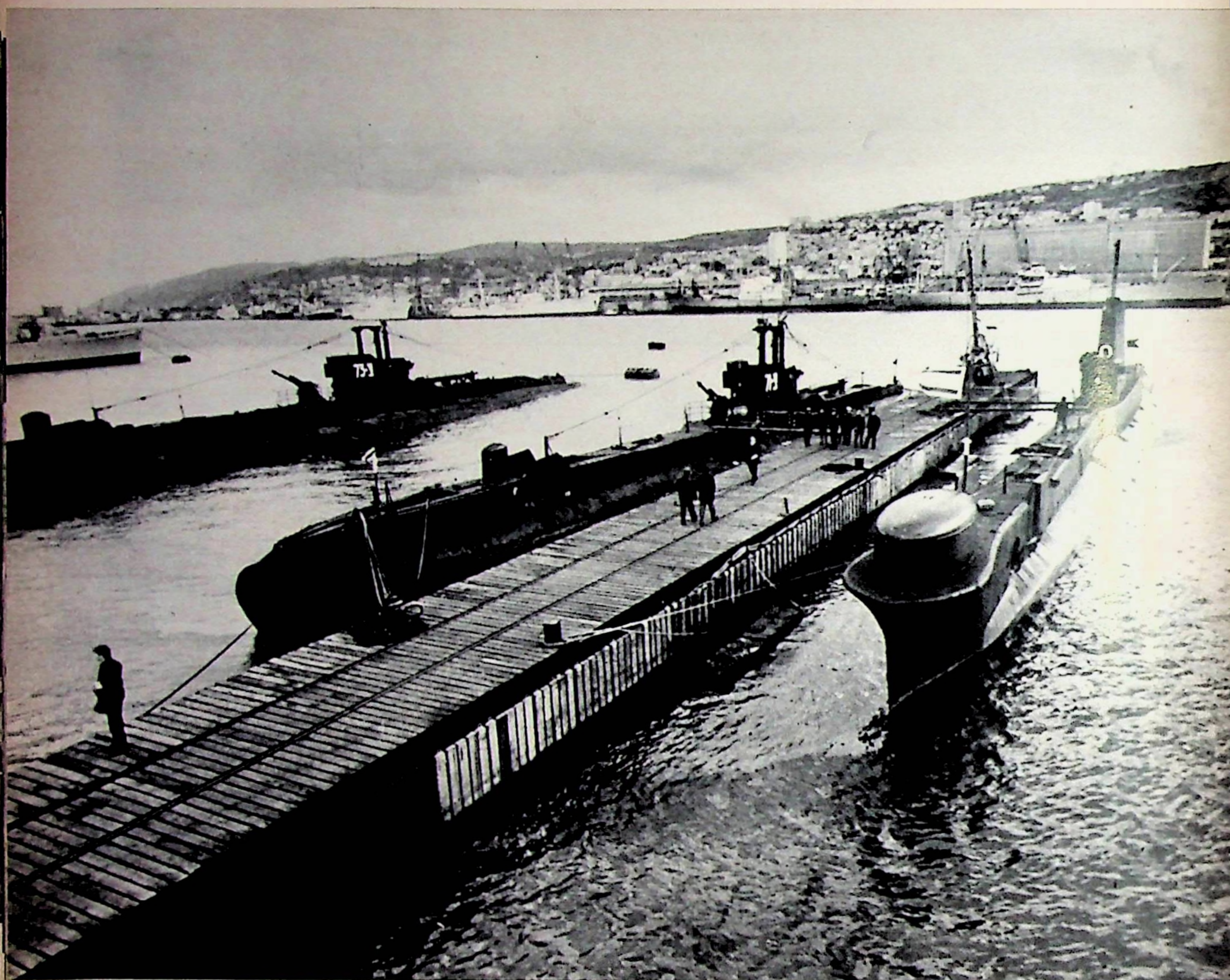
DOOPAFFAIRE IN LUNTEREN

In broederlijke (doops-)gezindheid zetten kardinaal Alfrink en ds. P. Visser op 23 januari hun handtekening onder de officiële verklaring, waarin de rooms-katholieke en gereformeerde kerken van Nederland elkaars doopbediening erkennen. Dat gebeurde tijdens de vergadering van de generale synode der gereformeerden in Lunteren. Op het kardinale moment moest praeses Visser wel even de pen van kardinaal Alfrink lenen, maar toen was de akte dan ook gepasseerd. Met de Nederlands Hervormde kerk hadden de katholieken al een dergelijke overeenkomst. Voor één groep had de Lunterse verklaring de uitwerking van een koude douche: de Vereniging van verontruste gereformeerden.

WEERZIEN IN KOPENHAGEN

Hartroerend was het weerzien tussen koning Frederik van Denemarken en zijn jongste dochter, koningin Anne-Marie van Griekenland. Met haar twee kinderen vloog zij op 24 januari alvast naar Kopenhagen om op het huwelijksfeest van haar zuster, prinses Benedikte, van de partij te zijn. Koning Konstantijn bleef voor politieke besprekingen in Rome achter. Een week later zou hij ook naar de Deense hoofdstad reizen. Het was de eerste maal dat de Griekse koninklijke familie Rome verliet sinds zij zes weken eerder daarheen was gevlucht na de mislukte poging van Konstantijn om het militaire bewind in Athene omver te werpen en de democratie te herstellen.

TWEE DUIKBOOTDRAMA'S

Binnen een week deden zich in de Middellandse Zee twee duikbootrampen voor. Op 25 januari verloor men het contact met de Israëlische onderzeeër *Dakar*, die het laatst ten zuidwesten van Cyprus was gesignaleerd. Enkele dagen later werd de Franse duikboot *Minerve* vermist, waarvan de laatst bekende positie veertig kilometer ten zuiden van Toulon lag. Dagenlang werd door schepen en vliegtuigen bij stormachtig weer de zee afgezocht. Van de op mysterieuze wijze verdwenen boten werd helaas geen spoor gevonden. Na een week moest de hoop op redding van de negenenzestig Israëlische en de tweeënvijftig Franse opvarenden worden opgegeven. In de marinehaven van Haïfa nam begin februari de onderzeeër *Dolphin* (rechts) de ligplaats van de *Dakar* in.

TREINROVER OP ZIJN RETOUR

Als onafscheidelijke vrienden zaten ze naast elkaar: hoofdinspecteur Butler (rechts) en Charles Wilson, topfiguur van Engelands grootste treinroof. Hun vliegreis was het sluitstuk van een opwindende jacht. Na zijn ontsnapping uit de cel in 1964 verdween Wilson spoorloos. Het eerste houvast kreeg Scotland Yard pas toen een oude vriend van de misdadiger in een vliegtuig naar Canada stapte. De politie volgde hem naar een dorp, waar Wilson van zijn aandeel in de miljoenenbuit een fijn leventje leidde. Op 25 januari was het daarmee uit.

DOKTER BARNARD UIT

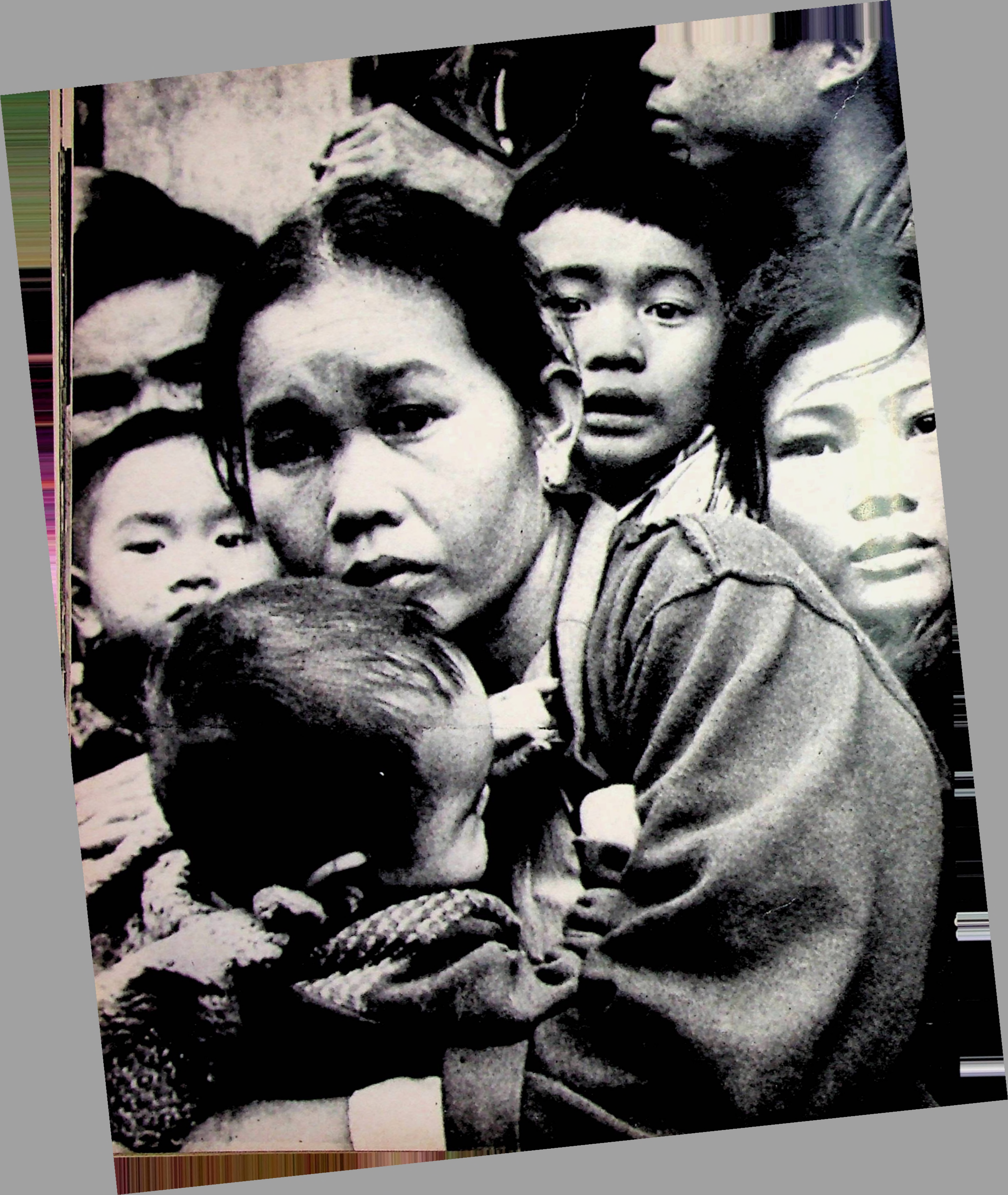
Dokter Christian Barnard, de Zuidafrikaanse chirurg die de eerste harttransplantatie op een mens uitvoerde, bezocht eind januari West-Europa. Voordat hij in Baden-Baden voor de televisiecamera's verscheen, maakte hij op 25 januari een dansje met de Duitse filmster Uta Levka. Drie weken eerder had hij met succes zijn tweede transplantatie verricht op de tandarts Philip Blaiberg. Van de vijf patiënten die tot dan toe een nieuw hart hadden gekregen — in Amerika was sinds 3 december op drie mensen de ingreep toegepast — leefde eind januari alleen Philip Blaiberg nog.

MIKIS THEODORAKIS THUIS

Na vijf maanden gevangenschap kwam Mikis Theodorakis (op de foto met zijn vrouw en zijn vader), de componist van Zorba, op 27 januari onverwacht vrij, zij het voorwaardelijk. De rechtbank in Athene had uitgemaakt dat hij geen gevaar meer voor de openbare orde vormde. Mikis moest beloven zich niet meer met de politiek te bemoeien en er ook geen liederen meer over te zingen.

SLACHTOFFERS VAN STRIJD IN ZUID-VIETNAM

Verwilderd en met angst in de ogen staren deze Zuidvietnamese vluchtelingen naar hun in puin geschoten huizen. In de laatste dagen van januari, tijdens het boeddhistisch nieuwjaar, begonnen de Noordvietnamezen en de Vietcong hun grootste gezamenlijke offensief van de oorlog tot dan toe. Ruim veertig steden in Zuid-Vietnam kregen het zwaar te verduren. Vooral in Saigon en in verscheidene plaatsen in het noorden werd hevig gevochten. Op 2 februari hadden de Amerikaanse en Zuidvietnamese troepen de meeste punten weer in handen en kon president Johnson de communistische actie om een volksopstand te ontketenen als mislukt bestempelen. In Saigon en de oude keizerlijke residentie Hoeé duurde de strijd echter onverminderd voort.

ORANJEMEISJES OPPERMACHTIG IN HELSINKI

Een ongelooflijke triomf behaalde de Nederlandse damesschaatsploeg bij de wereldkampioenschappen in Helsinki. Voor het eerst in de sportgeschiedenis stonden op 28 januari drie Oranjerijdsters op het ereschavot: Stien Kaiser, die haar wereldtitel prolongeerde, Ans Schut (links), die de zilveren medaille veroverde, en „bronzen" Carry Geijssen. Van de totaal vijftien plakken die te verdienen waren, schaatsten de Nederlandse ijssterren er elf bij elkaar!

COVER-GIRLS IN LONDEN

Deze drie jongedames hoefden alleen maar heel mooi fotogeniek te wezen om als nummer een, twee en drie in het eindklassement te worden geplaatst. Het ging letterlijk louter om de buitenkant op de Vanity Fair (Kermis der ijdelheid) in Londen, waar op 31 januari met veel omslag Miss Cover-Girl 1968 werd verkozen. Sylvette Blanc uit Frankrijk was uiteindelijk de gelukkige. De Noorse Bjorg Aaseby en de Amerikaanse Christine Mullin (links) kwamen als tweede en derde hoezepoes ook bepaald niet van een koude kermis thuis.

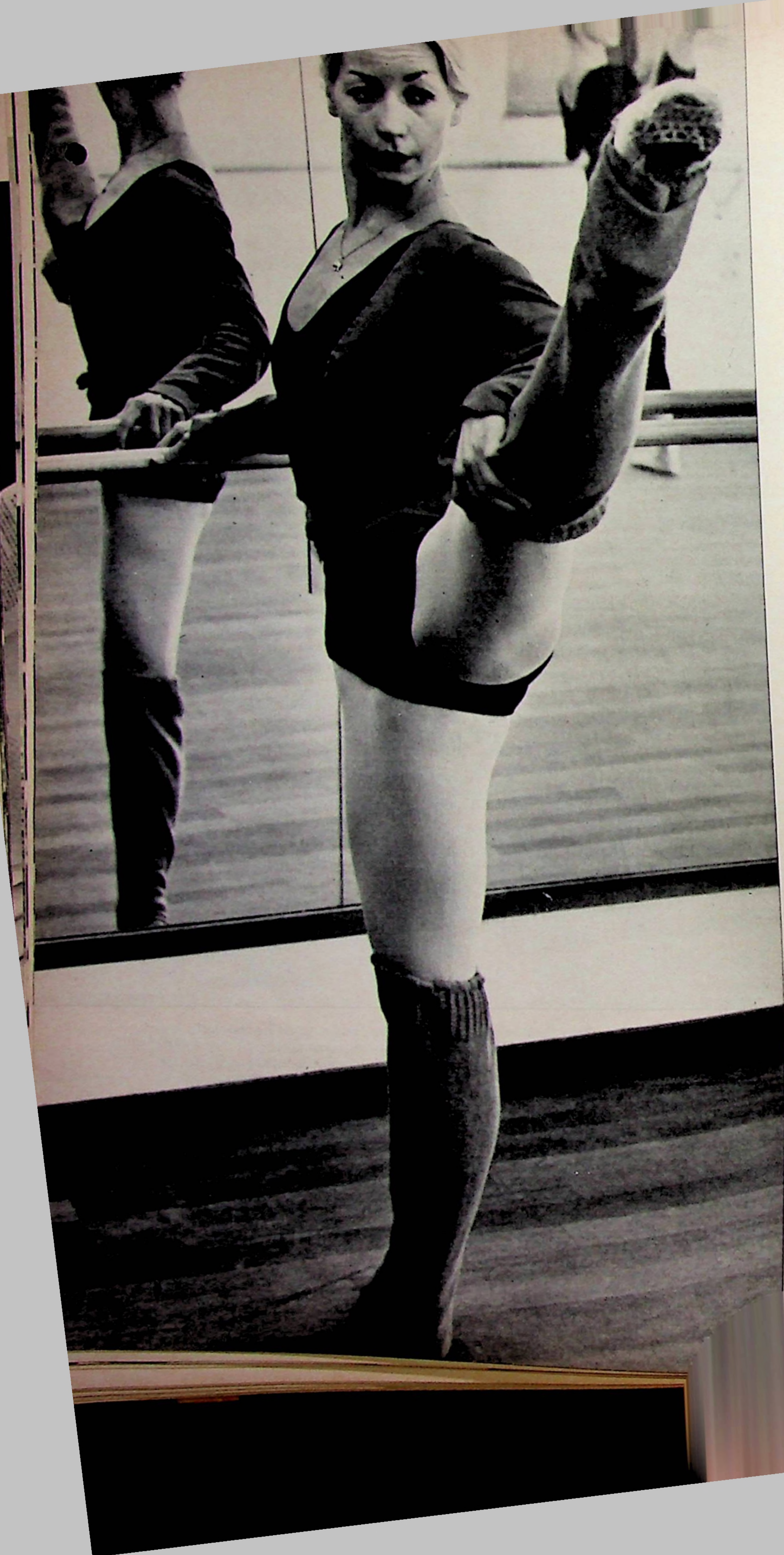
MOORDFILM MAAKTE DE MODE

Alles was opeens Bonnie en Clyde. Nog voor Bonnie over de oceaan hierheen was gekomen, pakte de moderage om zich heen: een wijde rok tot de kuiten en een alpino op het achterhoofd. De mini was er in de winter gewoon een tijdje weg van. De film over het bloeddorstige gangsterkoppel, dat in de jaren dertig de Verenigde Staten onveilig maakte, had een overweldigend succes. Bij de Parijse première werden de hoofdrolspelers Faye Dunaway en Warren Beatty omsingeld door een gang Bonnies en Clydes. En wat had Faye aan? Mini met apebont.

MASSAMOORD IN GEVANGENIS

Een lugubere vondst bij Little Rock in Arkansas leidde eind januari tot een wereldschokkend schandaal. Op het terrein van een gevangenisboerderij ontdekte men drie graven, waarin zwaar verminkte lijken van gevangenen lagen. Uit verhoren bleek dat in de loop der jaren minstens honderd veroordeelden door hun bewakers waren afgeslacht en als „ontsnapt" geregistreerd. Volgens een getuige-gevangene zou het aantal moordgevallen zelfs tweeduizend bedragen. De schuldigen zouden zowel onder de officiële bewakers als onder de misdadigers te vinden zijn. De laatsten zouden wegens „goed gedrag" bij de dagelijkse werkzaamheden op de katoenvelden toezicht hebben mogen houden op hun medegevangenen.

BALLETBEZOEK UIT RUSLAND

Een twaalftal topdansers en -danseressen uit de Sovjet-unie kwam begin februari naar de lage landen om in verschillende steden — van Groningen tot Antwerpen — voorstellingen te geven. De groep was samengesteld uit vermaarde representanten van danstheaters in Moskou, Leningrad, Kiev, Riga en Armenië en stond onder leiding van de beroemde danspedagoge en medewerkster aan het Bolsjoi-ballet Galina Oelanova. Het programma omvatte voornamelijk pas de deux uit bekende klassieke balletten en een aantal solistische fragmenten. Voordat het gezelschap op 7 februari in het RAI-congrescentrum in Amsterdam de première gaf, werd in de zalen van het Nationaal Ballet intensief geoefend. Op de foto is te zien hoe stevig de ballerina Mara Abele aan het werk was.

DEENSE KONINGSDOCHTER TROUWDE DUITSE PRINS

Tijdens een sobere plechtigheid trouwden op 3 februari de Deense prinses Benedikte (23) en de Duitse prins Richard zu Sayn-Wittgenstein-Berleburg (33). Benedikte is de tweede van de drie dochters van koning Frederik en koningin Ingrid. De naam van de prins is destijds vaak in één adem gefluisterd met die van andere huwbare prinsessen, zoals de Nederlandse kroonprinses. Die was nu met haar eigen prins onder de tweehonderd gasten, die de inzegening in de kapel van kasteel Fredensborg bijwoonden. In het licht van honderden fakkels maakte het bruidspaar een rijtoer door het stadje.

ELLENDE IN SAIGON

Saigon werd een stad van angst en verwarring. Wanhopig probeert deze vrouw te bidden, terwijl haar kind de verschrikkingen van het bombardement niet langer kan aanzien. Een schrijnend beeld uit de fel oplaaiende oorlog, die ook elders in Vietnam talloze burgers uit de steden verdreef. Na dagenlang vechten heroverden de Amerikanen en Zuidvietnamezen op 10 februari Hoeé, maar de citadel in die gehavende stad bleef nog weken in handen van de Vietcong. Eerder hadden Noordvietnamese troepen de post Lang Vei bestormd, waardoor de basis Khe San onder zware druk kwam te staan.

VREUGDE BIJ ELVIS EN PRIS

Blij en trots toonden Elvis Presley en zijn vrouw Priscilla Beaulieu op 7 februari hun dochtertje Lisa Marie, dat vier dagen eerder in het Baptistenhospitaal in Memphis was geboren. Pa Presley hoopte ook gauw een veelbelovend geesteskind ten doop te kunnen houden: een liedje op zijn eersteling. Elvis zou Elvis niet zijn als hij daar geen goud in zag. Nog altijd wordt alles wat hij zingt een gouden plaat!

LIJNTJE NAAR HET ROTTERDAMSE ZUIDPLEIN

Ruim zeven jaar hebben ze er in Rotterdam over gedaan om bijna zes kilometer metrolijn aan te leggen. Op 9 februari was het zover: prinses Beatrix en prins Claus openden officieel het eerste stukje ondergrondse spoorweg in Nederland. De bouw van de baan — 2130 meter onder de grond, 1050 meter onder de Maas en 2700 meter bovengronds — heeft inclusief de zeven stations en zevenentwintig metrotreinen ongeveer tweehonderdvijftig miljoen gulden gekost. De treinen kunnen bij maximale bezetting omtrent vijfendertigduizend passagiers per uur tussen Centraal Station en Zuidplein vervoeren. Het eerste weekeinde trok de metro als publieke vermakelijkheid al vierhonderdduizend mensen. De Rotterdammers hadden van hun burgemeester allemaal een gratis kaartje thuis gekregen.

HEINTJE UIT DE ROTTERDAMSE ZANDSTRAAT

„Een mens is tachtig voor ie het weet!" Zo heette het feestlied dat Heintje Davids op 13 februari zelf zong te midden van een uitbundige schare receptiegangers, die de levenslustige cabaret-, revue- en toneelvedette in Amsterdam kwamen feliciteren. Een van die enthousiastelingen was Tom Manders, die, ditmaal eens zonder Dorus-uitdossing, de jarige op zijn knie liet plaats nemen en voor een nieuwe vertederende aflevering van Poesie Mauw zorgde. Mevrouw Davids kreeg overstelpend veel gelukwensen, bloemen en andere attenties. „Een onvergetelijke en criminele dag," zei zij na afloop van het afscheids(?)feest kort en bondig. „Als meisje uit de Rotterdamse Zandstraat had ik nooit kunnen denken dat mij in Amsterdam nog eens ooit zó'n huldiging ten deel zou vallen."

HARD GELACH IN LONDEN

Kwinkslagen en bulderend gelach waren niet van de lucht toen de Engelse minister van buitenlandse zaken George Brown zijn Nederlandse gasten op de luchtmachtbasis Northolt verwelkomde. Minister Luns en premier De Jong kwamen op 18 februari over voor het bespreken van een Beneluxplan, dat Engeland toch nog zaken met E.E.G.-landen wilde laten doen. Premier Wilson noemde het plan ,,een belangrijke stap voorwaarts", maar het liep later vast omdat mét Frankrijk West-Duitsland er geen steek voor bleek te voelen.

PEGGY FLEMING: GOUD IN GRENOBLE

Duizenden vergaapten zich aan de „Bambi" Peggy Fleming die op de olympische winterspelen in Grenoble een fraaie, vrijwel vlekkeloze vierminutenkür reed. Na de verplichte figuren was al duidelijk dat niets haar meer van het goud kon afhouden. „De beste kunstrijdster van alle tijden" noemde een olympische official de negentienjarige tweevoudige wereldkampioene. Sjoukje-Dijkstra-fans mogen die uitspraak gerust met een korrel zout nemen. De Rus Protopopof en zijn vrouw Loedmilla, opnieuw winnaars van het goud bij het kunstrijden voor paren, zeiden: „Peggy en Sjoukje zijn niet met elkaar te vergelijken. Je kunt net zo goed vragen: wat is lekkerder, peper of zout?"

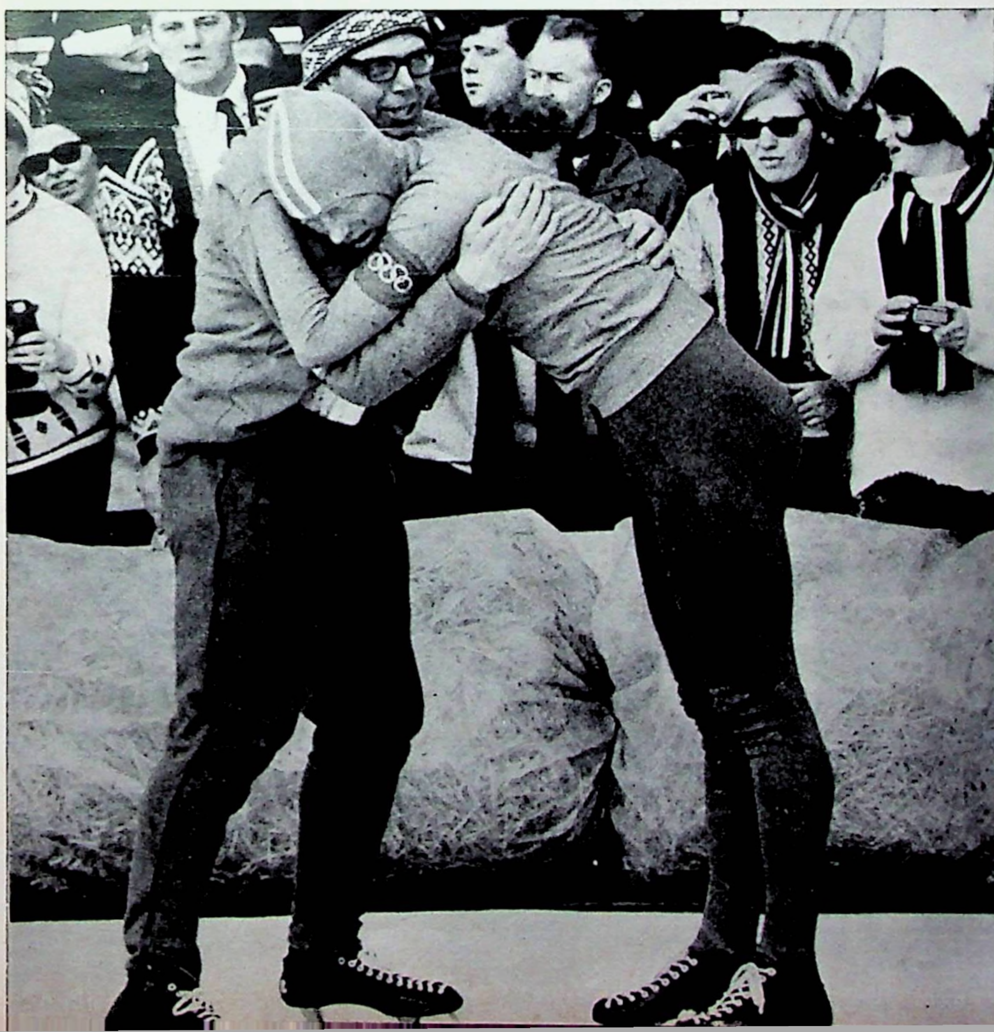

BLINKENDE OOGST OP OLYMPISCHE WINTERSPELEN

Het kon haast niet anders. Na al die topprestaties in de laatste jaren was het te verwachten dat de Nederlandse schaatscracks op de tiende olympische winterspelen in Grenoble blinkende buit zouden binnenhalen. Dit was de oogst: drie gouden, drie zilveren en drie bronzen medailles — gemiddeld één plak per deelnemer! Op 10 februari was het voor het eerst raak. Carry Geijssen (links) en Stien Kaiser wonnen op de 1500 meter zilver en brons, een resultaat dat beide rijdsters zelf maar matig aanstond. Alles of niets, dacht Carry dan ook toen zij zich de volgende dag schrap zette voor de 1000 meter. Het werd alles: het allereerste olympische wintergoud voor Oranje en een nieuw olympisch record! Prinses Beatrix en prins Claus waren de eersten die de blonde typiste feliciteerden. Op 12 februari reed Ans Schut op de 3000 meter in recordtijd op het goud af, vóór de Finse Kaja Mustonen (links op de bovenste foto, pagina 41) en wereldkampioene Stien Kaiser (rechts). Eremetaal blonk er ook voor de heren. Kees Verkerk en Ard Schenk maakten hun falen op de Europese kampioenschappen in Oslo ruimschoots goed door op de 1500 meter hun superioriteit te bewijzen. Daags tevoren, 15 februari, had Kees al beslag gelegd op de zilveren plak van de vijf kilometer. Hij werd verrassend gevolgd door Peter Nottet, die in de armen van een weer glunderende Wim de Graaff op adem kon komen . . .

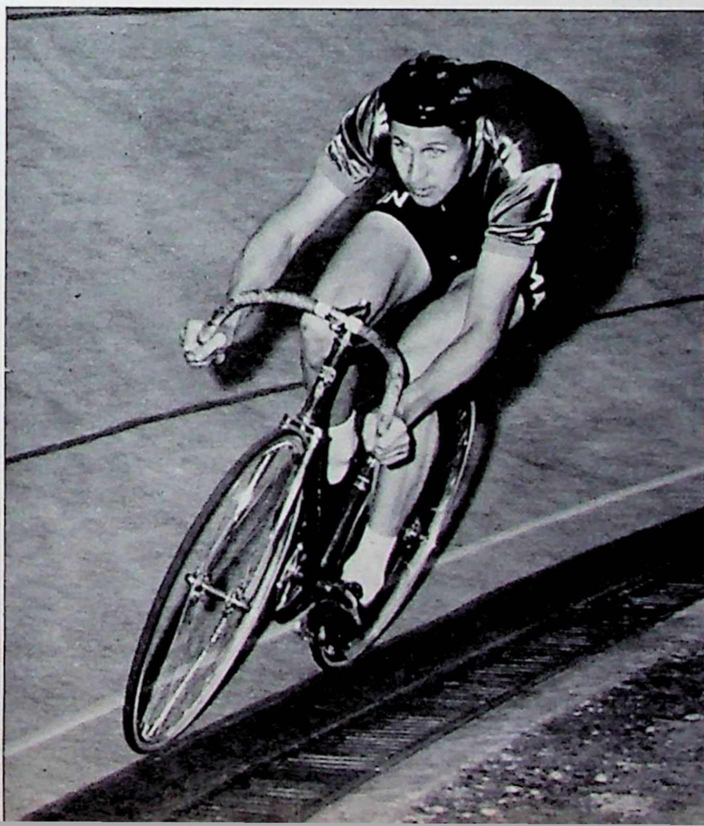
PIETER HAALDE VLIEGBREVET

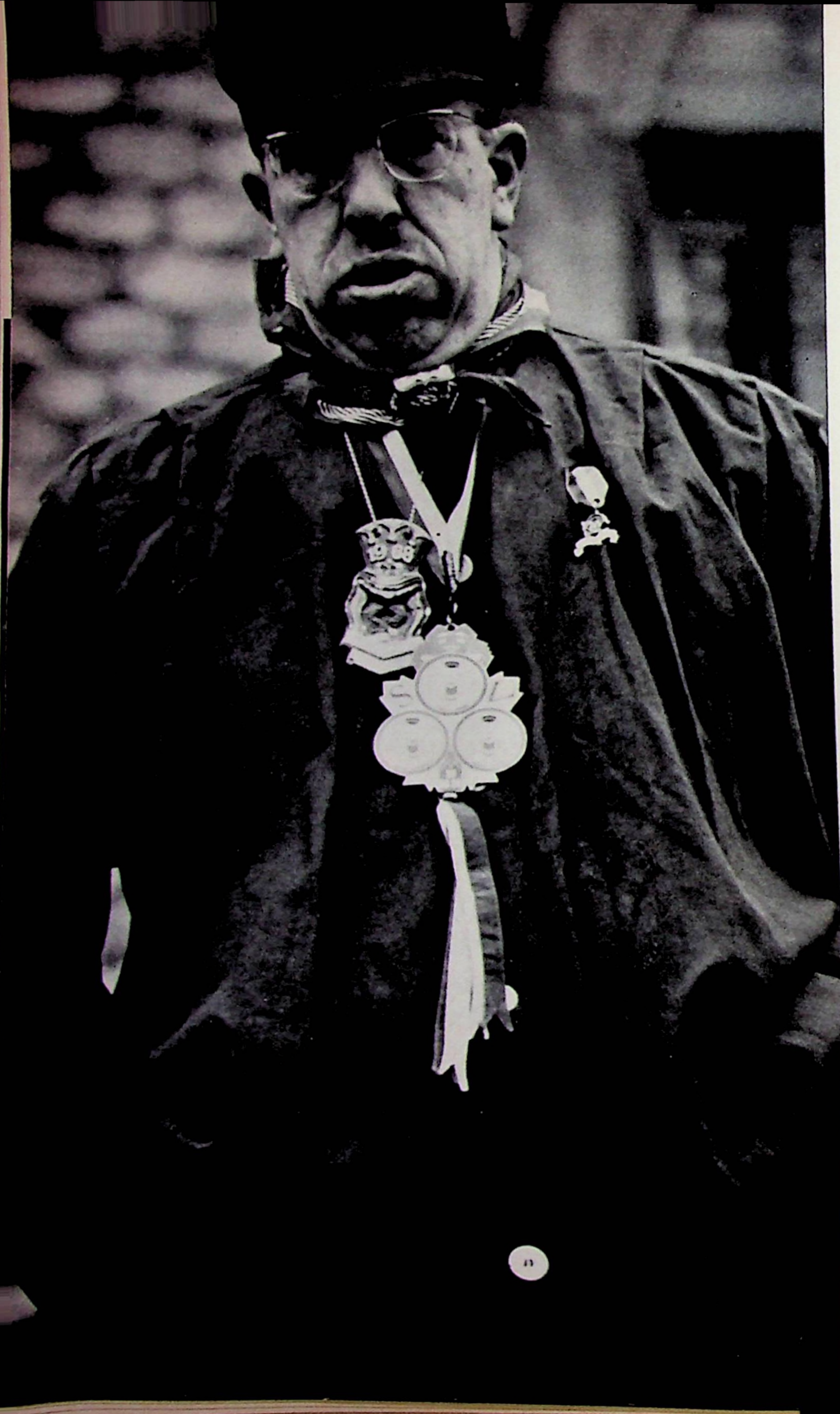
Een kusje van prinses Margriet en een ferme handdruk van prins Bernhard beloonden reserve-vaandrig-vlieger mr. Pieter van Vollenhoven voor het behalen van zijn klein militair vliegbrevet. Hij kreeg de blauwe wing op 23 februari opgespeld na een stram militair ceremonieel in een ijskoude, tochtige hangar van de vliegbasis Woensdrecht. Prinses Margriet, zeven maanden in verwachting, gaf ondanks de temperatuur geen krimp. Ze bleef het volle uur uitzitten, al zag ze wit van de kou. „Als ze mijn vrouw was geweest," merkte een officier bezorgd op, „had ik haar bij de kachel thuis gelaten."

PETER POST KREEG KEIZERSKROON

Wielrenner Peter Post uit Amstelveen werd op 22 februari na 246 dagen succesvol fietsen tot keizer gekroond. De dag tevoren had hij in Milaan namelijk voor de eenenveertigste keer een zesdaagse gewonnen, waarmee hij de Belg Rik van Steenbergen als aanvoerder van de „eeuwige ranglijst" van de troon stootte. De keizerlijke waardigheid ontving hij in eerste instantie bij zijn aankomst op Schiphol, maar de kroon die hem daar op het hoofd gedrukt werd, moest weer terug naar het verhuurbedrijf. Het exemplaar dat de Amsterdamse club Olympia hem later aanbood, mocht hij houden. Links op de foto Olympia-voorzitter Bram Koopmans en rechts de heer D. Willemsen, de maker van het pronkstuk. Zijne wielermajesteit had er toen totaal honderdtwee zesdaagsen op zitten. Zijn honderddderde startte hij op 24 februari in Antwerpen, waar hij al acht keer had gezegevierd. Nu won de Belgisch-Duitse formatie Verschueren-Severeijns-Renz.

BURGEMEESTER VAN DE LA-LA-LAAR

Carnaval 1968. Muzikaal gezien het feest van de vermiste neuzen. Heel het zuiden la-la-lade op de meeslepende deun van Limburger Toon. De feestneus was en bleef zoek, daar hielp geen lievemoederen en ook al geen Mien aan. Hier iemand in kennelijke la-la-la-stemming. Niet zo maar een carnavalsgast, nee, een ex-excellentie. Het is drs. L. J. M. van de Laar, in het Nederlandse kabinet-Marijnen als staatssecretaris belast met zaken als volksontwikkeling en recreatie, nu burgemeester van Bergen op Zoom. Een rasechte Brabander en een groot muziekkenner, die zeker de juiste toonhoogte van de carnavalshit wist te vinden. Maar de neus niet.

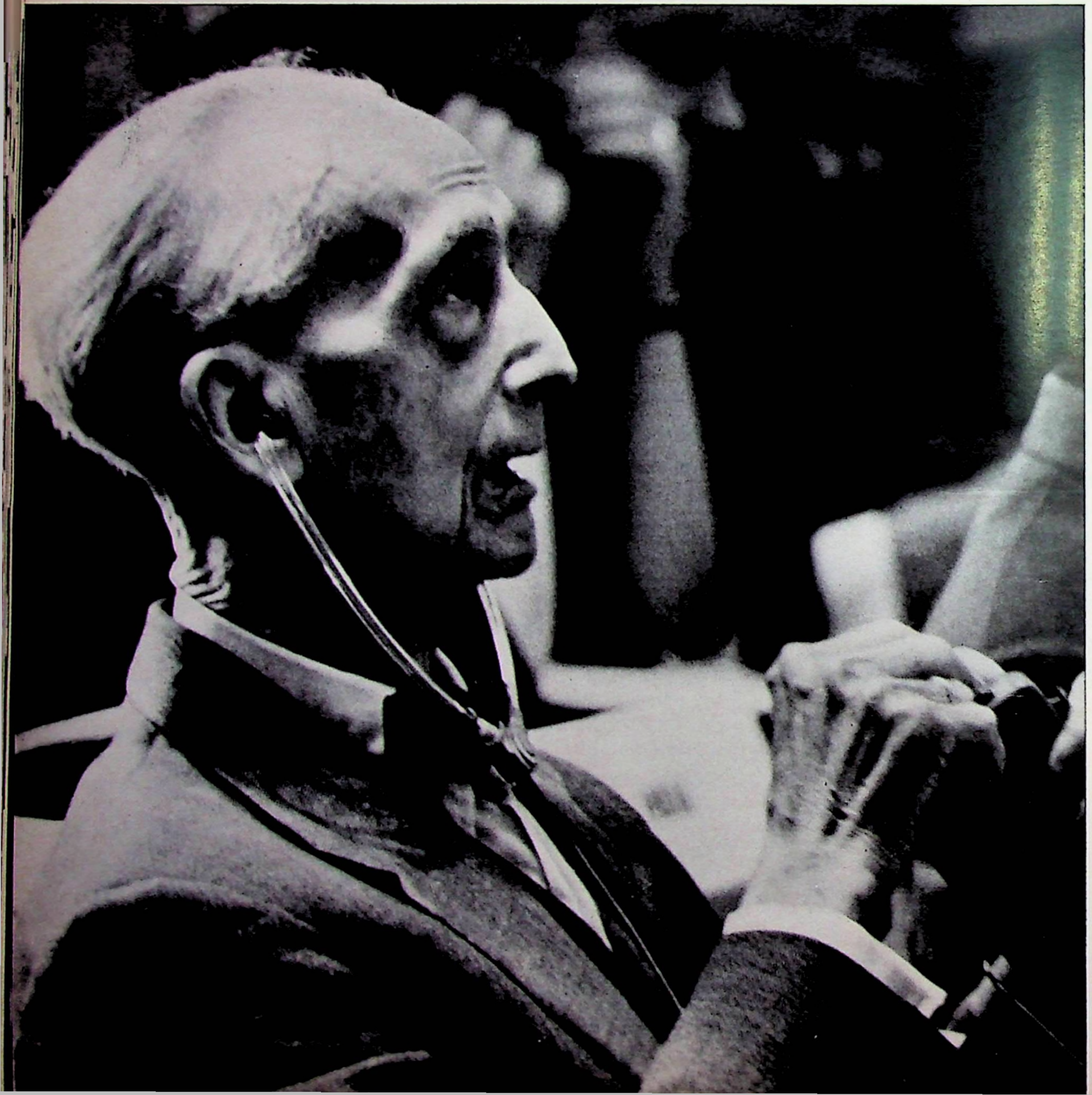

BEATLES DEDEN MEDITATIEKUUR IN INDIA

Het kwam er dan toch van. De Beatles gaven eindelijk gehoor aan de roepstem van hun geestelijke leidsman, de Maharisji Mahesj Yogi. Half februari togen ze naar diens heiligdom aan de oever van de Ganges om een tijdlang in strenge onthechting te mediteren en te proberen de hoogste zielsverrukking te smaken. George Harrison toonde zich de meest volgzame discipel. „De Maharisji is groot en wijs," zei hij ernstig. „Hij verzekert ons dat als wij eenmaal in zijn mysteries zijn ingewijd, wij geen behoefte meer hebben aan roken, drinken en overvloedig eten. Ik geloof dat ik mijn leven al met twintig jaar verlengd heb." Commentaar van John Lennon: „George doet het geweldig. Als hij zo doorgaat, vliegt hij op zijn veertigste op een tapijtje door de lucht."

CAMILLE HUYSMANS OVERLEDEN

In Antwerpen overleed op 25 februari, bijna zevenennegentig jaar oud, de grote Belgische politicus en letterkundige Camille Huysmans, een van de voormannen in internationale socialistische organisaties en in de Vlaamse beweging. Hij is in zijn veelbewogen politieke loopbaan burgemeester van Antwerpen, verscheidene keren minister en jarenlang kamervoorzitter geweest. Zijn laatste levensjaren wijdde Huysmans, minister van staat en Gentse eredoctor, aan de literatuur. Hij werd op 29 februari begraven nadat velen, ook koning Boudewijn, de veelzijdige staatsman een laatste groet hadden gebracht.

BELGISCH KABINET STRUIKELDE OVER „LEUVEN"

De slepende kwestie rond de katholieke universiteit van Leuven liep na een paar roerige weken van demonstraties en rellen uit op een nationaal conflict: verdeeldheid in het Belgisch parlement, in de politieke partijen, bij het episcopaat en tenslotte ook in de ministerraad. Toen de Vlaamse C.V.P.-ministers hun eis tot overheveling van de Franstalige afdeling van de universiteit naar Wallonië handhaafden, was een kabinetscrisis onvermijdelijk. ,,De regering struikelde over een politiek probleem dat vooral ernstig is omdat de hartstochten ermee gemoeid zijn," verklaarde premier Vanden Boeynants tijdens een persconferentie op 7 februari, gezeten naast vice-premier de Clercq (rechts). Hóé ernstig de tweespalt door de taalkwestie was, bleek in de volgende weken. De naarstig informerende minister van staat P. W. Segers kon de tegenstellingen tussen en in de (christelijke en liberale) regeringspartijen niet wegredeneren en er zat niets anders op dan de kamers te ontbinden en vervroegde verkiezingen uit te schrijven. België ging een stembusstrijd tegemoet, waarin Vlamingen en Walen feller dan ooit tegenover elkaar stonden.

ONTGOOCHELING IN GOTENBURG

Uitgeput en ontgoocheld zocht Ard Schenk steun bij zijn vriend Kees Verkerk na de moordende rit op de tien kilometer, het laatste onderdeel van de wereldkampioenschappen schaatsenrijden, die op 24 en 25 februari in Gotenburg werden gehouden. Zijn kans op de titel was verkeken. Na drie afstanden had hij nog de leiding gehad, maar de tijd van de Noor Fred Anton Maier was op de tienduizend meter zo verpletterend, dat er voor Ard geen vechten meer tegen was. Voor Verkerk was de kampioensdroom toen al uit. Hij moest zijn wereldtitel afstaan aan Maier, die eind januari in Oslo ook al met de hoogste eer was gaan strijken. Zijn landgenoot Magne Thomassen werd tweede. Schenk en Verkerk werden teruggedrongen naar de derde en de vierde plaats. Als vijfde op de wereldranglijst eindigde de Drent Jan Bols, die daarmee in zijn eerste internationale seizoen meteen al een geweldige prestatie leverde. De voor de Nederlandse kernploeg zo teleurstellend verlopen kampioenschappen kregen een onplezierig besluit doordat Verkerk en Schenk zich kritisch over coach Wim de Graaff uitlieten. Dat kostte Kees een trip naar Japan en beide rijders kregen een reprimande van de schaatsbond. Die moest later naar een nieuwe coach uitkijken, want Wim de Graaff bedankte verder voor de eer.

MASSAHUWELIJK IN SEOEL

Met ernstige gezichten en niet vrij van plankenkoorts zaten ze in de bus: Zuidkoreaanse bruidsparen, op weg naar de stadsschouwburg in Seoel om daar massaal in de echt te worden verbonden. Dit was niet de enige buslading. Totaal vierhonderddertig stelletjes betraden op 26 februari het podium en voor ze keurig in het gelid stonden kwam er echt wel wat massaregie aan te pas. Alle bruidjes waren in het wit en het lang. De plechtigheid werd geleid door voorgangers van het genootschap van de Heilige Geest, een sekte die de eenwording van de christenheid nastreeft. Na de inzegening was er een receptie voor familieleden van alle achthonderdzestig kanten. Volgens een streng voorschrift van de sekte moesten de jonge paren de eerste veertig dagen van hun huwelijk in onthouding doorbrengen.

DUBBELHUWELIJK IN AMSTERDAM

Bepaald ongedwongen ging het toe bij een dubbele huwelijksvoltrekking in het Amsterdamse stadhuis. Daar verschenen op 28 februari de bruidsparen Röling-Brinkgreve en Röling-van Kempen voor de ambtenaar van de burgerlijke stand in de edelachtbare persoon van Provo-raadslid Luud Schimmelpennink. Die had zich in deze onbezoldigde functie laten benoemen omdat zijn vrienden hem hadden gevraagd hun huwelijk te sluiten. Luud deed het met plezier en stak tot algemene vrolijkheid een allerminst hoogdravende toespraak af. Op de foto: Christine Brinkgreve en Wiek Röling, broer van de andere bruidegom. Niemand was op deze hi-ha-huwelijkshappening in het wit.

ENGELAND BEPERKTE IMMIGRATIE VAN AZIATEN

Eind februari voltrok zich een exodus van Indiërs en Pakistani uit Kenya naar Engeland. Hun overhaaste vertrek was een gevolg van een wetswijziging, waarbij de toelating van niet in Engeland geboren Britse staatsburgers werd beperkt tot vijftienhonderd man per jaar. Duizenden Aziaten, die in Kenya brodeloos dreigden te worden door de verdergaande afrikanisering, vlogen naar Londen om nog tijdig een werkvergunning te krijgen. Er werd fel tegen de immigratiestop geprotesteerd. Op 26 februari togen drieduizend Aziaten en blanken naar Downing Street 10, waar een deputatie bij premier Wilson een petitie afgaf. Die hielp echter even weinig als de kreten „woordbreuk" en „rasdiscriminatie" in het parlement. Het Hogerhuis nam de wet aan na de langste vergadering in vijfendertig jaar.

AANKOMENDE ANTILLIAANSE VERPLEEGSTERS

Intussen in Nederland wél gastvrijheid voor overzeese staatsburgers. Wat rillerig en onwennig stonden ze in de aankomsthal van Schiphol. Een groep van vierendertig meisjes uit de Nederlandse Antillen streek in de mistige ochtend van schrikkeldag 1968 bij Amsterdam neer om als kersvers aankomende verpleegsters de handen uit de mouwen te steken. Twaalf gingen in het Bussumse verpleeghuis Sinnehoek in opleiding en de andere tweeëntwintig waren als leerlingen welkom in het Amsterdamse Amstelhof.

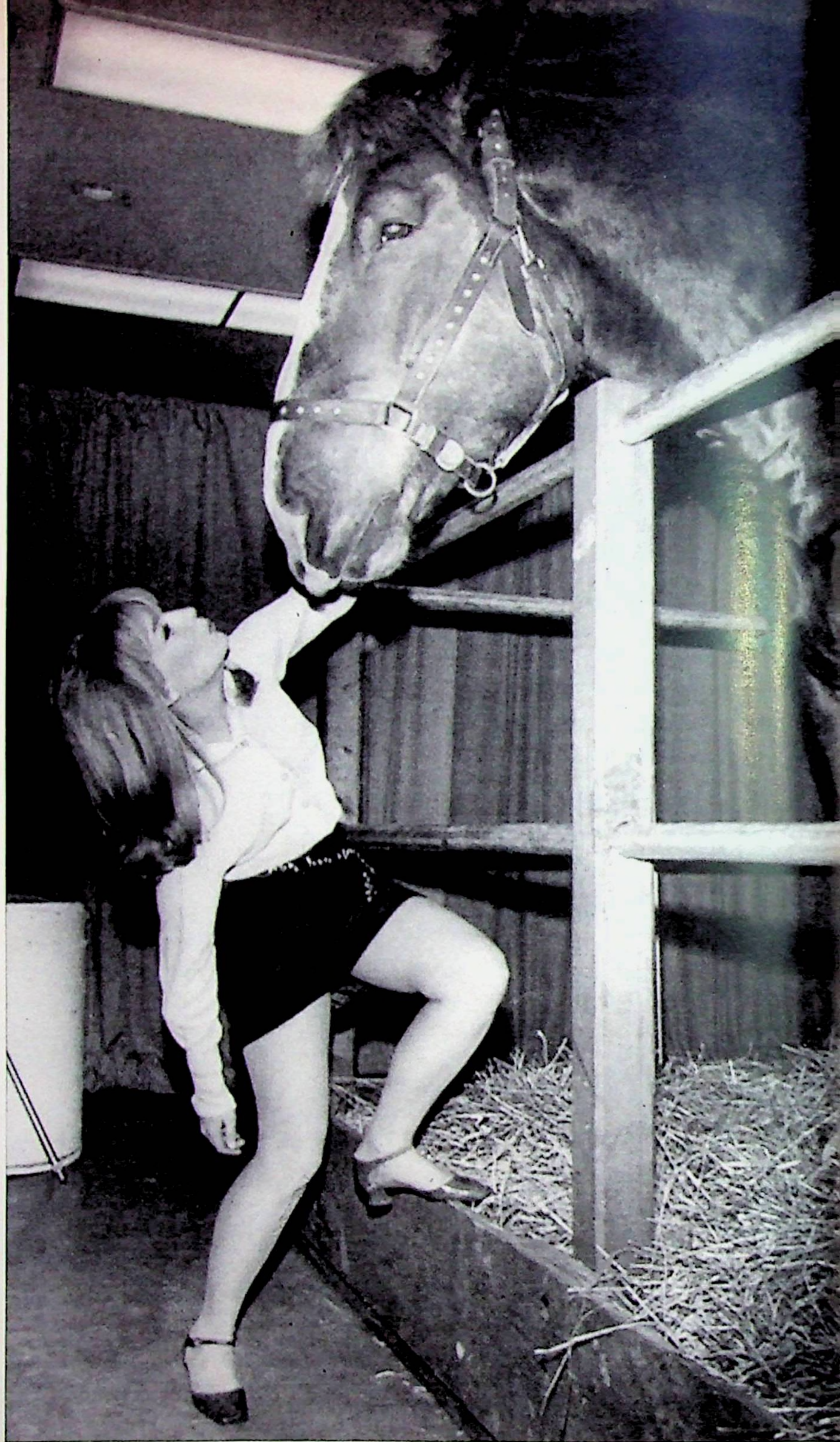
STUDENTENSLAG IN ROME

Met behulp van dictaatschriften steken opstandige studenten een omver gegooide politiewagen in brand. Het is een van de vele woeste tonelen die zich op 1 maart in Rome afspeelden. Bij het gebouw van de bouwkundige faculteit kwam het tot bloedige botsingen tussen de politie en grote groepen linkse studenten, die probeerden het gebouw te bestormen. Er vielen tweehonderd gewonden. De onmiddellijke aanleiding tot de veldslag was het feit dat de politie de dag tevoren de studenten met geweld uit enkele collegezalen had verwijderd en dat de rector-magnificus de in de bezette gebouwen afgenomen examens ongeldig wilde verklaren. De studenten hadden zich in het universiteitsgebouw verschanst uit ontevredenheid over allerlei misstanden, zoals het absenteïsme onder de hoogleraren, die vaak een baan in het bedrijfsleven of een overheidsfunctie hadden en hun colleges door assistenten lieten geven. Ook in andere Italiaanse steden werd roerig gedemonstreerd tegen het verouderde universitaire systeem.

CAMPAGNE TEGEN LÜBKE

Al twee jaar lang waren van Oostduitse zijde aanvallen gedaan op de Westduitse bondspresident Heinrich Lübke, die in de nazitijd zijn handtekening zou hebben gezet onder bouwplannen voor concentratiekampen. Eind februari brak ook in de Bondsrepubliek zelf een storm los over het oorlogsverleden van dr. Lübke, waaraan vooral het weekblad Der Stern bijdroeg met onthullingen die twijfel zaaiden over de veelgeprezen rechtschapenheid van de president. Op 1 maart wees deze in een toespraak voor radio en televisie alle beschuldigingen van de hand, waarna de regering haar volste vertrouwen in Lübke uitsprak en diens gedrag voor en tijdens het naziregime onberispelijk noemde. In Frankfurt onthulden redacteuren van het satirische tijdschrift Pardon onder het motto ,,Ich liebe Lübke" de volgende dag een standbeeld van een ,,groot Duits verzetsman", die een hakenkruis doormidden breekt. De politie vond de naakte voorstelling allesbehalve een eerbetoon aan de president en nam het beeld zonder pardon in beslag.

MISS EN PAARD

Wat voor mogelijkheden er al niet zijn om tot het wereldnieuws door te dringen! Minimeisje Sally Hawkins kreeg daarvoor zo maar een paardemiddel tot haar beschikking, toen op 2 maart in New York een sport- en kampeershow werd geopend. Als showmiss „Paardebloem" liet zij zich graag fotograferen met het „grootste ros ter wereld", dat tevens het paradepaard van de tentoonstelling was. Het uit de kluiten gewassen Belgische trekpaard woog meer dan twaalfhonderdvijftig kilo en had een arbeidsvermogen van zo te zien minstens drie pk. Wel een exemplaar om tegen op te kijken!

BOMAANSLAGEN IN DEN HAAG EN LONDEN

Drie doffe dreunen verstoorden op 3 maart de stilte van nachtelijk Den Haag. Voor de deur van de Spaanse, de Griekse en de Portugese ambassade ontploften helse machines, die grote ravages aanrichtten. Bij de Spaanse ambassade raakten tien politie- en brandweermannen, die waren gealarmeerd nadat op de stoep een „vreemd voorwerp" was ontdekt, door de knal zo verdoofd, dat ze zich onder doktersbehandeling moesten stellen. De schade was vooral bij de Griekse ambassade aanzienlijk (foto hiernaast). In dezelfde nacht werden in Londen soortgelijke aanslagen gepleegd op de Spaanse ambassade en een Amerikaanse officiersclub (foto boven). De politie kreeg al gauw aanwijzingen dat achter deze bomexplosies een internationale anarchistische organisatie moest zitten. Op 4 maart werd bij buitenlandse persbureaus in Den Haag en Londen een brief bezorgd van de zogenaamde Eén-mei-groep, een vanuit België opererende „revolutionaire solidariteitsbeweging". De brief bevatte een rechtvaardiging van de acties tegen „de wereldomvattende terreurplannen van de Verenigde Staten" en een protest tegen de dictatuur in Spanje, Portugal en Griekenland. De schrijvers vroegen dit over te brengen aan „de moordenaars in het Pentagon en het Witte Huis".

GOUDKOORTS LIEP HOOG OP

De financiële wereld verkeerde in de eerste helft van maart in rep en roer. Er ontstond zo'n paniekerige stormloop op het goud dat het internationale geldstelsel ontwricht dreigde te worden. Massa's beleggers wilden edelmetaal voor hun waardepapier uit vrees voor devaluatie van de dollar. Op de goudmarkten werden recordprijzen bereikt. Om dolle speculaties tegen te gaan werden op 15 maart de Londense goudmarkt en de effectenbeurs voor alle handel gesloten. Op 18 maart werden op de beurs weer druk zaken gedaan nadat de presidenten van de centrale banken van de „goudclub" (België, Engeland, Italië, Nederland, Amerika, West-Duitsland en Zwitserland) hun kluizen hadden afgegrendeld door de goudmarkt te splitsen. Er kwam een officiële markt met een vaste goudprijs, die de staatsvoorraden aan goud onaantastbaar maakte, en een (duurdere) vrije markt voor de particuliere handel. De koorts zakte meteen en het geldverkeer werd weer in normalere banen geleid, terwijl speculanten de ontwikkelingen afwachtten, voor zover ze hun winst al niet binnen hadden.

TEUFEL IN MAO-PIJ

Aansporing tot brandstichting was ditmaal de aanklacht tegen deze twee beruchte Westberlijnse schrikbewindvoerders en op 4 maart verschenen ze weer eens voor de rechter: Rainer Langhans (links) en Fritz Teufel, die zich in kleurige Mao-stijl hadden uitgedost. Na de desastreuze brand in het Brusselse warenhuis A l'Innovation, in mei 1967, hadden beide heerschappen rode pamfletten verspreid waarop de onheilspellende vraag stond: „Wanneer zullen de Berlijnse warenhuizen in vlammen opgaan?" De rechtszitting was nauwelijks begonnen of ze werd al verdaagd. De verdediger legde namelijk zijn functie neer; hij vond dat het rechtszaaltje te klein was. Nog minder kon de aanwezigheid van politiemannen en veiligheidsambtenaren op de tribune zijn instemming wegdragen.

NEW YORK
MONTREAL

HELSE BRAND IN SASSENHEIM

Een inktzwarte rookkolom waaierde hoog in de lucht uit over de autoweg Den Haag-Amsterdam. Ze was het in de verre omtrek zichtbare gevolg van een helse brand, die op 8 maart uitbrak in de verffabrieken van Sikkens in Sassenheim. De brand ging gepaard met hevige explosies. Vijf brandweerlieden werden gewond. Een ramp werd voorkomen doordat op het meest kritieke moment de wind draaide, waardoor de nieuwbouw van het bedrijf behouden kon worden. De schade bedroeg ongeveer zes miljoen gulden. De brand werd veroorzaakt door een vonk, die tijdens het zeven van een celluloseverdunner door opgewekte statische elektriciteit was ontstaan en naar deze uiterst brandbare vloeistof oversprong.

RASSENRELLETJE IN TELEVISIESTUDIO

In Hollywood deed zich op 6 maart binnenskamers een rassenrelletje voor, dat even dreigde te worden opgeblazen tot een schandaal. Wat was er aan de hand? Tijdens de opnamen van een televisieshow raakte de Engelse zangeres Petula Clark even de arm van negerzanger Harry Belafonte aan. Een reclame-agent van de autofabriek, die het programma betaalde, duldde dat niet en eiste dat het nummer opnieuw zou worden opgenomen. Harry, Petula en ook de producer weigerden, waarop de reclameman dreigde de show te annuleren. De autofirma suste later de zaak door te verzekeren dat zij tegen alle vormen van discriminatie was. De show werd uitgezonden en de agent moest zijn excuses aanbieden. ,,Die komen dan honderd jaar te laat," zei Harry Belafonte koeltjes.

MINISTER LUNS OP SOKKEN

In Brussel vergaderden op 9 maart weer eens de ministers van buitenlandse zaken van de zes E.E.G.-landen. En weer stond onder andere het eventuele lidmaatschap van Engeland op de agenda. En weer liet De Gaulles minister Maurice Couve de Murville een halsstarrig „non" horen, zodra er een voorstel aan de orde kwam dat de toegangspoort tot de Euromarkt voor Engeland — en tevens voor Ierland, Denemarken en Noorwegen — op een heel klein kiertje probeerde te zetten. Frankrijk hield de deur stevig dicht. „Een voor Europa teleurstellende dag," zei de Nederlandse minister Luns na afloop. De bewindsman was de disputen op een gegeven ogenblik kennelijk zo moe, dat hij zijn schoenen uittrok en op zijn gemak even een tijdschrift inkeek. Een Frans blad nog wel!

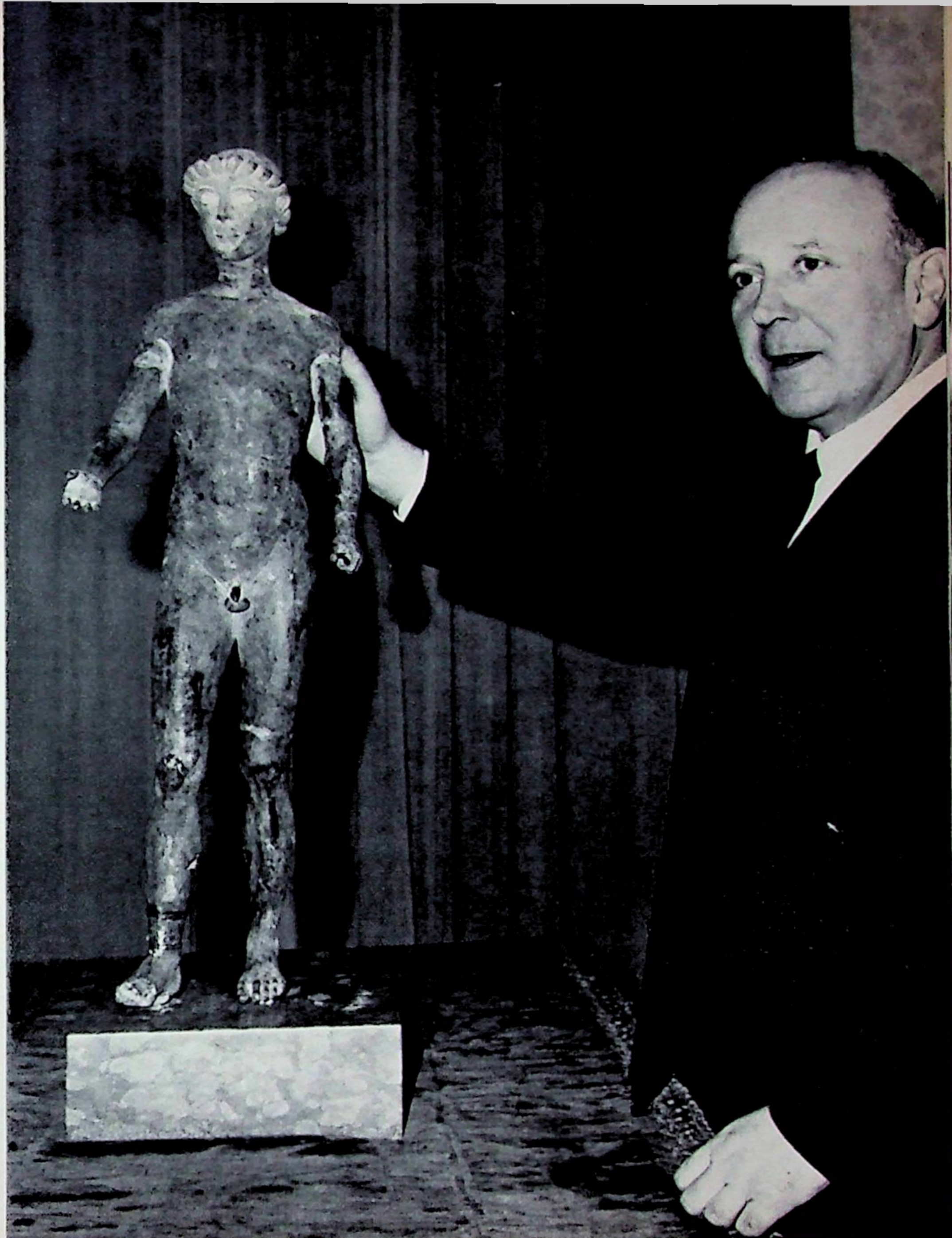
STADION OP STELTEN

Het Wembleystadion in Londen leek op 9 maart wel een gigantische kostschool. Zwaaiend met vlaggen en spandoeken vuurden ruim tweeënzestigduizend meisjes het Engelse dameshockeyteam zo uitbundig aan, dat de stadiondirectie bij een scheidsrechterlijke beslissing tegen de Britse speelsters de sirenes moest laten loeien om het supporterstumult te overstemmen. Er was nog nooit zoveel publiek bij een hockeywedstrijd geweest. De Engelse ploeg speelde tegen de Nederlandse hockeydames, die al hun krachten inzetten om tot een stunt te komen: de eerste zege van een continentale ploeg in Wembley. Het heeft niet zo mogen zijn. De Engelse dames wonnen met 1-0, een uitslag die voor hun tieneraanhang voldoende was om bij het eindsignaal nog eens in stormachtig gejubel uit te barsten.

PAOLA EN PHILIP AAN FEESTBANKET

Prinses Paola van België en haar tafelheer prins Philip van Engeland gingen samen even de gangen na van het banket, dat op 13 maart in Banqueting House in het Londense Whitehall werd gegeven. Aanleiding tot deze officiële feestelijkheid was de vijftigste verjaardag van de Anglo-Belgische Unie, welke gelegenheid sir Clive Bosson, voorzitter van de Unie, graag aangreep om de Belgen te danken voor hun inspanningen om Engeland in de E.E.G. te loodsen. Driehonderdvijftig gasten uit beide koninkrijken zaten aan. Ook prins Albert was naar Londen overgekomen. Het Belgische prinselijke paar vertegenwoordigde koning Boudewijn en koningin Fabiola, die het feest niet konden komen meevieren. De koningin was toen juist thuis uit het ziekenhuis, waar zij eind februari een operatie had moeten ondergaan.

KUNSTDIEVEN IN DE VAL

„Kunstdetective" Civiero laat trots het kostbare beeldje zien, dat hij half maart op Siciliaanse bandieten hielp heroveren. In 1962 was dit werk van de Griekse beeldhouwer Phidias (vijfde eeuw v. Chr.) op het eiland gestolen, maar het zat de dieven vijf jaar lang niet mee de bronzen jongeling aan de man te brengen. In Amerika lukte het niet en in Zwitserland evenmin. Ze keerden terug naar Sicilië, waar de politie, die hen op het spoor was gekomen, het gerucht verspreidde dat een buitenlandse kunstminnaar in het beeld geïnteresseerd was. De bende hapte toe en beide partijen werden het eens over een prijs van 31 miljoen lire — een spotprijs, want het beeldje is veertig keer zo veel waard. In de buurt van Napels vond de overdracht plaats. Opsporingschef Civiero speelde zijn helersrol uitstekend. Na een kort vuurgevecht kon de recherche drie van de vijf gangsters en de antiquiteit in verzekerde bewaring stellen.

DEMONSTRANT TE WATER

Veelvuldig werd in het voorjaar gedemonstreerd tegen het Vietnambeleid van president Johnson. Nadat de Groningse hoogleraar dr. B. Delfgaauw openlijk had verklaard de Amerikaanse president, diens generaals en naaste medewerkers, „gemeten naar de normen van Tokio en Neurenberg", als oorlogsmisdadigers te beschouwen, werd die uitspraak kortweg als „Johnson oorlogsmisdadiger" herhaaldelijk in betogingen meegevoerd en achter ramen geplakt. De justitie zag van vervolging van de hoogleraar af omdat het precieze zinsverband van zijn uitlatingen niet te achterhalen was. Betogers en plakkers die zich minder genuanceerd — ofwel „opzettelijk beledigend" — tegen het bevriende staatshoofd hadden geuit, moesten in veel gevallen wel voor de rechter verschijnen. Ook deze Amsterdammer kon op 19 maart zijn actie niet lang ongestraft voeren en werd in de kraag gevat.

SOLIDAIR MET AMERIKA

,,Wij staan achter Amerika", ,,Delfgaauw is democrazy" en ,,Vrede, maar niet tot elke prijs!" schreeuwden de spandoeken waarmee enkele duizenden demonstranten op 16 maart door Den Haag trokken, op weg naar de Amerikaanse ambassade. Daar bood een deputatie aan ambassadeur Tyler een petitie aan, waarin grote achting voor president Johnson werd betuigd. De pro-Amerika-betoging was georganiseerd door het comité Nederland Vrij als tegenwicht voor de anti-Amerikaanse propagandagolven, die volgens de leiders van de actie een vertekend beeld gaven van de werkelijke gevoelens van het Nederlandse volk. Schermutselingen met de tegenpartij bleven niet uit. De kilometerslange stoet werd opgewacht door jongelui die rookbommetjes gooiden en de pro-Amerikaanse leuzen van repliek dienden. De politie pakte 27 ordeverstoorders op.

BROWN PAKTE ZIJN BIEZEN

„Vaarwel aan George Brown, de geniale clown," luidde de kop van een Engelse krant op 16 maart. Engelands kleurrijkste en meestbesproken minister was afgetreden, omdat premier Wilson hem niet zou geraadpleegd hebben over belangrijke zaken die verband hielden met de goudcrisis. Het boterde al enige tijd niet meer tussen Wilson en de minister van buitenlandse zaken. In verschillende kwesties, zoals de recente beperking van de immigratie, had Brown zich tegen de meerderheid in het kabinet verzet. Zijn openhartige uitspraken brachten de wispelturige minister vaak in het nieuws en er deden talloze anekdotes over hem de ronde. Met journalisten kon hij goed overweg. Dat bleek nog eens, toen hij — weer gewoon als lagerhuislid — op 8 maart de gast was van de buitenlandse persclub in Londen. Hij vertelde daar onder andere: „Ik stond na de veelbewogen dag van mijn aftreden 's morgens vroeg op als gewoonlijk, kleedde mij aan en zei tegen mijn vrouw dat ik naar het ministerie ging. „Welk ministerie?" vroeg ze. Toen heb ik mijn jas maar weer uitgetrokken," besloot Brown het verhaal.

PROTESTMARS TEGEN EXECUTIES

Het ophangen van een vijftal wegens terreuracties veroordeelde Afrikanen in Rhodesië veroorzaakte overal heftige reacties. Niet alleen in Engeland werd geprotesteerd tegen premier Ian Smith, die de gratieverlening door koningin Elizabeth — Smith erkende de Engelse vorstin nog steeds als het staatshoofd van Rhodesië — naast zich neer had gelegd omdat zij onder pressie van het kabinet zou hebben gehandeld. Ook in Rhodesië zelf lokte het negeren van het gratiebesluit felle kritiek uit. Op 18 maart, toen het leger van Ian Smith gevechten leverde tegen guerrillastrijders die vanuit Zambia het land waren binnengevallen om wraak te nemen voor de executies in Salisbury, hielden Afrikaanse studenten in Den Haag een protestmars. Van het Vredespaleis trokken ze naar de Engelse ambassade, waar de zwarte slachtoffers van het illegale en genadeloze regime werden herdacht met het in acht nemen van een minuut stilte.

VIETNAMEESJE ONTROERDE AMERIKANEN

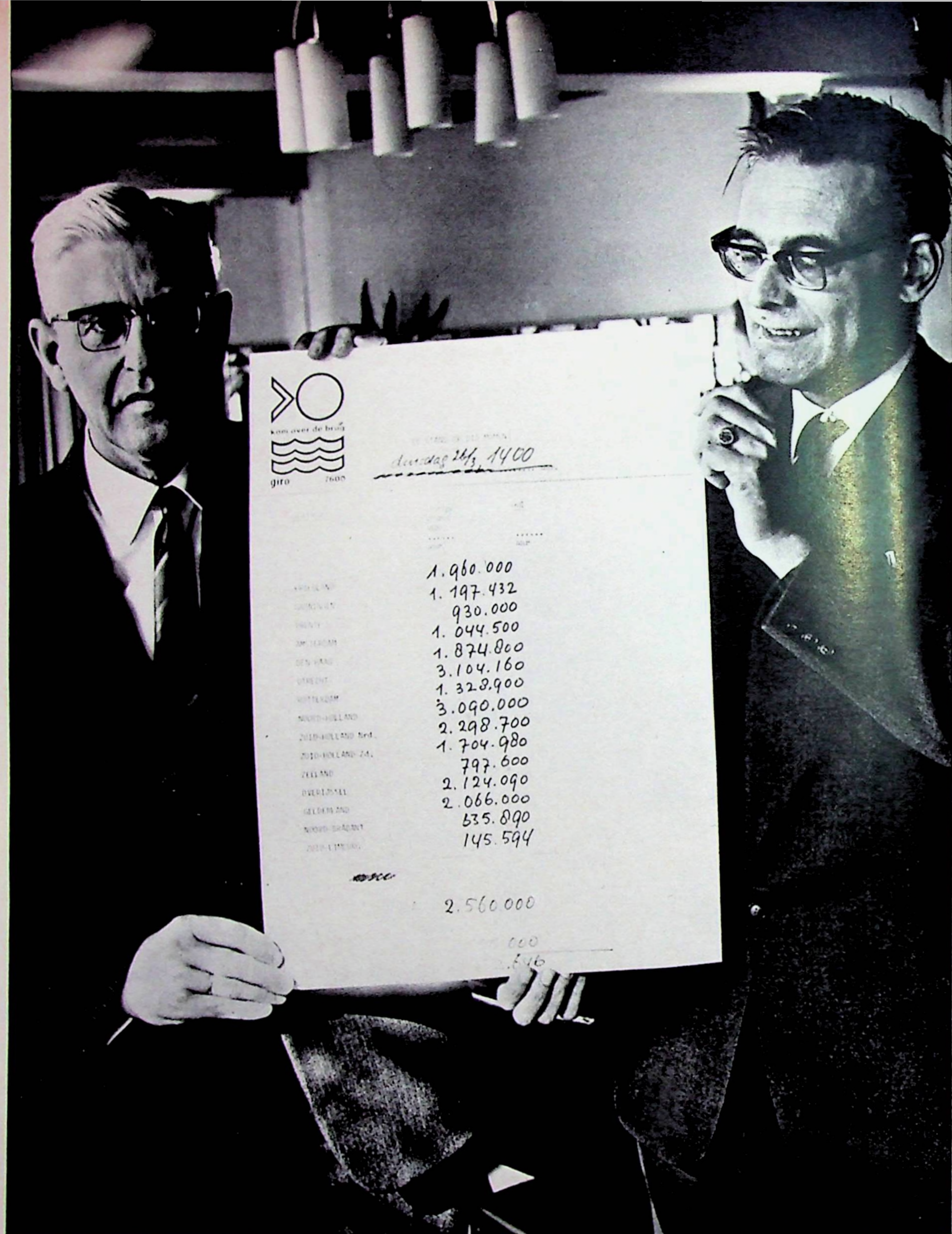
Van achter het prikkeldraad van een Zuidvietnamees vluchtelingenkamp laten kinderen een foto van een van hun lotgenootjes zien. Het is dezelfde foto die de harten van duizenden Amerikanen beroerde. De in Saigon voor United Press werkende Amerikaan Bill Snead fotografeerde op 3 maart een klein meisje, dat haar vader en twee zusjes verloren had tijdens een aanval van de Vietcong op een dorp bij Gia Din. Na publikatie van de foto kwam een stroom reacties binnen van mensen die het kind wilden adopteren of geld wilden geven voor een betere verzorging. Eind maart ging de fotograaf naar het vluchtelingenkamp terug, maar toen bleek het meisje te zijn verdwenen. Hij slaagde er niet in haar op te sporen, maar wel een nog sprekender foto de wereld in te sturen...

BEKROONDE NOORSE ROMANCE

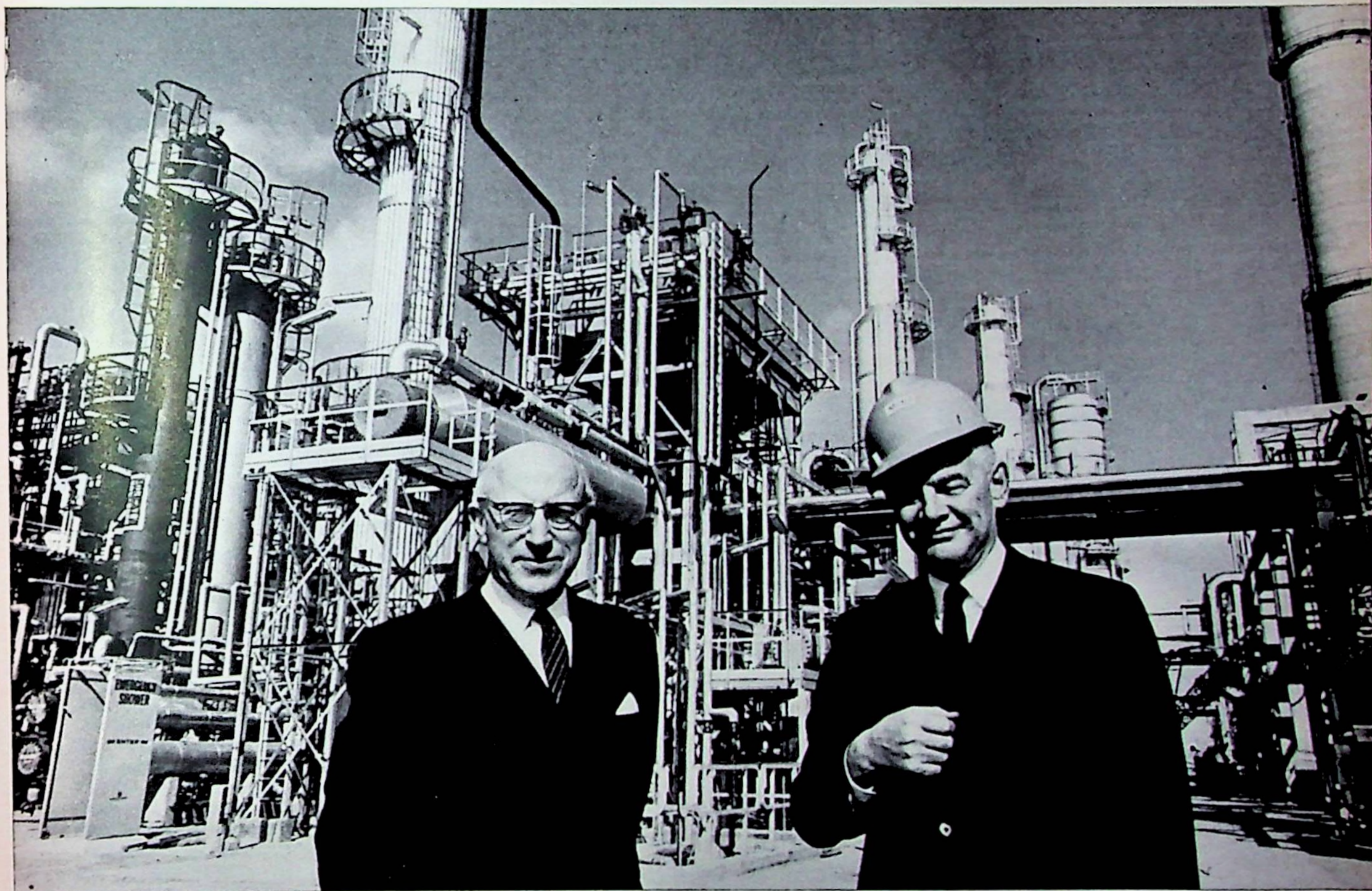
„Of ik trouw met jou of ik blijf vrijgezel," heeft de Noorse kroonprins ooit tot zijn beminde gezegd. Hij zou de vrouw van zijn hart krijgen! Op 19 maart maakte koning Olaf de verloving bekend van zijn zoon Harald (31) met Sonja Haraldsen (30), dochter van een Oslose confectionair. De romance is negen jaar lang gedwarsboomd door de koning, die een adellijke schoondochter wenste. Maar geen prinses kon „de treurende prins" zijn jeugdliefde doen vergeten. Koning en regering bogen tenslotte voor de ware liefde. Op de eerste lentedag ontving het toekomstige koninklijke paar de wereldpers, die de laatste jaren steeds achter nieuwe, maar telkens weer tegengesproken verlovingsgeruchten aan had moeten hollen.

kom over de brug
giro 7600
dinsdag 26/3, 1400
1.960.000
1.197.432
930.000
1.044.500
1.874.800
3.104.160
1.328.900
3.090.000
2.298.700
1.704.980
797.600
2.124.090
2.066.000
635.890
145.594
2.560.000

MET SPRONGEN OVER DE BRUG

Bijna zevenentwintig miljoen gulden, een koe en een geit. Dat was de verrassend hoge opbrengst van een televisieactie, die zeventien Nederlandse kerken en kerkelijke organisaties op 22 maart voerden onder het uitnodigende motto „Kom over de brug''. Alleen de katholieke kerk deed niet mee, omdat die al een eigen jaarlijkse actie had lopen. Op de avond zelf werd het streefbedrag — eenentwintig miljoen — al ruim overschreden. De dagen erna kwam er nog zoveel geld binnen dat de lijst van honderdveertig goede doelen — projecten in ontwikkelingslanden — kon worden uitgebreid, tot grote voldoening van actievoorzitter ds. P. J. Mackaay (links) en administrateur J. van der Boon, die op 26 maart de indrukwekkende eindstand lieten zien.

BRANDSCHOON DE PIJP UIT...

Op 26 maart brak de eerste fase aan van de produktie in de hypermoderne raffinaderij van Mobil Oil in Amsterdam. Burgemeester I. Samkalden (links) wachtte samen met directeur A. C. Brightman de tanker op, die de eerste lading ruwe olie aanvoerde. De volgende maanden zouden stap voor stap alle afdelingen gaan proefdraaien totdat in september het hele, grotendeels automatische, raffinageproces officieel kon draaien. Behalve per schip wordt de ruwe olie ook via een pijpleiding vanuit het Rotterdamse Europoortgebied aangevoerd. De raffinaderij heet een van de veiligste en schoonste ter wereld. Alle afgewerkte gassen worden in ovens verbrand en een 150 meter hoge schoorsteen blaast de afvalstoffen weg. Drie observatieposten controleren constant de kwaliteit van de lucht.

LOU VERLIET ONDERMIJNDE WERELD

In Agimont in Zuid-België overleed op 24 maart Lauwrens Voorthuyzen, roepnaam Lou, voormalig beroep palingboer. Een honderdtal volgelingen had afscheid genomen van de man, die zich God noemde en had verkondigd dat hij noch kon zondigen, noch sterven. Een van hen zei later: „Hoewel het stoffelijk omhulsel is overleden, geloven wij dat Lou voortbestaat. Hij heeft zich opgedeeld in ons. Velen hoopten dat hij ook lichamelijk onsterfelijk zou zijn, maar hopen is niet hetzelfde als geloven." Hoeveel metgezellinnen, engelen, zonen en dochteren de hiërarchie van Lou precies telde, is nooit duidelijk geworden. De bijeenkomsten die hij en „moeder Mien" belegden, trokken altijd veel nieuwsgierigen. Dag en nacht had Lou een schare getrouwen om zich heen in het Witte Huis in Muiderberg, waar hij een veel weelderiger bestaan leidde dan hij zich als palingboer ooit had kunnen veroorloven. Zijn laatste aardse maanden bracht de eenenzeventigjarige sekteleider in de villa van een Belgische aanhanger door. Foto links: op het kerkhof van Agimont zet Jan Wiertz, een van de twee natuurlijke zonen van Lou en Mien, bloemen bij het graf van zijn vader, die, meent hij, „vóór 1972 zal verrijzen en wel op de dag dat onze ondermijnde wereld instort".

KOSMONAUT IN STRAALJAGER VERONGELUKT

Op 27 maart werd de Sovjetunie in rouw gedompeld door het tragisch verongelukken van ruimteheld Joeri Gagarin (34), die in 1961 als eerste mens in een baan rond de aarde vloog. Hij kwam om het leven tijdens een oefenvlucht met een straaljager, samen met zijn instructeur kolonel Vladimir Seregin. Gagarin, die zeer populair was in Rusland en als goodwill-ambassadeur verscheidene westerse landen bezocht, was de tweede Russische kosmonaut binnen een jaar die verongelukte. In april 1967 stortte Vladimir Komarof neer na een proefvlucht met een nieuw ruimtevaartuig. Het toestel waarmee kolonel Gagarin zijn beroemde vlucht maakte, de Wostok 1, stond op het moment van de ramp te kijk op een sovjettentoonstelling in Rome. De stoffelijke resten van Gagarin en Seregin werden in Moskou verast. Op de foto hieronder de weduwe van Gagarin, Valentina, die getroost wordt door de eerste vrouw die een ruimtereis maakte, Valentina Nikolajef-Teresjkova (rechts).

„STERKE MAN" WERD PRESIDENT

Ruim een jaar na de totale ontluistering van vader des vaderlands Soekarno kreeg Indonesië weer een president. Het Volkscongres benoemde op 27 maart generaal Soeharto tot volledig president voor vijf jaar, nadat de „sterke man" als waarnemend staatshoofd al begonnen was wat orde te scheppen in de economische en politieke ontreddering, waarin Soekarno het schip van staat had laten verzeilen. Zo brallerig de volksmenner Soekarno is geweest, zo behoedzaam en bescheiden werkt Soeharto achter de schermen. Hij voelt er niets voor het presidentiële paleis te betrekken. Hij woont liever in zijn eenvoudige huis in Djakarta, al brengt zijn zware ambt onvermijdelijk veel uithuizigheid met zich mee. Al de dag na zijn benoeming ging hij op staatsiebezoek: in Japan en Cambodja. Er was ook even sprake van dat hij naar West-Europa zou reizen, maar de politieke toestand in Indonesië was nog niet zo rooskleurig dat de president meteen al enkele weken gemist kon worden.

VANDEN BOEYNANTS STERK IN BRUSSEL

Een politiek zeer verdeeld België trok op 31 maart naar de stembus. De uitslag maakte de vorming van een nieuwe regering echter nog moeilijker dan voor de verkiezingen. Zowel de C.V.P. als de socialistische partij, door de taalkwestie innerlijk verdeeld zo niet gescheurd, leed een gevoelig verlies. Zelfs de liberalen, die zich als vurige pleitbezorgers voor de eenheid van het land hadden opgeworpen, konden zich niet handhaven. De overwinnaars waren kleinere Vlaamse en Waalse partijen, die een federale staatsvorm voorstaan met zelfbestuur voor elke taalgemeenschap. Een uitzonderlijk grote persoonlijke zege behaalde de demissionaire premier Vanden Boeynants in Brussel, waar hij met een „tweetalige" C.V.P.-lijst aan de strijd deelnam. Op de foto: de ex-premier vijfmaal, waarvan eenmaal in levenden lijve (rechts). België kreeg pas half juni weer een kabinet op rooms-rode basis: 14 Vlaamse en 14 Waalse ministers met Eyskens als premier.

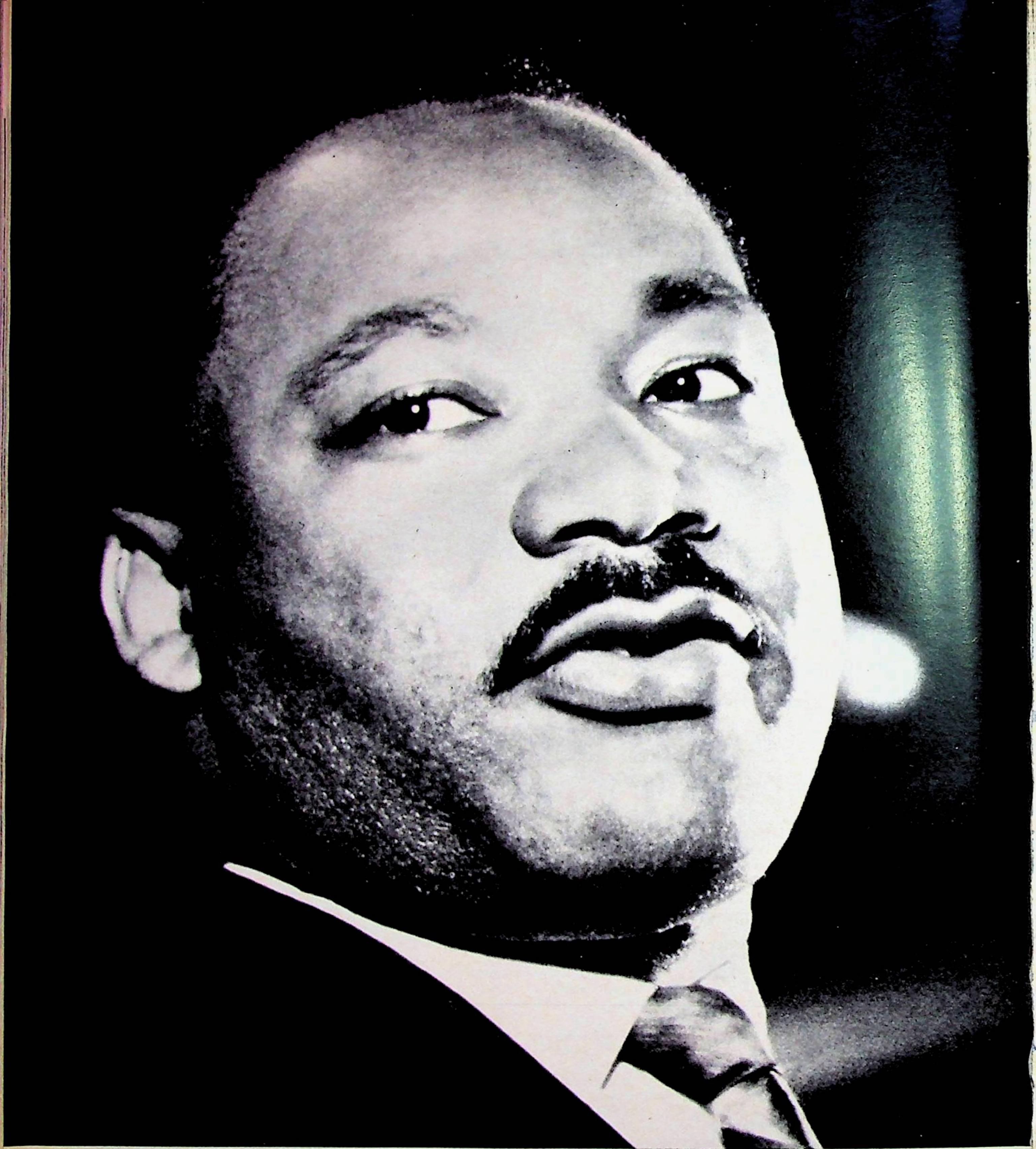
MASSIEL WON LIEDJESFEEST

La-la-la! Tweehonderd miljoen televisiekijkers zagen op 6 april hoe Massiel op het nippertje het dertiende Eurovisie Songfestival won. Cliff Richard kwam met zijn Congratulations net één punt lager op de Londense slotnotering te staan dan de donkerharige Spaanse, die in werkelijkheid heel engelachtig Maria de Los Angeles Santamaria heet. En dan te bedenken dat zij ook nog invalster was. Oorspronkelijk zou Juan Manuel Serrat Spanje vertegenwoordigen, maar hij bedankte voor de eer omdat hij La-la-la niet in het Catalaans mocht zingen. In allerijl werd toen naar Massiel getelegrafeerd. Zij kwam (graag uit Mexico over), zag (er leuk uit) en overwon! Nederland haalde bij monde van Ronnie Tober maar één armzalig puntje. Claude Lombard uit België liet acht punten noteren.

MASSAAL PROTEST TEGEN ROOLVINK

O, wat waren die Nederlandse bouwvakkers boos op Roolvink! Deze minister van sociale zaken had in hun nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst enkele punten geschrapt, die volgens hem van een al te vrije opvatting van de vrije loonpolitiek blijk gaven. Hij verbood de voorgestelde werktijdverkorting van een half uur per dag en keurde ook een pensioenverbetering af. „Verbitterd en geslagen, maar niet verslagen" ondernamen vijfentwintigduizend bouwvakkers op 2 april in Den Haag een protestmars tegen die besnoeiingen. De spandoekteksten logen er niet om. Aan de Tweede Kamer werd namens de vakbonden een adres aangeboden, waarin met klem verzocht werd de ingreep ongedaan te maken. Tot grote verontwaardiging van de bonden gaf twee dagen later de meerderheid van de Kamer minister Roolvink gelijk. Deze wilde nog wel een kleine verbetering van de pensioenen overwegen, maar een half uur korter werken was te veel gevraagd. Het zou hoogstens een kwartier mogen worden.

DR. MARTIN LUTHER KING VERMOORD

„Er komen moeilijke dagen. Maar dat is niet belangrijk meer, want ik heb de top van de berg gezien. Net als iedereen zou ik graag een lang leven hebben. Maar daarover maak ik me nu geen zorgen. Ik wil alleen maar Gods wil volbrengen. Hij heeft mij bergopwaarts geleid en ik heb het beloofde land gezien.'' Dit zei dominee Martin Luther King op 3 april in Memphis, Tennessee, waar hij een protestmars zou leiden tegen de achterstelling van de negerarbeiders. Een dag later werd de negenendertigjarige negerleider op het balkon van een motel dodelijk getroffen door de kogel van een sluipschutter. Het bericht van de laffe moord op de prediker van de geweldloosheid - jongste winnaar van de Nobelprijs voor de vrede - die overal met diepe bewogenheid en grote waardigheid optrad, werd in de hele wereld met ontsteltenis ontvangen. Terwijl duizenden negers en blanken droef langs de baar van de grote dode trokken, braken in vele Amerikaanse steden onlusten uit, die de omvang van een burgeroorlog aannamen. Dr. King werd op 9 april met indrukwekkend eerbetoon in Atlanta, Georgia, ten grave gedragen. Tijdens de uitvaartdienst (op foto rechtsonder: mevrouw King en haar jongste dochtertje Bernice) in zijn eigen kerk werd tot zichtbare ontroering van velen een bandopname gedraaid van een preek van de vermoorde, waarin hij over zijn levenseinde sprak: „Zeg op die dag dat Martin Luther King zijn leven heeft willen geven; dat hij heeft geprobeerd lief te hebben en de mensheid te dienen.''

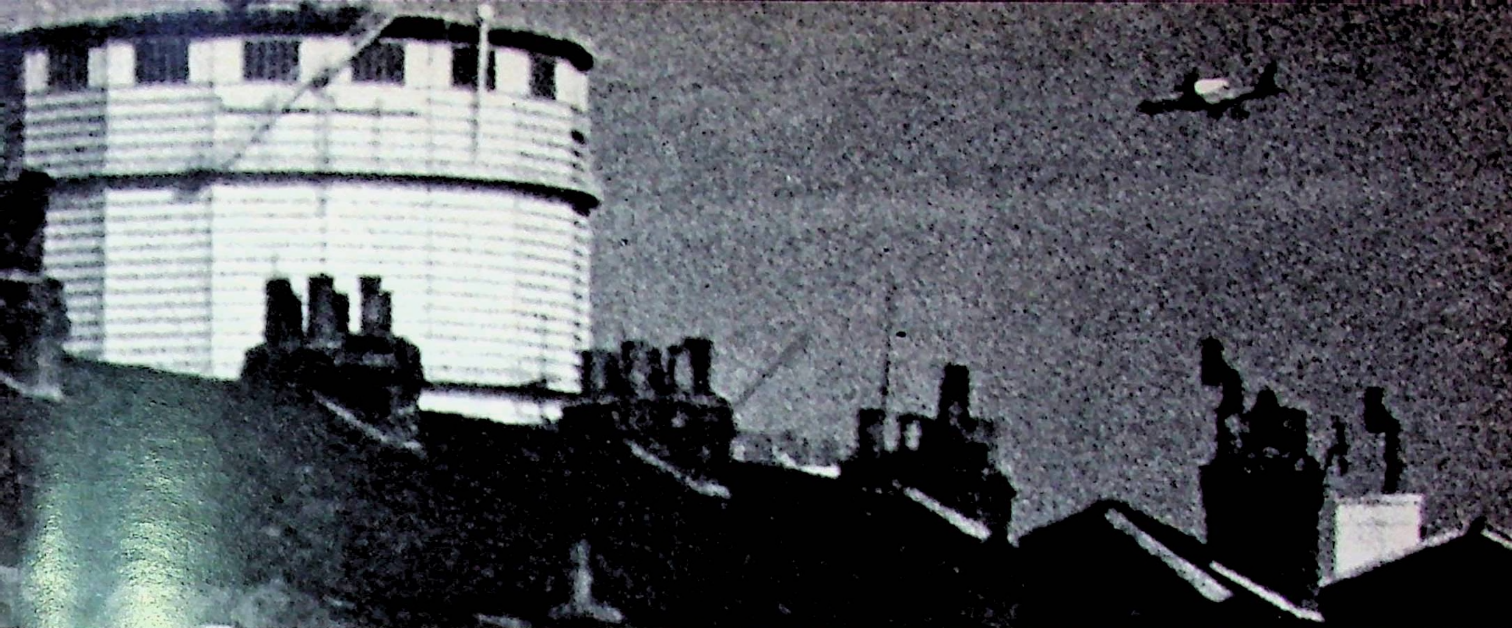

LAATSTE RIT VAN JIM CLARK

Zondag 7 april: autocoureur Jim Clark, tweevoudig wereldkampioen en vijfentwintig keer winnaar van een Grand Prix, praat nog even met een monteur, vlak voor de start van de race om de Duitslandtrofee op het circuit van Hockenheim. Het zou zijn laatste rit worden. In de zesde ronde sloeg het noodlot toe, juist op een recht stuk waaraan Clark, uiterst bekwaam in het bochtenwerk, volgens zijn zeggen altijd weinig voldoening beleefde. Zijn Lotus vloog met een vaart van ruim tweehonderd kilometer van de baan, sloeg over de kop en kwam tegen een boom terecht. Clark was direct dood. De avond tevoren had de tweeëndertigjarige Schotse topcoureur in een interview gezegd dat hij zich uit de racesport wilde terugtrekken om zich te wijden aan zijn schapenfokkerij.

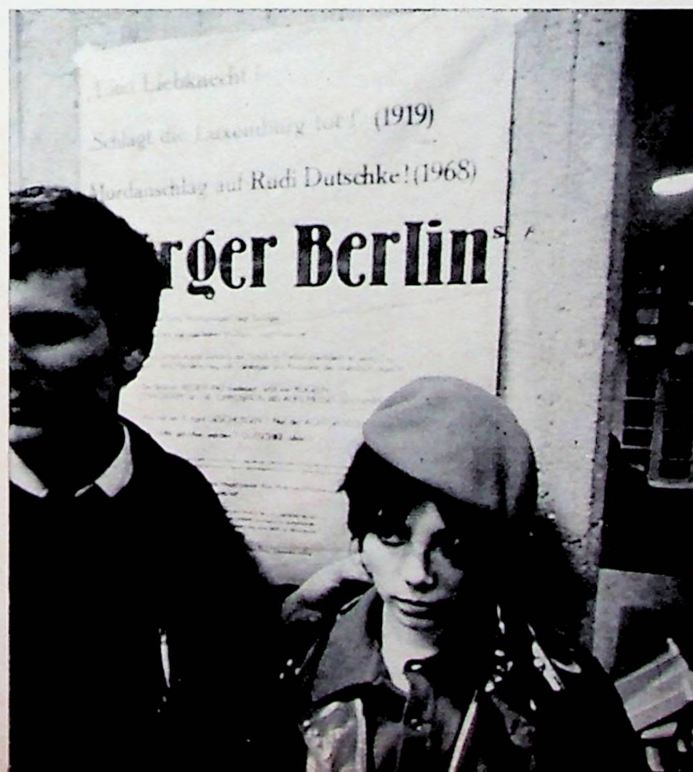
AFSCHUWELIJKE MINUTEN

Honderdeenentwintig mensen ontsnapten als door een wonder aan de dood, toen op 8 april een Boeing-707 vlak na het opstijgen boven het Londense vliegveld Heathrow in brand raakte. Dat er geen gruwelijke ramp gebeurde, was vooral te danken aan het koelbloedige optreden van gezagvoerder Charles Taylor. Om weer te kunnen landen moest hij hoogte winnen, waardoor de BOAC-reus twee afschuwelijke minuten lang brandend rondcirkelde (foto boven). De noodlanding was nauwelijks uitgevoerd of de linkervleugel knapte als een lucifer af. Tachtig seconden later stond het hele toestel in lichterlaaie, maar toen hadden de meeste passagiers het haastig maar ordelijk via de nooduitgangen kunnen verlaten. Voor vijf inzittenden was het helaas te laat. Zij kwamen in de vlammenzee om.

MOORDAANSLAG OP RUDI DUTSCHKE

De al maanden in verschillende Duitse universiteitssteden heersende onrust bereikte een gewelddadige climax, toen op 11 april in West-Berlijn op de leider van de sterk anarchistisch getinte Socialistische Duitse Studentenbond, de zevenentwintigjarige Rudi Dutschke, een moordaanslag werd gepleegd. Bij het verlaten van het S.D.S.-hoofdkwartier aan de Kurfürstendamm werd de „schrik der burgers" van zijn rode fiets getrokken door een jongeman, die drie schoten op hem afvuurde. Levensgevaarlijk gewond werd rode Rudi naar het ziekenhuis gebracht, waar hij direct werd geopereerd. Na een salvo van de politie moest de dader van de aanslag, de drieëntwintigjarige Josef Bachmann, met zware verwondingen in hetzelfde hospitaal worden opgenomen (foto). Dutschke overleefde de aanslag. Bachmann verklaarde later dat hij tot zijn daad geïnspireerd was door de moord op Martin Luther King en dat hij communisten haatte. Bij hem thuis vond de politie een portret van Hitler.

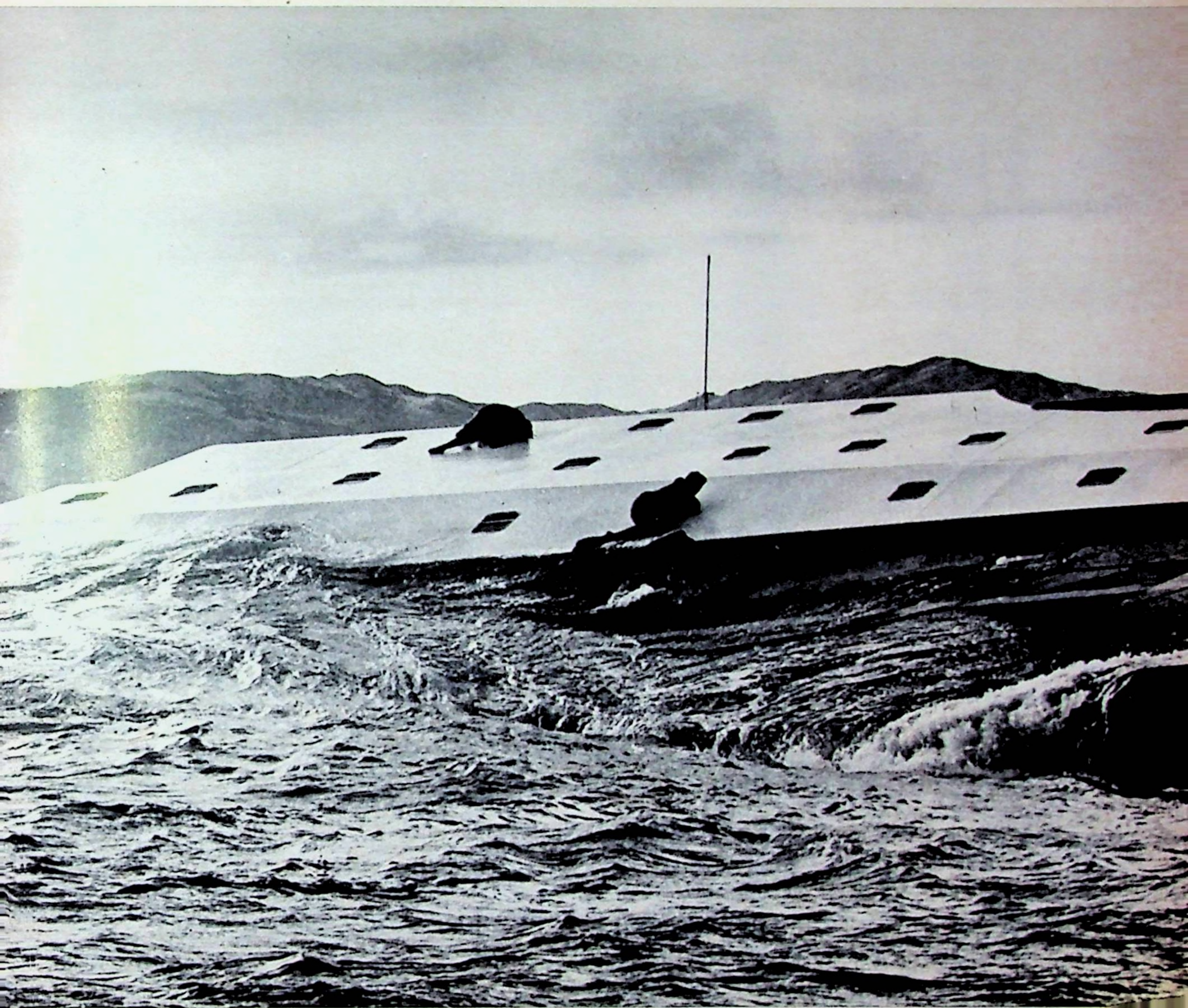
PAASOPROER IN DUITSLAND

De aanslag op Dutschke leidde tot wilde agitatie. In Berlijn en vele andere steden in de bondsrepubliek kwam het voor en tijdens de paasdagen tot hevige gevechten tussen horden demonstranten en de politie. De woede richtte zich vooral tegen het Springer-krantenconcern, dat door de S.D.S. medeverantwoordelijk was gesteld voor de aanslag en beschuldigd werd van „systematische opruiing tegen de democratische krachten''. Er werden veel vernielingen aangericht. Toen bleek dat het oproer in München twee slachtoffers had geëist — een fotograaf en een student werden door projectielen van demonstranten dodelijk getroffen — nam de straatterreur in hevigheid af. Er werden in totaal zevenhonderd arrestaties verricht, waarvan meer dan de helft in het roerige West-Berlijn (foto's).

MARGRIET EN HAAR MAURITS

Voor de tweede maal binnen een jaar vlagde Nederland voor de geboorte van een prinsenkind. Op 17 april, 's avonds om zes minuten over half acht, schonk prinses Margriet in het Academisch Ziekenhuis in Utrecht het leven aan een flinke zoon. De geboorte, die pas eind april werd verwacht, vond langs operatieve weg plaats. Vijf dagen later liet mr. Pieter van Vollenhoven zijn zoon in de burgerlijke stand van Utrecht inschrijven als prins Maurits Willem Pieter Hendrik van Oranje-Nassau van Vollenhoven. Toen Max Koot op paleis Het Loo deze foto van moeder en kind maakte, was Maurits ruim een maand oud.

VEERBOOT TEGEN DE KLIPPEN

Vlak voor de haven van de Nieuwzeelandse hoofdstad Wellington joegen windstoten van bijna tweehonderd kilometer per uur op 10 april de veerboot *Wahine* tegen de klippen. Het schip kapseisde en begon snel te zinken. Voor de ogen van duizenden mensen op de wal speelden zich hartverscheurende tonelen af. Reddingsboten konden in de woelige zee weinig uitrichten. Samengepropt in sloepen en zich vastklampend aan vlotten en wrakstukken trachtten de honderden opvarenden het strand te bereiken. Het mag een wonder genoemd worden dat 675 van de 727 opvarenden onder wie veel kinderen, het er ondanks het ijskoude water levend afbrachten. Aanvankelijk werd voor een dodencijfer van minstens honderdvijftig mensen gevreesd. Nog dagenlang waren kikvorsmannen bezig met het zoeken naar overlevenden en met het bergen van lijken van verdronken passagiers.

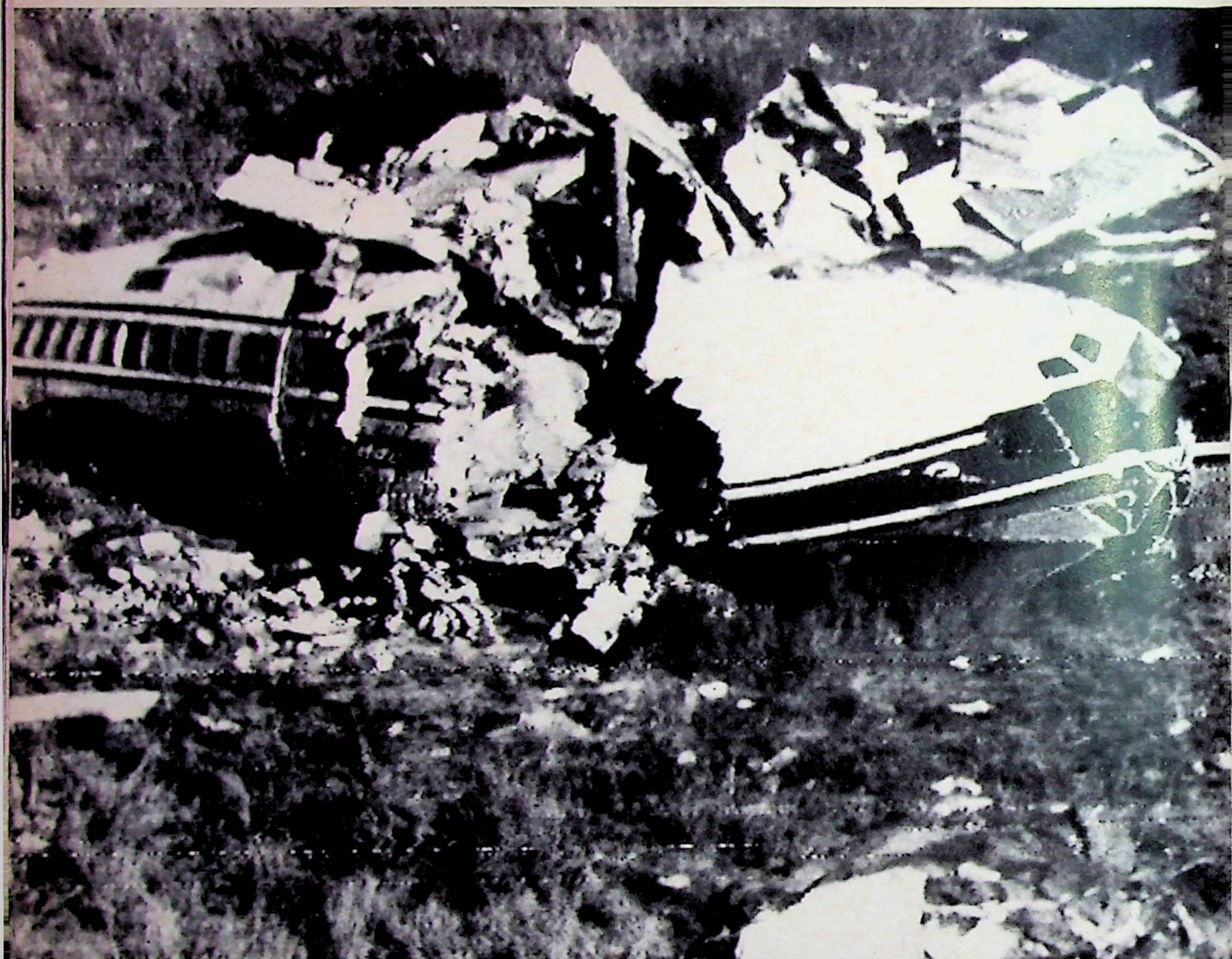
MELINA MERCOURI: FEL PROTEST OP ZONDAG

De Griekse actrice Melina Mercouri, bekend van de film Nooit op zondag, was op (zondag) 21 april in Londen het middelpunt van een massale demonstratie tegen het toen één jaar bestaande militaire regime in haar geboorteland. Omringd door duizenden betogers zei zij op Trafalgar Square dat het jaar 1966 bestaan had uit 366 dagen van duisternis, angst en kwelling. Zij vroeg de met Griekenland bevriende staten steun te verlenen aan de bevrijding van haar land. Na het zingen van liederen van Mikis Theodorakis trok Melina aan het hoofd van een enthousiaste stoet naar de Griekse ambassade om een resolutie aan te bieden. De fel tegen het generaalsbewind agerende actrice — door dat bewind van haar Griekse

TRIESTE COME-BACK VAN JOSEPHINE BAKER

Na vier jaar zong ze weer alsof ze nooit afscheid genomen had: de lieveling van het Franse publiek: Josephine Baker. Ondanks de toejuichingen van volle zalen was het een trieste come-back. In april trad zij enkele weken lang in Parijs op om te proberen haar kindertehuis in het zuidwesten van Frankrijk van een faillissement te redden. In Château-les-Milandes, bijgenaamd de Regenboog, worden onder de hoede van de vroeger verafgode revuester twaalf weeskinderen van allerlei ras en huidkleur samen opgevoed. Maar het weeshuis werd zo groots opgezet, dat het handenvol geld opslokte. Verscheidene malen stond Josephine Baker aan het randje van een bankroet, maar steeds kwam net op tijd hulp opdagen. Haar wanhopige pogingen om het onheil af te wenden baatten ditmaal niet. De schuldeisers hadden geen geduld meer en het landgoed kwam begin mei op bevel van de rechter onder

RAMP MET BOEING BIJ WINDHOEK

Een van de ergste rampen in de geschiedenis van de luchtvaart gebeurde op 20 april bij Windhoek in Zuidwest-Afrika. Kort na de start op de Strijdom-luchthaven stortte een Boeing-707 van de Suidafrikaanse Lugdiens brandend neer. Honderdtweeëntwintig mensen, onder wie een zestal Nederlanders, kwamen om het leven; zes overleefden de ramp. Reddingsploegen troffen tussen de wrakstukken in de woestijn tientallen verkoolde lichamen aan, de meeste met de veiligheidsriemen nog om. Het onderzoek naar de oorzaak werd ernstig bemoeilijkt doordat het gloednieuwe toestel nog niet was uitgerust met een zogenaamde ,,zwarte doos'', een automatisch registratieapparaat. Het was het tweede ongeluk met een Boeing-707 in twee weken (zie pagina 85).

LANG HEET WEEKEINDE IN SINT WILLEBRORD

Voor het oproer dat op 20 en 21 april het Noordbrabantse dorp Sint Willebrord tot een slagveld maakte en dat met traangas en knuppels bedwongen moest worden, had men achteraf allerhande verklaringen. Zoals: vrij grote werkloosheid, ophitsing door raddraaiers uit de omgeving, een overvloedig drankgebruik en verveling. Excuus of geen excuus, feit was dat in dat warme weekeinde een menigte jongelui met de politie slaags raakte, toen die een weerspannige knaap opbracht. Enkele politiemannen werden gewond. Een van hen, wachtmeester van Meegdenburg, kreeg daags na de rellen bezoek van minister Polak (Justitie), die de politie complimenteerde met haar optreden tegen de ordeverstoorders. Er werd een twintigtal arrestaties verricht.

ENOCH POWELL EN DE BRANDSTAPEL...

„We moeten wel gek zijn om jaarlijks vijftigduizend kleurlingen toe te laten. Zo worden de Britten vreemdelingen in hun eigen land. Ons volk is druk bezig zijn eigen brandstapel te bouwen." Dit waren de zeer explosieve woorden die het conservatieve Lagerhuislid Enoch Powell op 20 april bezigde tijdens een toespraak in Birmingham, waarin hij zich fel kantte tegen de invoering van een anti-rassediscriminatiewet. Enoch Powell, die minister van defensie speelde in het Britse schaduwkabinet, werd om de racistische toon van zijn toespraak onmiddellijk door oppositieleider Edward Heath aan de kant gezet. Van verschillende zijden kwam er bijval voor Powell. Zowel voor als na de aanneming van het wetsontwerp door het Lagerhuis, op 23 april, werden betogingen vóór de gewipte Powell en tegen niet-blanke immigranten gehouden. Zo trokken op 26 april vijfhonderd stakende havenarbeiders naar het parlementsgebouw om hun afkeuring over de wet uit te schreeuwen. Op de foto: vleesdragers wensen een hoge onderscheiding voor Enoch. Intussen werden door andere betogers ook felle protestkreten en scheldwoorden naar het besnorde, aristocratische hoofd van Powell geslingerd en werd hij tot kandidaat voor de brandstapel uitgeroepen.

WERELDKAMPIOEN OPGEGRAVEN

Met een baard van 61 dagen stond barman Mike Meaney op 22 april uit zijn graf op. Twee maanden eerder had hij zich op een parkeerplaats in Londen drie meter diep onder de grond laten stoppen. Via een koker kreeg hij voedsel en frisse lucht. Toen hij vond dat zijn verblijf ondergronds lang genoeg had geduurd om zich wereldkampioen te noemen, liet de Ier zich in aanwezigheid van de actrice Diana Dors opdiepen. In optocht werd de kist naar Mikes pub getorst, waar hij zich weer bij de levenden voegde. Een arts bevond hem in uitstekende conditie, maar stuurde hem wel naar bed. ,,Om weer tot jezelf te komen.''

KAPITEIN WEER VRIJ MAN

Kapitein Klaas van der Plas, met vrouw, zoon Tonnie en dochter Anja op de foto, kwam op 28 april weer thuis in Katwijk. Hij had een week in Polen vastgezeten nadat zijn kustvaarder *Spes* naar Stettin was opgebracht. De uitklaring zou niet in orde geweest zijn. Later heette dronkenschap de reden. De coaster mocht naar Nederland terugvaren zonder kapitein. Deze werd pas vrijgelaten nadat een borgsom van vijftienduizend dollar was betaald. Het was niet de eerste keer dat kapitein van der Plas vrijgekocht werd. In 1967 zat hij drie maanden gevangen wegens belediging van de Poolse staat. „Ik begrijp er niets van," zei hij, „maar mij zien ze daar nooit weer."

VRACHTOORLOG AAN DUITSE GRENS

Aan weerskanten van de Nederlands-Duitse grens ging het er op 22 april grimmig aan toe. Oorzaak: de starre houding van minister Leber, die beslist niet meer dan 1950 Nederlandse vrachtauto's tegelijk op de Duitse wegen wenste, terwijl er eerst dubbel zoveel reden. De eerste drie weken van april waren de bepalingen nog soepel toegepast, maar daarna kende de Duitse douane geen pardon meer. Tientallen chauffeurs moesten terug. De Nederlandse douaniers hielden zich toen stipt aan hún voorschriften en weigerden de toegang aan Duitse chauffeurs die niet de vereiste papieren hadden. Bij de grenspost Bergh probeerde deze Duitser daar tevergeefs een vuist tegen te maken. . .

PIER ZO DOOD ALS EEN PIER...

De Scheveningse pier lag er na een korte, maar felle brand geblakerd en ontluisterd bij. Op 23 april schoot in een patatzaak de vlam in de olie en, aangewakkerd door de straffe zeewind, sloeg het vuur in een ommezien over naar drie andere winkels. Ook het wegdek van het wandelhoofd werd aangetast. Rond de pier klotste water genoeg, maar om de brand krachtig te kunnen aanpakken moest de brandweer het bluswater via lange slangen van de boulevard laten komen. De pier was een dag later weer begaanbaar, maar het herstelwerk zou nog een paar weken duren. De schade beliep een paar miljoen gulden.

SPLINTERNIEUWE POLITIEKE PARTIJ

In de jongste Zuiderzeese polder Flevoland congresseerde op 27 april Nederlands prilste partij: de Politieke Partij Radikalen, die na veel beroering ten aanzien van christelijke vooruitstrevendheid was afgesplinterd van de Katholieke Volkspartij en maar meteen drie kamerzetels bezet hield. Op het congres in Dronten zei fractieleider drs. Aarden dat de P.P.R. wil samenwerken met geestverwante groeperingen om een progressieve meerderheid te bereiken. Oud-minister Bogaers (links) had eerder al gezegd dat radicaal zijn betekent: elke mens meer ruimte geven om mens te zijn. Vooral het proces van de politieke vernieuwing wil de partij versnellen.

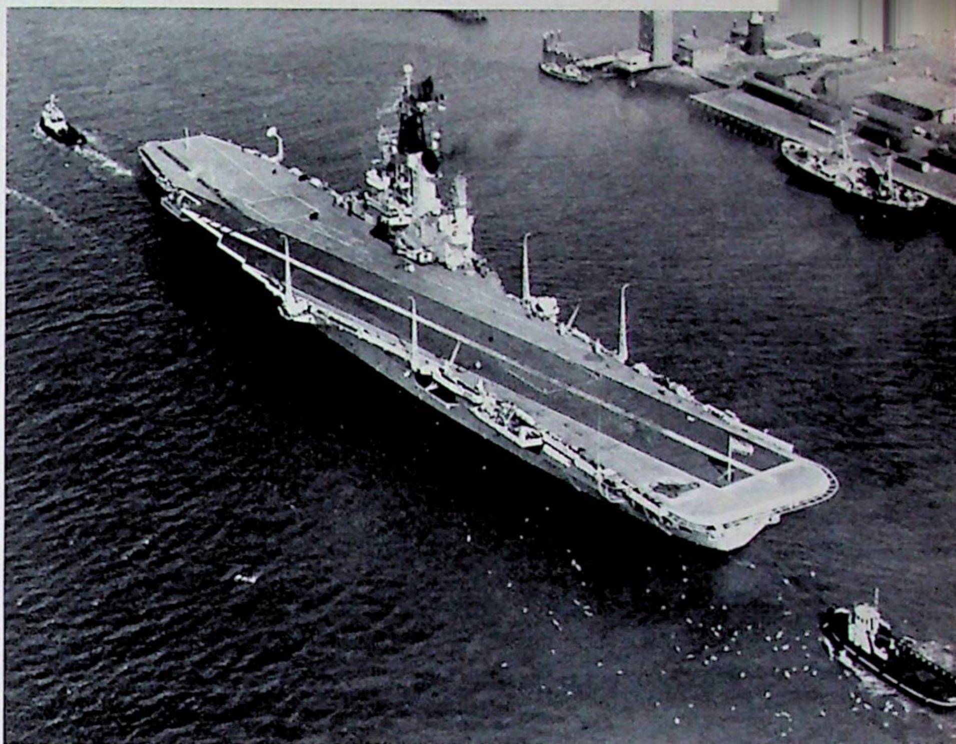

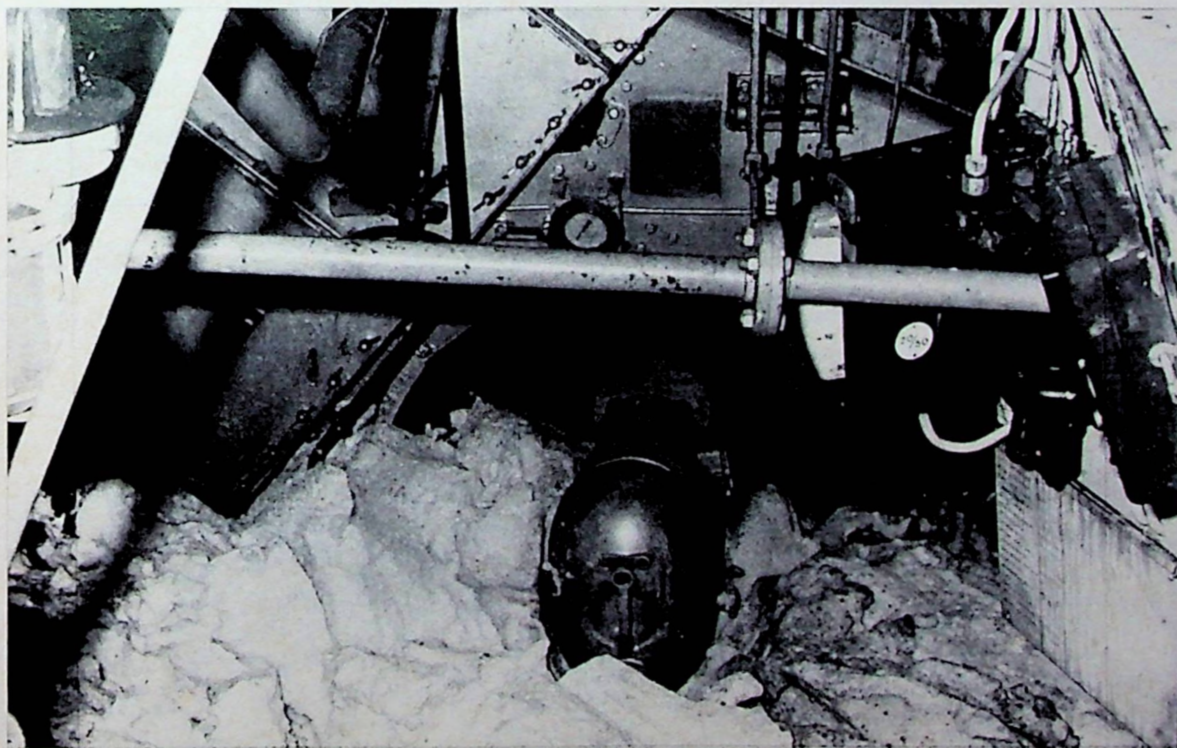
VERHITTE DISCUSSIE

Voordat ze zich in een kamerdebat stortten, kwamen deze Finse parlementsleden op 1 april ongedwongen in een sauna bijeen. Daarmede volgden ze, zij het iets minder familiair, het voorbeeld van de Finse ministers die, naar 's lands wijs en eer zonder iets om het lijf, regelmatig voor voorbesprekingen in een dergelijke badgelegenheid samenhokken. Het kabinet heeft zich in de sauna ook wel eens laten fotograferen, waarschijnlijk onder het motto: de regering heeft niets te verbergen. Daar waren dan echter geen vrouwen bij.

HR. MS. „ROOKVERBOD" NA BRAND AFGESCHREVEN

Tot tweemaal toe brak op 29 april brand uit aan boord van het vliegkampschip *Karel Doorman* in de haven van Den Helder. Bij de eerste brand werd binnen enkele minuten de hitte in de voormachinekamer zo hevig, dat de marine-brandweer van buitenaf de machinekamer vol schuim moest spuiten om het vuur te doven (foto onder). 's Nachts werd haast net zo'n brand ontdekt in een andere machinekamer, maar daar was het gevaar snel bezworen. De *Karel Doorman* kon op 1 mei niet op oefenreis naar de Golf van Biscaye. Het veelbesproken schip, dat nogal eens brokken heeft gemaakt en spottend Harer Majesteits *Rookverbod* werd genoemd, zou trouwens nooit meer in dienst van Hare Majesteit uitvaren. Herstel van de schade zou zoveel geld en tijd kosten, dat de Nederlandse marine het in 1948 van Engeland gekochte vlaggeschip maar meteen afschreef en te koop aanbood. De Argentijnse regering bleek er wel interesse voor te hebben. Ter vervanging zou de Nederlandse zeemacht lange-afstands-patrouillevliegtuigen bestellen.

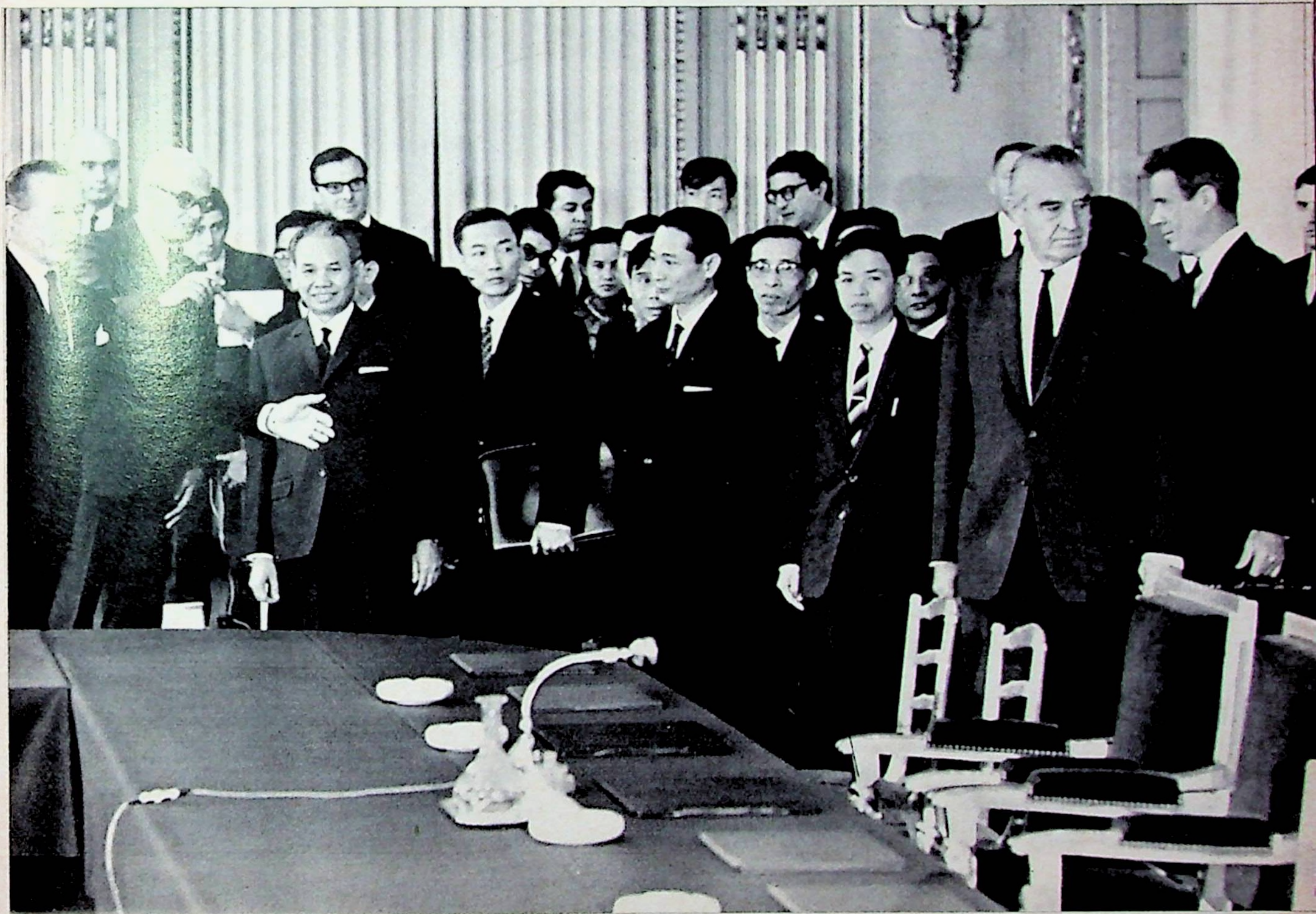

KRANTENKONING ONTTROOND

Deze zorgelijk kijkende man is Cecil King (67), de Engelse krantenkoning die met veel spektakel zelf in het grote nieuws kwam. In zijn Daily Mirror trok hij op 10 mei, na een verkiezingsdebâcle van Labour, fel van leer tegen het beleid van premier Wilson en drong hij met klem aan op diens vertrek. De man die vertrok, was King zelf. Hij nam haastig ontslag als commissaris van de Bank van Engeland, welk „bijbaantje" hij ooit had gekregen wegens trouwe steun aan Wilson. Zijn artikel sloeg in als een bom en veroorzaakte bijna een nieuwe financiële crisis: het pond zakte bedenkelijk. King nam echter geen woord terug. De anti-King-stemming in Labourkringen bereikte eind mei een climax, toen hem als president-directeur van het Mirror-concern letterlijk de deur werd gewezen. King raakte zijn dikbetaalde baan kwijt aan zijn naaste medewerker Hugh Cudlipp.

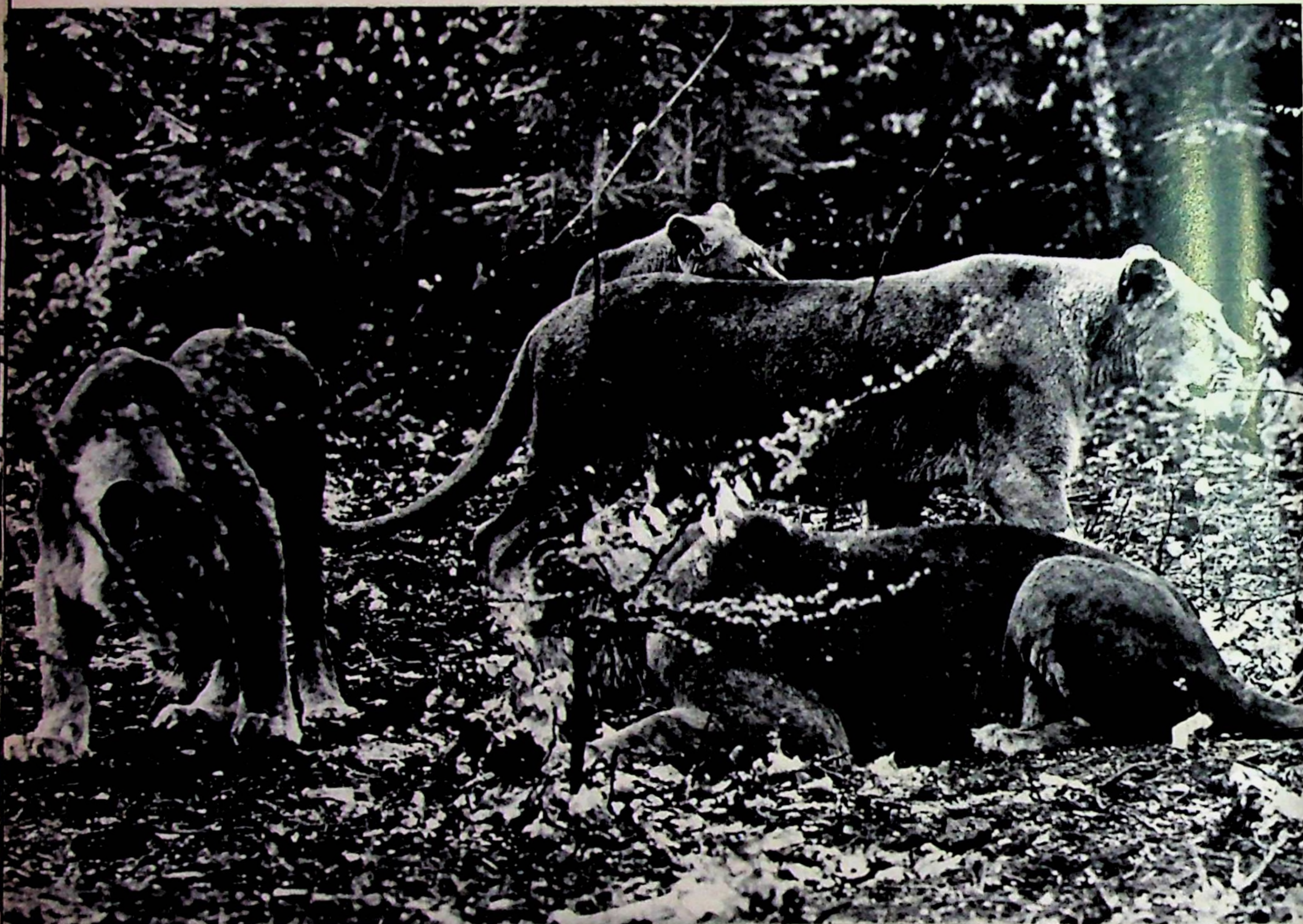

VREDESGESPREK IN PARIJS

Eindelijk ging het dan gebeuren. Na een maand touwtrekken werden Amerika en Noord-Vietnam het eens over Parijs als plaats voor een inleidend vredesgesprek. Op 13 mei lieten de onderhandelaars zich hun zetel aan de conferentietafel wijzen. De Noordvietnamese delegatie werd geleid door minister Xoean Thoei (derde van links achter de tafel), de Amerikaanse door reizend ambassadeur Averell Harriman (voorgrond rechts). Een eindeloze reeks bijeenkomsten begon. Weken later meende Amerika „vage tekenen van vooruitgang" te kunnen bespeuren, maar Hanoi weersprak die bewering als volgt: „De partijen kennen nu elkaars standpunt, maar dat betekent niet dat er wederzijds begrip heerst." Standpunt van Hanoi: Amerika moet eerst alle bombardementen staken voor we over andere zaken praten. President Johnson op 23 mei: we laten ons in Vietnam niet verslaan terwijl we in Parijs onderhandelen. Kortom: de „dialoog der doven" ging verder, de oorlog ook.

VERLEIDING OP DE VEILING

Nee, deze dame laat zich niet voor de leeuwen gooien. Het is Sophie van den Bosch, de dochter van de Belgische ambassadeur in Londen, die op 17 mei als Cleopatra voor het voetlicht kwam om kijkers tot aankoop te verleiden. Van een gewaad dan. Op een kijkdag showde zij oude toneelkostuums, die in het Scala-theater in veiling gingen.

LAANTJE OM VOOR LEEUWEN

Nieuwste toeristische vermakelijkheid in Nederland: een laantje om voor echte leeuwen! In een reservaat bij Burgers Dierenpark in Arnhem kwamen op 13 mei dertig leeuwen vrij in omloop, die fotografisch onder schot genomen mogen worden. Safaririjders moeten in het wilde-beestenspul wel goed hun auto dicht houden. Geen overbodige waarschuwing, want op 29 mei werd een Finse toerist die dat voorschrift niet in acht nam, door een leeuwin uit de wagen gesleurd en ernstig toegetakeld. In de Beekse Bergen bij Tilburg ging Nederlands tweede wildpark open. Daar lopen veertig leeuwen de toerist voor de bumper tegen een inrijprijs van tien gulden.

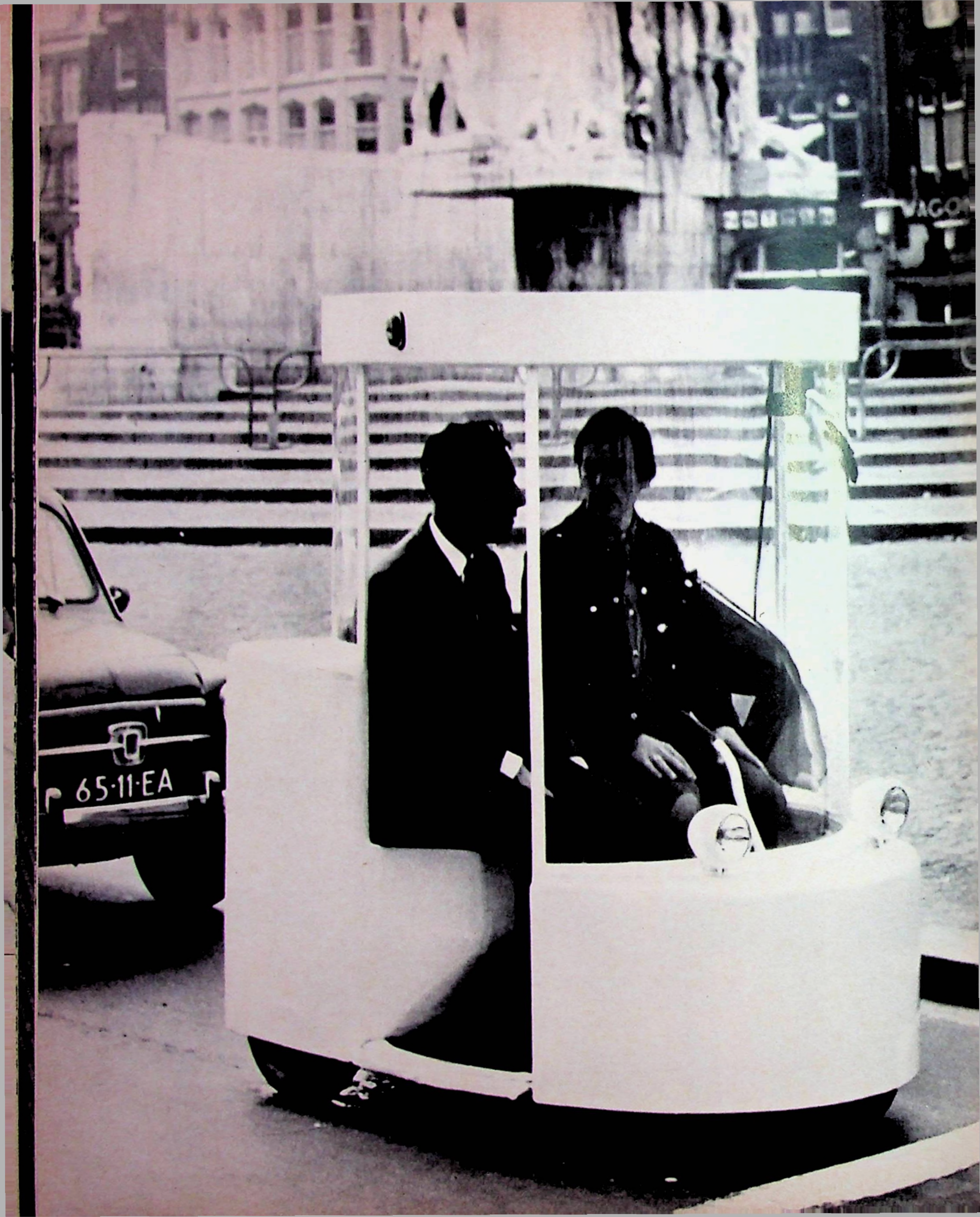
ALS EEN KAARTENHUIS...

In de vroege ochtend van 16 mei kwamen tweeëntwintig woonkamers van een nieuwe torenflat in Oost-Londen met donderend geraas naar beneden. Vier bewoners werden gedood en veertig gewond. De oorzaak was een gasontploffing. De flat was opgetrokken van geprefabriceerde betonplaten, een bouwsysteem dat de architecten even degelijk achtten als het conventionele. De bouwers van het flatgebouw hadden juist een prijs gewonnen wegens aflevering in recordtempo.

MOOIE MISS MARJOLIJN

De achttienjarige Marjolijn Abbink uit Amstelveen was er beduusd van dat uitgerekend zij met haar 86-63-88 miss Holland werd. „Dit had ik nooit gedacht. Op de mannequinschool kwam ik niet boven de middelmaat uit. Ik had me opgegeven bij een modellenbureau en daar raadden ze me aan mee te doen. Je krijgt al genoeg publiciteit als je alleen al in de finale komt.'' Dat gebeurde dan op 22 mei in Amsterdam. Publiciteit kregen ook Nathaly Heyl (links) en Ada Grootenboer, Nederlands mooisten op één en op twee na.

65·11·EA

ALS ER ÉÉN WITKAR OVER DE DAM IS...

„Elektriese Munt-Oto" of „Witkar" heet dit vehikel, dat op 24 mei voor het eerst door Amsterdam zoemde. Provo-raadslid Luud Schimmelpennink (rechts) zat aan de stuurknuppel, naast zijn V.V.D.-collega G. Keja. Met het Witkarplan wil gangmaker Schimmelpennink het parkeerleed in de binnenstad bestrijden. Een gulden in de gleuf en het karretje rijdt — op accu's — een kwartier lang en vijf kilometer ver. Vier witkarren nemen evenveel plaats in als een personenauto. De stichting Witkar hoopte voorjaar 1969 met honderd van deze publieke voertuigjes op straat te komen.

EENSTEMMIG PROTEST TEGEN LOONPAUZE

„De Nederlandse economie heeft de Engelse ziekte niet. De winsten en de produktiviteit stijgen sterk. Wij eisen van die groei en bloei ons deel." Dat zei vakverbondsleider A. Kloos op 25 mei in een Utrechtse jaarbeurshal vol betogers. Het was de eerste keer dat de drie erkende Nederlandse vakcentrales samen optrokken tegen de regering, die de loonstijgingen wilde afremmen en de werkgelegenheid „een veel te schamele injectie" wilde toedienen. Het massale protest hielp. Het kabinet kwam, mede onder druk van de Kamer, op zijn besluit terug en de voor 1969 aangekondigde loonpauze werd uitgesteld.

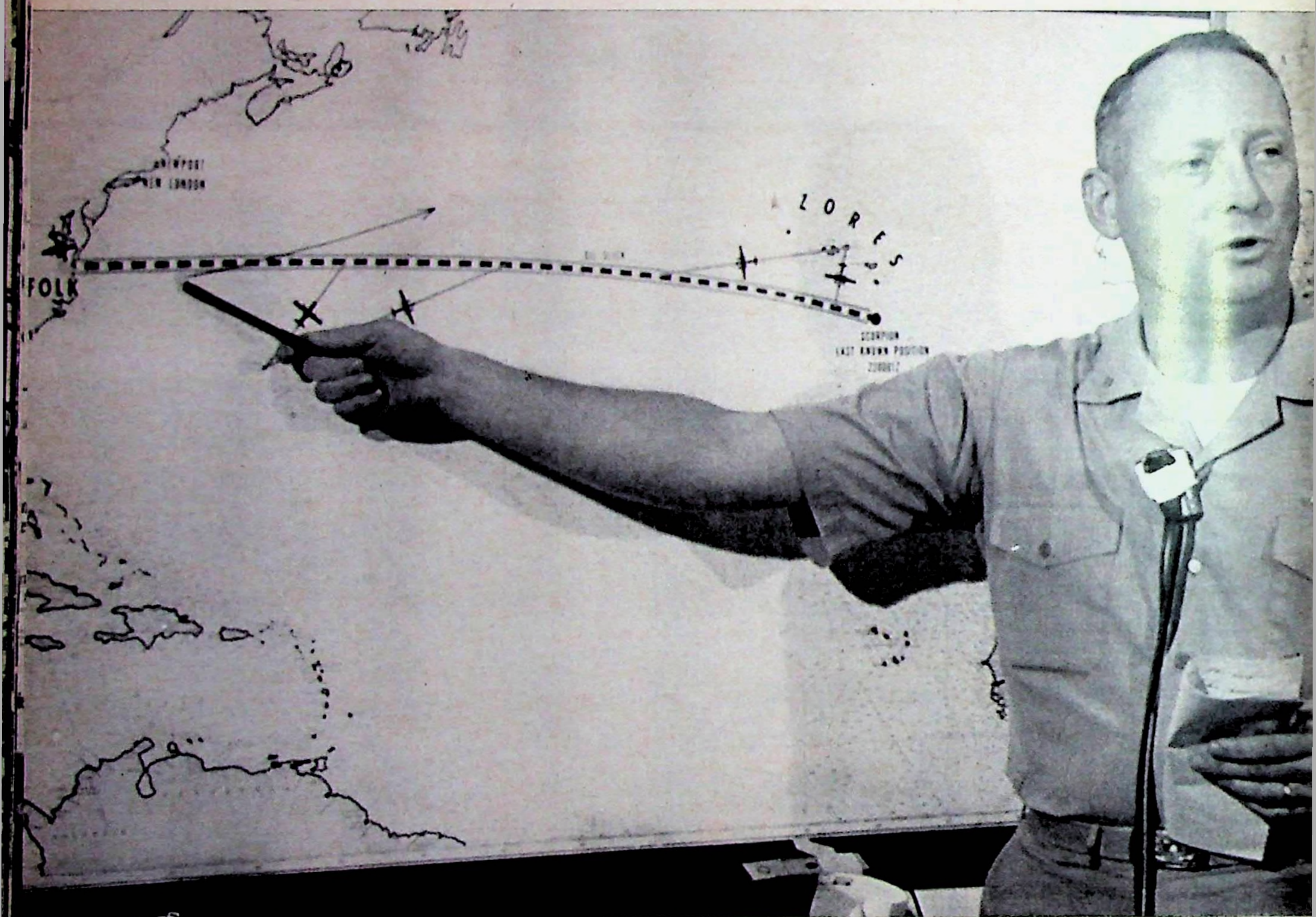
CONSTITUTION
D'EQUIPES DE
PROPAGANDE
SUR LES QUARTIERS
OUVRIERS -
Mouvement
de soutien
aux luttes
du peuple
MAO TSE-TOUNG
A Nan

REVOLUTIE IN FRANKRIJK

„Hervorming: ja — nestbevuiling: nee!" Zo reageerde president De Gaulle op 19 mei na zijn overhaaste terugkeer uit Roemenië op de rebellie die het Parijse universiteitskwartier tot een slagveld had gemaakt. De bom was in maart in de voorstad Nanterre gebarsten. Extreem-linkse studenten hadden daar het filiaal van de Sorbonne bezet uit protest tegen het streng gereglementeerde onderwijssysteem, dat geen politieke activiteit aan de universiteiten duldde, en tegen de maatschappij in het algemeen. Begin mei sloeg de agitatie over naar Parijs. Ook daar werden gebouwen bezet, met geweld door de politie ontruimd en opnieuw bestormd. Demonstraties en barricadegevechten waren aan de orde van de dag. Voor de arbeiders waren ze het sein om ook massaal hun ontevredenheid te uiten. Een golf van stakingen overspoelde het land en legde de economie volkomen lam. Meer en meer kregen de acties een politiek karakter: studenten, stakers en partijen keerden zich tegen het gaullistische bewind. Slechts door hervormingen te beloven, het parlement te ontbinden, algemene verkiezingen aan te kondigen en te dreigen met de staat van beleg wist de regering de chaos voorlopig te beteugelen. Toen zich in de eerste weken van juni toch nog heftige botsingen tussen demonstranten en de politie voordeden — en het aantal doden tot vijf steeg — werden alle betogingen en samenscholingen van linkse elementen verboden. De Franse kiezers, de revolutie-misère beu, hielpen eind juni de gaullisten nog vaster in het zadel. De mei-revolte, die rechtstreeks was voortgekomen uit ongenoegen over tien jaren gaullistisch bewind, had de positie van datzelfde regime versterkt. De Vijfde Republiek viel niet.

AMERIKAANSE ONDERZEEËR VERGAAN

Vier maanden na het duikbootdrama in de Middellandse Zee (pagina 22) werd opnieuw de vermissing van een onderzeeër gemeld. De Amerikaanse kernonderzeeboot *Scorpion*, die op 27 mei in Norfolk moest binnenlopen, had al zes dagen gezwegen. Langs de vermoedelijke route waren een olievlek en een oranje voorwerp waargenomen, maar intensieve speurtochten naar het schip (99 opvarenden) bleven verder vruchteloos. Even leefde de hoop nog op, toen op 30 mei radioseinen werden opgevangen. Foto: een marineofficier wijst het punt aan, waarvan de signalen konden komen. Nieuwe reddingacties mochten echter niet baten.

JONG RUSSISCH MUZIEKTALENT IN BRUSSEL

De grote verrassing van het Koningin-Elisabethconcours voor jonge pianisten was het zestienjarige Russische meisje Ekaterina Novitskaja. In het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel kende de jury aan dit wonderkind, de jongste finaliste, de eerste prijs toe. Haar vertolking van Tsjaikofsky's eerste pianoconcert had drieduizend muziekliefhebbers in pure verrukking gebracht. Op 28 mei reikte koningin Fabiola de prijzen uit. Hier praat zij met de winnares (eerstejaars conservatoriumleerlinge!) en de Russische minister van cultuur, Ekaterina Foertsjeva. In de finale klasseerde zich, achter drie Russen en een Amerikaan, ook de Belg André de Groote.

MONSTERPROCES TEGEN SOFTENONPRODUCENT

Op 27 mei begon in het Westduitse mijnstadje Alsdorf een monsterproces. Het chemisch bedrijf Grünenthal werd ervoor aansprakelijk gesteld dat tussen 1957 en 1962 zeker zesduizend kinderen misvormd werden geboren nadat de moeders het door de fabriek vervaardigde slaapmiddel Softenon hadden gebruikt. Na het horen van honderden betrokkenen en bestudering van kamers vol dossiers zal het Akense Landesgericht pas in 1970 kunnen uitmaken of het bedrijf strafbare feiten heeft gepleegd en schadevergoeding — honderd miljoen mark — zal moeten betalen.

MINISTERSZOON NA RELLEN VOOR DE RECHTER

Peter Brandt (19), zoon van de Westduitse minister van buitenlandse zaken, moest op 27 mei voor de jeugdrechtbank in West-Berlijn verschijnen omdat hij had deelgenomen aan de rellen, die na de aanslag op Rudi Dutschke (pagina 86 en 87) ontstonden. Peter, student in de politieke wetenschappen, had al eerder bij demonstraties de politie getrotseerd. Hij had ook al voor opschudding gezorgd door aan een Engels blad te vertellen: „In de Bondsrepubliek is een revolutie nodig die de hele tegenwoordige politieke leiding, inclusief mijn vader, aan de kant zet.'' Hij kreeg twee weken hechtenis. „Een geschikte gelegenheid om eens rustig over alles na te denken,'' vond de vrouwelijke rechter. Zijn verdediger Horst Mahler (links), het juridische brein van Dutschkes revolutionaire studentenbond, werd door de sociaal-democratische minister betaald... Intussen was het ook in mei in Duitsland verre van rustig. Verscheidene keren werd door studenten massaal betoogd tegen een wetsontwerp, dat de regering bijzondere volmachten moest geven in geval van oorlog en bij ernstige binnenlandse troebelen. De demonstranten maakten vooral bezwaar tegen de bepaling dat de overheid in noodsituaties een aantal grondwettelijke vrijheden zou kunnen opheffen en een noodparlement instellen. Dat laatste was volgens verbitterde tegenstanders een aanfluiting van de democratie en had net zoveel met een echt parlement te maken als een bouillonblokje met een stier. De wet werd desondanks door de Bondsdag met grote meerderheid aangenomen.

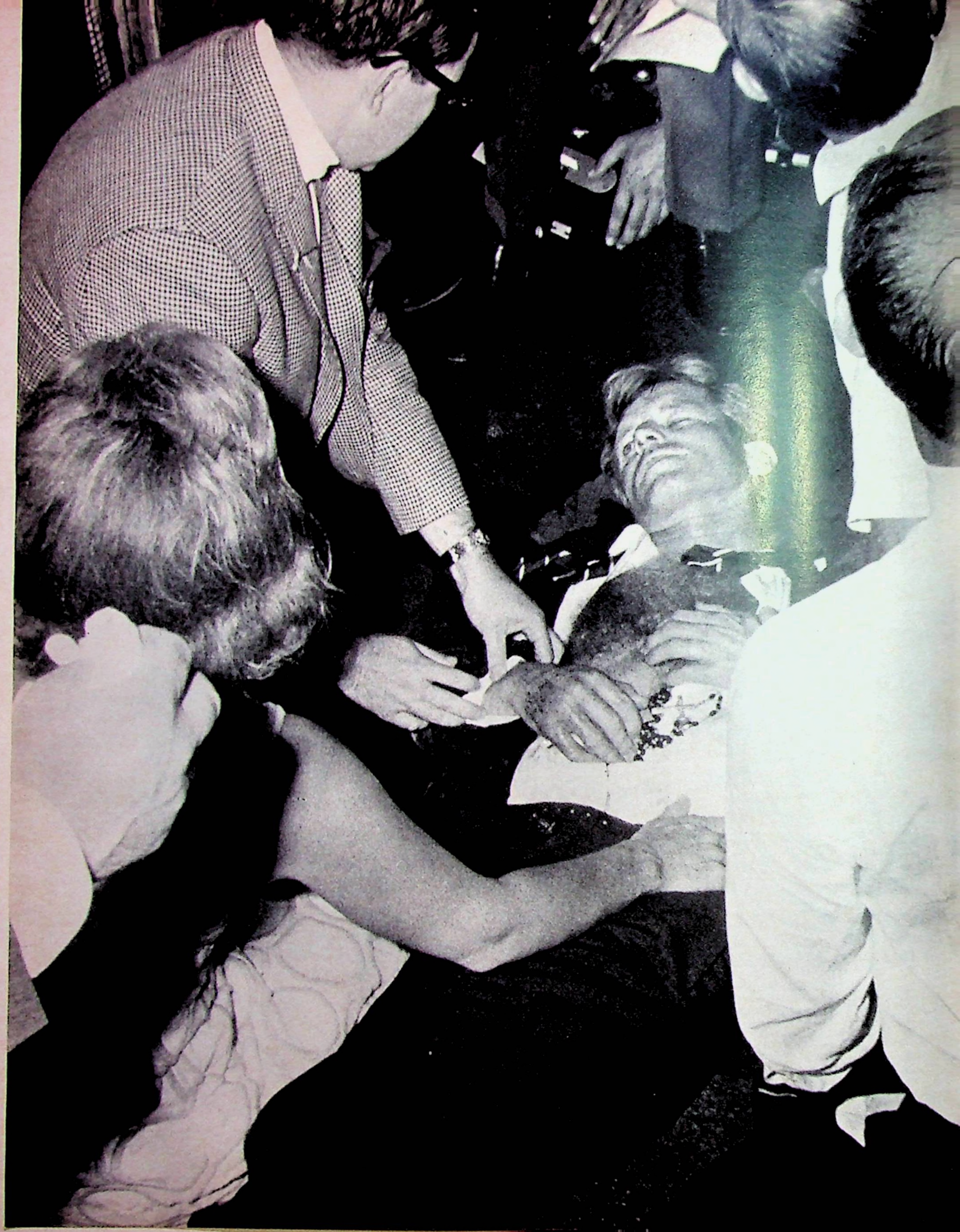
PORTRETTIST KEES VAN DONGEN OVERLEDEN

In Monaco overleed op 28 mei de wereldberoemde schilder Kees van Dongen. Zeventig van zijn eenennegentig levensjaren heeft deze in Delfshaven geboren kunstenaar in Frankrijk doorgebracht, waar hij in het begin van deze eeuw zeer bevriend was met onder anderen Picasso, Matisse en Modigliani. Tussen 1920 en 1930 is het in Parijs een tijdlang mode geweest zich door Van Dongen te laten portretteren. Als gevierde societyfiguur kwam hij vlot in aanraking met allerlei beroemde persoonlijkheden, waardoor hij de gelegenheid had het mondaine leven van die tijd in opzienbarende kleuren vast te leggen. Ook als landschapschilder kreeg hij faam.

CRACK CRUYFF VOETBALLER VAN HET JAAR

Er hoefde geen twijfel over te bestaan: Ajax' topvoetballer Johan Cruyff was de beste Nederlandse voetballer van het jaar! Op 6 juni kreeg hij van Amsterdams burgemeester dr. I. Samkalden de bronzen Crack, nadat dertig Nederlandse sportjournalisten op uitnodiging van het weekblad Revu hun stem hadden uitgebracht. Daarvan kwamen er voor Cruyffie, de populaire spitsspeler en goalgetter, zestien uit de bus. Een omroepvereniging en een sportblad hadden hem al eerder tot Nederlands voetballer van het jaar uitgeroepen. Cruyff — hier samen met zijn verloofde, Danny Koster — was na Eddy Pieters Graafland en Willy Dullens de derde die de Crack cadeau kreeg.

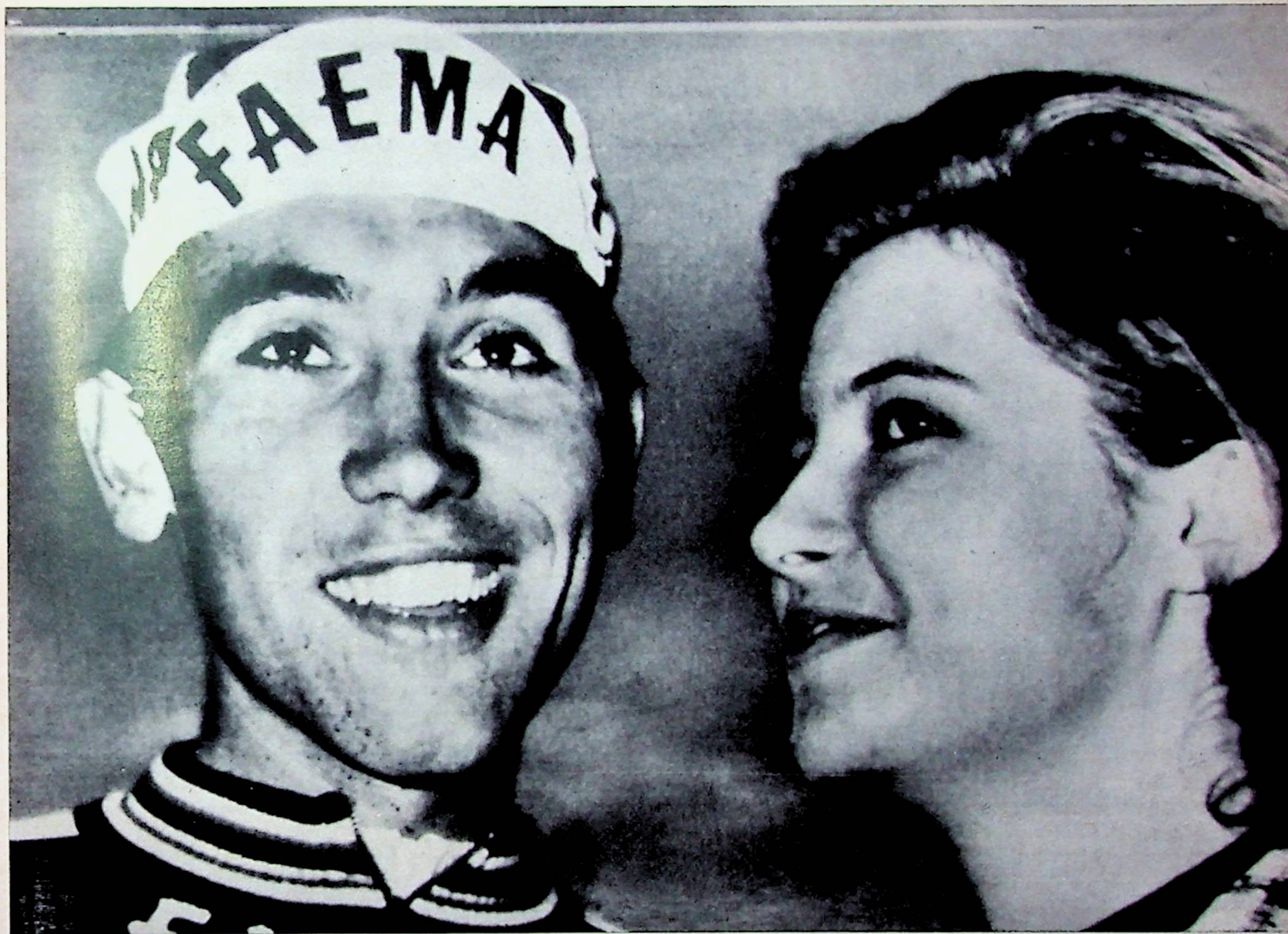
MOORD OP ROBERT KENNEDY

Aan het slot van zijn nachtelijke toespraak in Los Angeles op 5 juni zei Robert F. Kennedy dat hij, eenmaal president, zijn best zou doen een einde te maken aan het onophoudelijk gebruik van geweld in Amerika. Enkele minuten later schoot Sirhan Bashira Sirhan (24), een Jordaanse immigrant, de senator neer. Een kogel drong diep door in de hersenen. Urenlang trachtten chirurgen het leven van de tweeënveertigjarige presidentskandidaat te redden, maar op 6 juni bezweek deze. Opnieuw stond de hele wereld verbijsterd. Miljoenen waren via de televisie getuige van de aanslag geweest, miljoenen ook volgden de senator via de beeldbuis op zijn laatste gang naar Washington, waar hij naast zijn vermoorde broer, John F. Kennedy, begraven werd. Foto boven: mevrouw Ethel Kennedy met haar zoon Robert tijdens de uitvaartdienst in de Sint-Patrickkathedraal in New York.

GANGSTER DOOD NA VUURGEVECHT

Politiemannen tillen het lijk op van Johannes Terburg, een Nederlandse onderwereldfiguur, die op 6 juni na een hevig vuurgevecht in het centrum van Frankfort de hand aan zichzelf sloeg. Hij werd gezocht in verband met een roofmoord. Na een wilde achtervolging zag de zwaar gewapende gangster kans zich in de ruïne van een restaurant te verschansen. Geweervuur, waterstralen en traangas konden hem niet tot overgave dwingen. Terburg bleef schieten. Een politiehond werd het slachtoffer. Toen er na een urenlang beleg opeens stilte viel, drong de politie de bouwval binnen en vond de man badend in zijn bloed.

EDDY MERCKX OOK IN ITALIË DE STERKSTE

Wielerkampioen Eddy Merckx (22) voegde op 12 juni een nieuwe zege aan zijn indrukwekkende reeks triomfen toe door in Napels onbedreigd de ronde van Italië te winnen. Het was zijn eerste overwinning in een grote etappewedstrijd. „Elf etappes lang, sinds ik de roze trui te pakken kreeg, heb ik geen rust meer gekend. Zó is er op mij gereden!" glunderde de Belg (op de foto samen met zijn vrouw). Daarvoor had Merckx de ronde van Sardinië, de zware klassieker Parijs-Roubaix en de ronde van Romandië op zijn naam gebracht. Napels kreeg overigens een dubbele Belgische triomf te zien: Guido Reybroeck won de laatste etappe.

OCEAANRACE MET HINDERNISSEN

Edith Baumann uit Aken, de enige vrouw in de zeilrace van Engeland naar Amerika, had wel pech. Vlak na de start op 1 juni moest zij naar Plymouth terugkeren omdat er geen zuchtje wind stond. Toen ze opnieuw vertrok, kreeg ze oponthoud door een aanvaring. Edith zou ook al niet de overkant halen. Op 26 juni raakte haar jacht *Koala* bij de Azoren op drift en konden zij en haar hond Schatz nog net op tijd worden opgepikt. Een troost: acht mannen ging de zee ook te hoog. Geoffrey Williams won de race.

STUDENTEN AAN DE VOETEN VAN VERINGA

De universitaire bestuursvorm, democratisering en medezeggenschap, onderwerpen die op 19 juni in Utrecht ter sprake kwamen tijdens een debat tussen minister Veringa en de Nederlandse studentenraad. Er was nogal wat te doen geweest over het rapport Maris. De studenten hadden zoveel op de daarin voorgestelde en door hen als „militarisering" gehekelde hervormingen tegen, dat ze de minister vroegen alle gunstige beoordelingen van dat stuk te negeren. Er kwam voorlopig geen gunstig advies. Enkele dagen na het debat, dat de mist inging door een rookbom, wees de Academische Raad de aanbevelingen van de commissie Maris af. Er zou een nieuw advies volgen op basis van overleg aan de universiteiten zelf, waaraan ook de studenten mochten deelnemen.

DE FREULE GERIDDERD

Feest in de Nederlandse C.H.U. is feest om de freule. Jonkvrouwe mr. C. W. I. Wttewaall van Stoetwegen, al drieëntwintig jaar kamerlid, werd op 22 juni, toen de Christelijk-Historische Unie zestig jaar bestond, koninklijk onderscheiden. Minister Beernink hing zijn kordate partijgenote de versierselen om van het commandeurschap in de orde van Oranje-Nassau. De freule was zichtbaar onder de indruk.

BOERENOORLOG IN TWEEDE KAMER

Intussen rommelde het weer eens in de Boerenpartij. Vier kamerleden kwamen in verzet tegen „het totaal gebrek aan organisatie en democratische rechten" in de partij en tegen de opeenhoping van functies bij voorzitter Koekoek. Ze onttrokken zich aan diens leiderschap en zeiden dat zij, als meerderheid, de partij in de Kamer vertegenwoordigden. Op 27 juni sprak kamervoorzitter Van Thiel zijn Salomonsoordeel uit: er zijn nu twee Boerenfracties, de groep-Koekoek en de groep-Harmsen. Foto: Harmsen (links) met zijn medestanders Kronenburg, Van de Brake en Van Harselaar.

HASSELTSE HANS VAN HAM WAS DE GRAFSCHENNER NIET

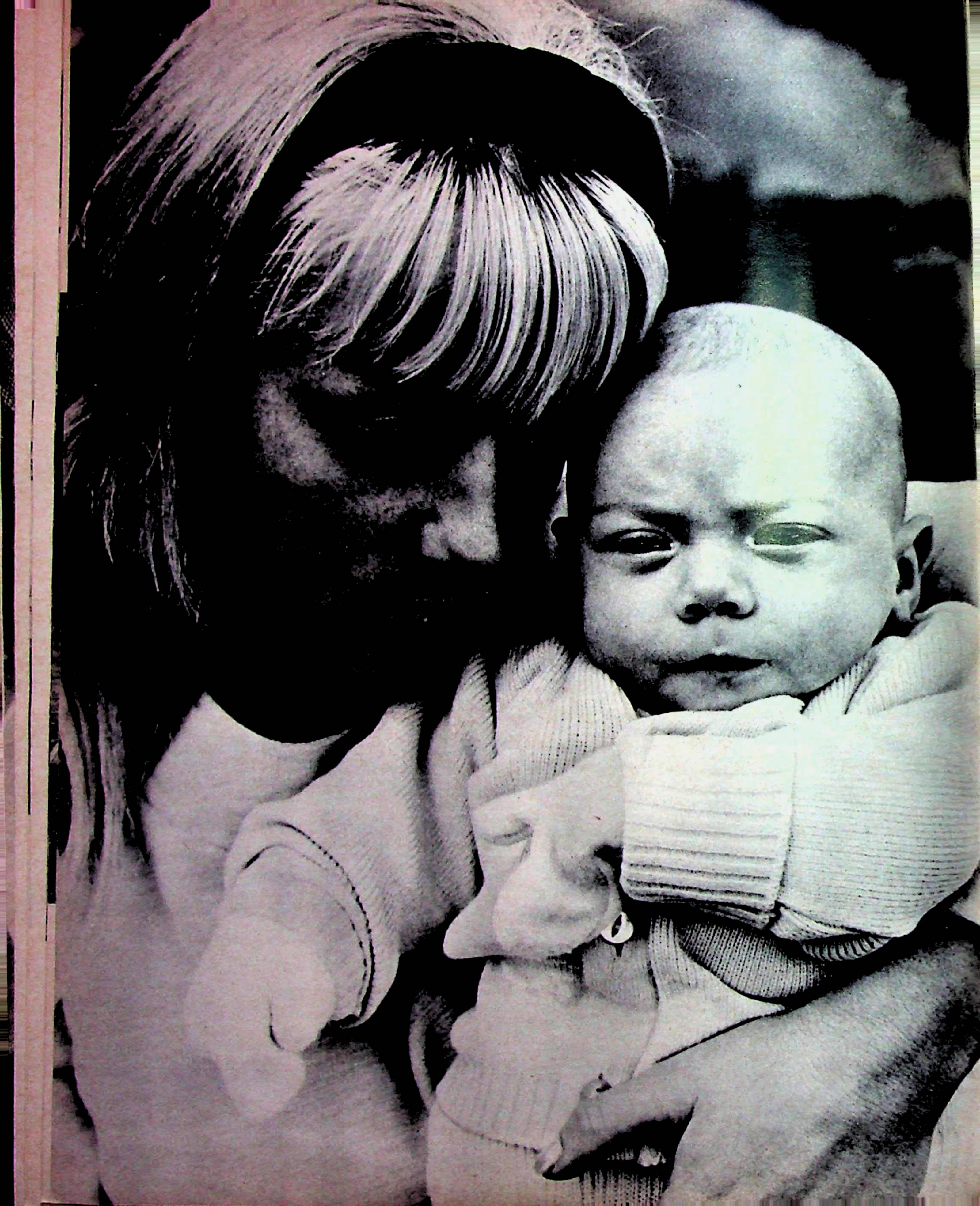
Eindelijk dachten ze hem te pakken te hebben: de grafschenner, die al twee jaar lang in België, Nederland en Duitsland had geopereerd. Op 15 juli werd de in Hasselt wonende Utrechtenaar Hans van Ham (47) in Werl bij Dortmund gearresteerd. Alle schijn was tegen hem: hij had viltstiften in huis, ging vaak gehuld in vrouwenkleren, zou „zwarte missen" opdragen en was veel langs de weg (zijn vrouw gaf les aan Belgische officierskinderen in Werl). Van Ham — zachtaardig huisvader, overtuigd Russisch-orthodox met een kapel aan huis — kwam op 8 augustus vrij. Men kon niets tegen de excentrieke jurkendrager bewijzen en de echte grafschenner was inmiddels weer actief geweest . . .

TOM OKKER OP DE KNIEËN VOOR ASHE

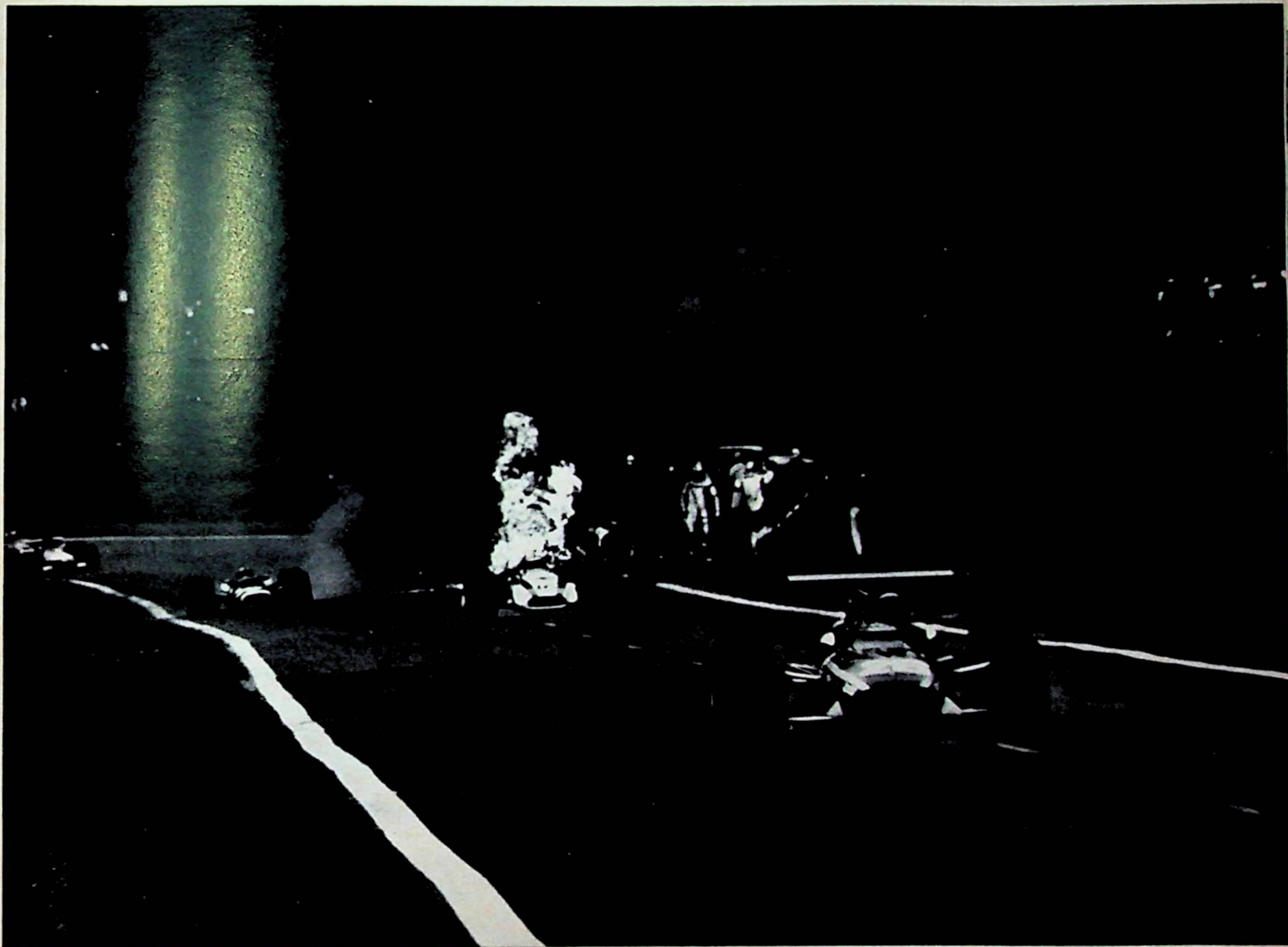
Tom Okker heeft historie gemaakt. Na veertig jaar drong weer een Nederlander in het tennis-walhalla Wimbledon tot de kwartfinale door! Tijdens het voor het eerst „open" wereldtoernooi versloeg de Haarlemse amateur weergaloos de Australische prof Roy Emerson in het enkelspel voor heren. Op 2 juli was helaas het sprookje uit. Het geweld van de Amerikaan Ashe dwong de Nederlandse tennisheld op de knieën, waarna in de finale de profs het onder elkaar uitvochten. De titel ging weer naar de Australiër Rod Laver.

MANIAK DWONG MEISJE TOT HUWELIJK

Acht dagen duurde de hel voor Beryl (18) en haar baby Leslie. De zwaar gewapende psychopaat Wally Mellish gebruikte hen in zijn huis bij Sydney als gijzelaars toen de politie hem wilde arresteren wegens autodiefstal. Hij dreigde de vrouw en haar kind te zullen vermoorden. Vervolgens dwong hij Beryl met hem te trouwen en hij kreeg het gedaan dat een dominee hen in de echt verbond. Later begon men de man uit te hongeren. Op 9 juli gaf Wally zich over op voorwaarde dat hij in Vietnam mocht vechten. Hij werd voorlopig opgeborgen in een inrichting. Beryl wilde hem nooit meer zien.

VIJF DODEN OP DRIE CIRCUITS

Juli was een ware rampmaand voor de racesport. Op de zevende verongelukte de Franse autocoureur Jo Schlesser in een Grand-Prix-race op het circuit van Rouaan. Vijftien toeschouwers werden gewond tengevolge van de hevige explosie (foto). Dezelfde dag vonden tijdens motorwedstrijden om de grote prijzen van België in Francorchamps de Duitse zijspanrijders Attenberger en Schillinger de dood. In Zandvoort verongelukte op 21 juli de Delftse motorrijder Arie van der Vliet en een week later de Britse autocoureur Chris Lambert.

KINDERARTS SPOCK STOOKTE DIENSTPLICHTIGEN OP

Omdat hij jonge landgenoten tot dienstweigering had opgestookt, werd de beroemde Amerikaanse kinderarts dr. Benjamin Spock op 10 juli in Boston tot twee jaar gevangenisstraf veroordeeld. Bij het gerechtsgebouw werden dr. Spock en zijn vrouw begroet door jongeren, die het V-teken voor de „vredesman" maakten. De arts, wiens boeken over kinderverzorging en opvoeding over de hele wereld geraadpleegd worden, is een van de felste strijders tegen de oorlog in Vietnam. Boze stemmen beweren dat de toenemende rebellie onder de jongere generaties voor een groot deel te wijten is aan de boeken van dr. Spock. Hij houdt immers de ouders voor hun kinderen op te voeden tot zelfstandig denkende, kritische mensen. Het westen ondervindt daarvan nu de onzalige gevolgen, menen de critici. . .

DE MOOISTE VAN EEN HEEL FIRMAMENT

De sterren verschoten er even van, toen op 13 juli uit een firmament van vijfenzestig schoonheden de mooiste van het heelal gekozen werd. Miss Universe 1968 werd de twintigjarige, groenogige, 91-63-91 metende Martha Vasconcellos, dochter van de hoofdcommissaris van Salvador in Brazilië. In Miami Beach kreeg zij de kroon van de Amerikaanse Sylvia Hitchcock. Tweede werd Anne-Marie Braafheid, miss Curaçao.

WERELDRAAD IN VOL ORNAAT

In het Zweedse Uppsala vergaderde van 4 tot 19 juli de Wereldraad van Kerken. Achthonderd gedelegeerden van de 232 aangesloten kerken namen aan dit vierde oecumenische congres deel. In aanwezigheid van koning Gustaaf Adolf werd in de middeleeuwse dom de openingsdienst gehouden. De processie verliep minder plechtig dan de bedoeling was. Jongeren demonstreerden nogal heftig tegen het vertoon van „wereldvreemde gewaden", waarbij ze de kerkelijke leiders veelzeggend attent maakten op het bijbelwoord: „Waarlijk, Ik maak alle dingen nieuw," het thema van de kerkenvergadering.

JAN JANSSEN FORMIDABEL TOURWINNAAR!

Pas op
viel in
de besl
een fo
tussen
Jansser
Springe
wielerg
Belgisc
nuut vo
won ee

ESTÉREL TOONDE EEN GRAPJURK

Revolutie in Parijs, maar niet wat de mode betreft. Eind juli gaven de couturiers weer inzicht — Yves Saint-Laurent en Courrèges ook doorkijk — in hetgeen zij de vrouw in najaar en winter om het lijf hadden gedacht. Grote verrassingen waren er niet bij. Deze creatie is van Jacques Estérel, die eerder in zijn voorjaarsshow ook al van zijn bruidstoilet een grapjurk had gemaakt door een kakelbonte hanekam boven op de sluier aan te brengen en nu was afgezakt tot een hoorn vol kunstbloemen op de rug van een haast kloosterlijk gewaad.

ISRAËLISCH VLIEGTUIG GEKAAPT

Op 23 juli dwongen twee Palestijnen de bemanning van een Israëlisch lijntoestel tot een landing in Algiers. De niet-joodse inzittenden mochten doorreizen, maar de Israëliërs werden vastgehouden. Protesten noch bemiddelingspogingen hadden succes. De internationale federatie van verkeersvliegers kondigde voor 19 augustus een boycot van Algiers aan. Deze werd echter afgelast toen Algerije alsnog bereid bleek de twaalf mannen — de tien vrouwen en kinderen waren al vrij — te laten gaan.

GESTRANDE CUBAGANGERS IN HONGERSTAKING

Na vijf dagen tevergeefs wachten op een chartertoestel, dat hen naar een werkkamp in Cuba zou brengen, trokken op 29 juli dertig jongeren van Schiphol naar de Amsterdamse Dam en gingen in hongerstaking. Daarmee wilden ze de aandacht vestigen op de blokkade van Cuba. Amerikaanse pressie was volgens hen de oorzaak van hun stranding. Op 31 juli braken de betogers weer op, toen ze hoorden dat hun werkvakantie definitief niet doorging.

DE DOOD VAN EEN GROOT GROOT-NEDERLANDER

In Nijmegen overleed op 27 juli prof. dr. W.J.M.A. Asselbergs, wellicht nog meer bekend als Anton van Duinkerken. Hij werd vijfenzestig jaar. Dat hij voor het hele Nederlandse taalgebied grote erkende betekenis heeft gehad, blijkt wel uit de hem verleende Belgische en Nederlandse onderscheidingen, koninklijke zowel als literaire. Ook ontving hij een eredoctoraat van de Leuvense universiteit. Hij was een groot Vondelkenner, een briljant redenaar, essayist, taalgeleerde, cultuurhistoricus en dichter, maar vooral een van levenskracht bruisende Brabander, die op allerlei evenementen in Nederland en Vlaanderen een graag geziene en gehoorde gast was.

HET EINDE VAN DE „BLONDE DROOM"

Aan de ,,blonde droom'' Lilian Harvey, die op 27 juli in Cap d'Antibes overleed, bewaren vele oudere bioscoopbezoekers onvergetelijke herinneringen. In de jaren twintig en dertig schitterde zij in talrijke romantische films, zoals Liebeswalzer, Die Drei von der Tankstelle en Zwei Herzen im Dreivierteltakt. Voor zij in Berlijn haar eerste film maakte, werkte Lilian Harvey — in 1907 in Londen geboren — als ballet- en revuemeisje in Boedapest en Wenen. De oorlog maakte een eind aan haar glansrijke carrière. Jarenlang leefde ze onder behoeftige omstandigheden doordat de Duitsers haar bezittingen hadden geroofd. Pas in 1962 kreeg ze die terug. Toen was het al stil om haar heen geworden.

PAUS PAULUS OVER DE PIL

Zelden heeft een pauselijke rondzendbrief zoveel kritiek en zo weinig bijval ondervonden als de encycliek Humanae Vitae, die op 29 juli werd gepubliceerd. Uit de hele wereld kwam commentaar op het document van paus Paulus, dat de traditionele leer van de rooms-katholieke kerk inzake geboortenregeling bevestigde en het gebruik van voorbehoedmiddelen veroordeelde. In een snelle reactie spraken de Nederlandse bisschoppen van een „kritiek uur". Zij achtten de gevolgen van de als „niet onfeilbaar" te beschouwen brief „van wereldomvattende betekenis". Het Belgische episcopaat noemde hem „niet eigentijds".

LINKS, RECHTS...

Links de vriendelijk bruisende Noordzee, rechts de blanke top der duinen; dat was zes dagen lang het decor van een monsterstrandwandeling van Hoek van Holland naar Den Helder. Op 29 juli startten driehonderdtwintig wandelaars voor deze jaarlijkse strandzesdaagse, een tippel van in totaal honderdveertig kilometer. Met frisse moed ondernam de deelneemster hiernaast de eerste etappe naar Wassenaar. Ze was niet van plan bij de uitvalsters te gaan horen. Misschien wél bij de afvalsters. . .

KINDERGEKRAAI BIJ KRAAYKAMP

Televisiekomiek Johnny Kraaykamp en zijn vrouw Tilly laten trots hun tien dagen oude zoon Michiel zien. Toen deze foto gemaakt werd (29 juli) waren moeder en kind net uit het ziekenhuis. Twee dagen later moest vader Kraaykamp onverwacht worden opgenomen. Hij was zwaar overspannen geraakt tijdens de drukke voorbereidingen van de theaterpremière van een blijspel, waarin Johnny naast Johan Kaart een hoofdrol zou spelen. De artsen schreven hem een langdurige rustkuur voor, zodat voor de Amsterdamse acteur-bekkentrekker-zanger ijlings een invaller moest worden gezocht.

TWEE ZUSJES IN GEVECHT OM DE TRUI

Zus Keetie had lange tijd het aanvalswerk gedaan, maar het was tenslotte Bella Hage die uit de kopgroep ontsnapte en een wiellengte vóór Henny Hondeveld (rechts) finishte! Dit staaltje zusterlijke rivaliteit speelde zich op 27 juli af in het Limburgse Beek waar de Nederlandse wegtitel voor dames werd verreden. Voor de derde keer mocht Zeeuwse Bella de kampioenstrui aantrekken. Truus Smulders (midden) werd derde en Keetie Hage zesde.

STRAATGEVECHTEN IN AMERIKAANSE STEDEN

Nieuwe rassenonlusten in Amerika eisten minstens veertien doden. Alleen al in Cleveland, waar zich op 23 juli hevige vuurgevechten tussen negers en de politie voordeden, werden elf mensen het slachtoffer. De gewelddaden bereikten begin augustus opnieuw een hoogtepunt. In Miami trokken grote groepen negers plunderend en brandstichtend door de straten na een protestbijeenkomst tegen de overwegend blanke Republikeinse partijconventie. Oproepen van dominee Ralph Abernathy om geen geweld te gebruiken, hadden weinig resultaat. Foto: met kratten en stoelen bombarderen negers de auto van een blanke.

PANIEK IN MANILLA

Met gezwollen oogleden en haar gezicht in verband vertelt Lita Padilla hoe ze uit een instortend flatgebouw kon ontsnappen. De aardbeving die de Filippijnen op 2 augustus trof, had vooral vernietigende gevolgen in de hoofdstad Manilla. Van de torenflat waarin Lita woonde, bleef slechts een ruïne over; ruim de helft van de zeshonderd bewoners kwam om het leven. Bijna alle grote gebouwen in de miljoenenstad werden beschadigd. Ook braken enkele gevaarlijke branden uit. De aardbeving, die duizenden mensen 's nachts de straat op deed vluchten, was de krachtigste die de Filippijnen ooit heeft getroffen.

HOVERCRAFT STUITERT OVER HET KANAAL

Sinds 1 augustus stuitert enkele malen per dag in een gordijn van schuim een supersnel zweefvoertuig over het Kanaal. Het is de 168 ton metende *Mountbatten* van de Engelse spoorwegen, het grootste „luchtkussenvoertuig" ter wereld. Met een vaart van honderd kilometer per uur huppelt het blauw-witte monster brullend over de golven. Binnen veertig minuten, een uur korter dan de gewone veerboten, kan het 254 passagiers en 30 auto's naar of van de Franse kust vervoeren. Zowel in Dover als in Boulogne zijn speciale landingsplaatsen aangelegd, waar de hovercraft als een zeehond op en af schuift.

MEVROUW SACHS MET NIEUWE PLAYBOY

Er gonsden weer eens echtscheidingsgeruchten rond sexsymbool Brigitte Bardot. Begin augustus werd zij in lieflijke oorden aan de Côte d'Azur gesignaleerd in innig gezelschap van Luigi Rizzi, een wat mistroostig uitgevoerde en niet veel uitvoerende Italiaan van vierentwintig jaar. Brigitte kwam er rond voor uit dat zij „Gigi" bijzonder aardig vond. Haar echtgenoot Gunther Sachs probeerde zich intussen elders te amuseren. En heus niet zielig alleen. . .

AMOK IN DONKER AMSTERDAM

Twee uur lang werd de Zeedijk, midden in de rosse buurt van Amsterdam, op 8 augustus onveilig gemaakt door een onder invloed verkerende Surinamer. Tijdens een caféruzie had hij een jonge vrouw met een bajonet gestoken en een matroos, die het hevig bloedende slachtoffer achterna ging, neergeschoten. Beiden overleden ter plaatse. Nadat hij in een andere bar nog in het wilde weg een man en een Duitse toeriste had verwond, vluchtte de amokmaker zijn huis binnen en hield vanuit het raam met twee pistolen iedereen op een afstand. Toen de Surinamer zich niet meer liet zien, forceerden rechercheurs de deur. De schutter bleek zichzelf enkele messteken te hebben toegebracht. Ook had hij zoutzuur geslikt, waardoor hij zijn keel verbrandde. Vastgebonden op een brancard werd hij weggedragen. Ook de gewonde Duitse (foto onder) moest naar het ziekenhuis worden gebracht.

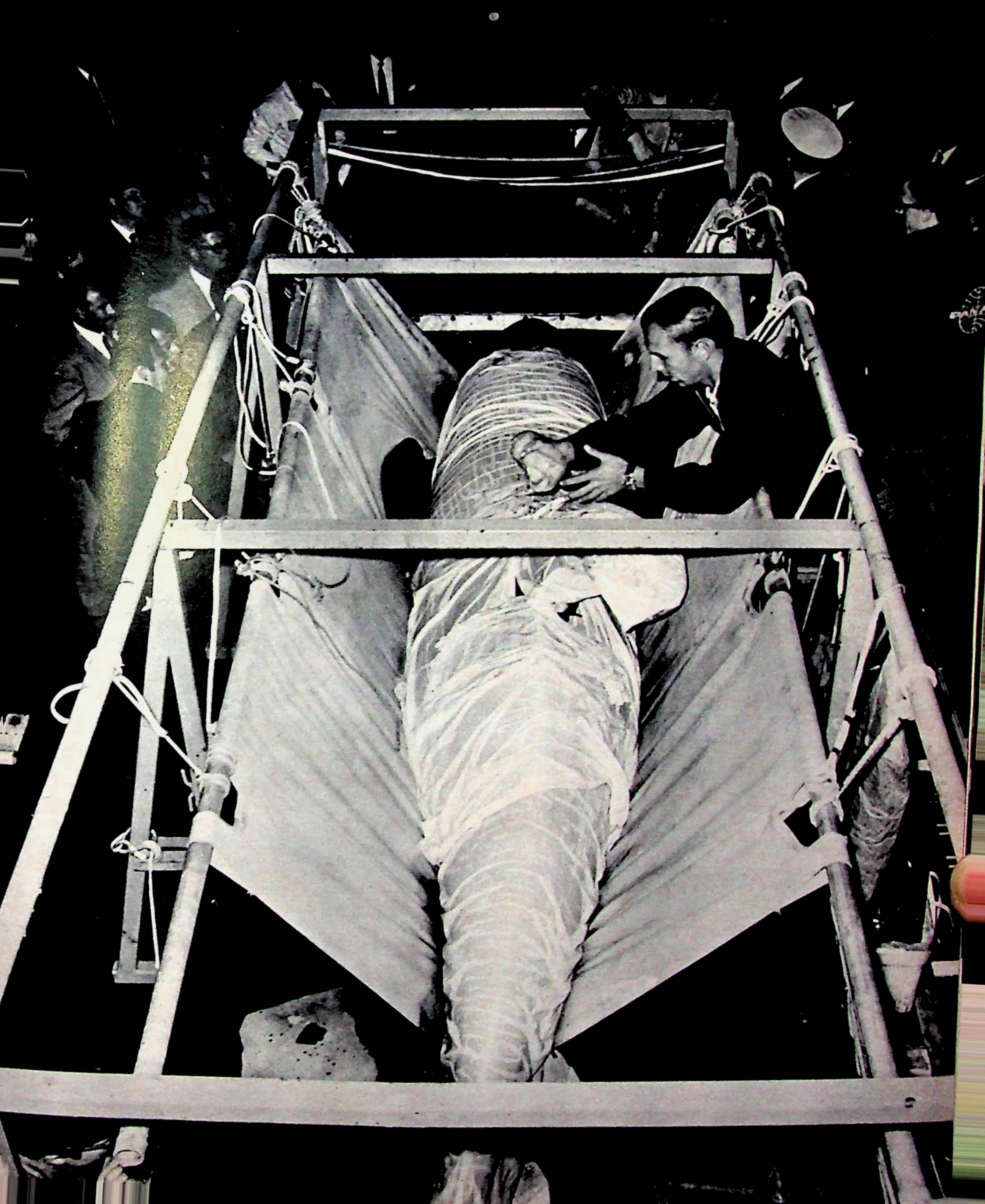
ZWAARDWALVIS OP DOORREIS

Op 16 augustus kwam een uiterst gewichtige passagier op Schiphol aan. Het was Piccolo, een vier meter lange en anderhalve ton zware zwaardwalvis, die de spartelende menagerie van het dolfinarium in Harderwijk zou gaan uitbreiden. Het transport verliep zonder veel moeilijkheden. Wel moest het ingepakte gevaarte regelmatig nat gesponst worden. Het nog jonge dier was bij Vancouver gevangen. Een volwassen exemplaar kan wel negen meter lang worden. Helaas zou het die volwassenheid niet bereiken.

VLIEGTUIG TE PLETTER OP AUTOWEG

Alle vierenveertig passagiers en vier bemanningsleden werden gedood toen op 9 augustus een Viscount van een Britse chartermaatschappij neerstortte op de autoweg Neurenberg-München, vlak bij Pfaffenhofen. Het toestel spatte in duizenden stukken uiteen. Twee passerende automobilisten liepen verwondingen op. Uit getuigenverklaringen werd geconcludeerd dat aan boord van het tien jaar oude vliegtuig brand moet zijn uitgebroken en dat de piloot nog getracht heeft een noodlanding te maken. Op 2 augustus vloog bij Milaan een Italiaanse DC-8 tijdens noodweer tegen een heuvel te pletter. Ook dat ongeluk kostte mensenlevens: 11 van de 95 inzittenden kwamen om.

UITROEIINGSOORLOG IN BIAFRA

Biafra: weer een naam in het wereldgebeuren van 1968 die synoniem werd met oorlogsverschrikkingen, uitroeiing, honger en ziekten, met weerzinwekkendheid. Na een jaar van meedogenloze strijd was de federale Nigeriaanse regering er eind augustus nog altijd niet in geslaagd de afgescheiden provincie Biafra onder controle te krijgen. Vredesonderhandelingen waren vastgelopen, bemiddelingspogingen mislukt. Aan beide kanten ging de oorlog met uiterste verbetenheid en verbittering door. Machteloos en vol afschuw moest de wereld toezien dat duizenden Ibo's werden afgeslacht, opgejaagd, uitgehongerd. Voorpaginanieuws in juli en augustus: elke dag sterven driehonderd Biafranen de hongerdood; hulpacties komen nauwelijks of traag op gang; Nigeria verhindert voedseltransporten; Caritas en Rode Kruis voeren geheime vluchten uit; bommen op ziekenhuizen, scholen, woonwijken; Rusland en Engeland blijven wapens aan Nigeria leveren. De nood onder de honderdduizenden Biafraanse vluchtelingen steeg rampzalig. Langs de wegen lagen talrijke Ibo's te sterven van honger, dysenterie en uitputting. Men sprak al van zes- tot tienduizend doden per etmaal. Intussen drongen de federale troepen de opstandige Biafranen, die ook door gebrek aan wapens geen schijn van kans meer leken te hebben, steeds meer terug. Voor enkele miljoenen hongerende Ibo's dreigde de westerse hulp te laat te komen.

212

VRIJHEIDSDROOM BRUUT VERSTOORD

De vrijheidsdroom van de Tsjechen bleek te mooi om waar te zijn. Na de onverwacht gunstige afloop van het Tsjechisch-Russisch overleg in Tsjierna hadden ze te vroeg gejuicht. Tegen alle garanties in sloeg het Kremlin toe. Op 21 augustus overmeesterden vijf Warschau-pactlanden hun zesde bondgenoot, die had geloofd marxisme met democratie te kunnen rijmen. De troepen ondervonden geen weerstand van het Tsjechische leger. President Svoboda riep zijn volk op kalm te blijven. Toch kwam het tot botsingen tussen verbitterde Tsjechen en de bezetters. Tanks werden bestormd en in brand gestoken (foto links onder). Er vielen doden en gewonden toen de Russen het vuur openden. Maar ze slaagden er niet in het volk murw te maken. Ze stuitten op minachting en onverzettelijkheid. Ze vonden zelfs geen verrader die bereid was de plaats van Doebtsjek in te nemen om aan hun brute optreden een schijn van legaliteit te geven. Verbijsterd over de rechtsschending en vol bewondering voor het Tsjechische volk en zijn leiders volgde de vrije wereld het drama. Smartelijke beelden bereikten het westen, zoals de foto hieronder: treurende mensen bij het lijkje van een vijfjarig meisje dat in Bratislava door Russisch geweervuur werd getroffen. Hierboven: een omroeper van de Tsjechische televisie, vlak voordat de uitzending door de bezetters werd weggedraaid. Links boven: de gevierde partijleider Doebtsjek tussen zijn Oostduitse collega Ulbricht en de Russische partij-ideoloog Soeslof. Deze foto werd begin augustus in Bratislava gemaakt.

LIESBETH LIST NIET NAAR RUSLAND

„Ik geloof wel dat ik het recht aan mijn kant heb. Dit is een geval van overmacht." Liesbeth List besloot, zodra het nieuws over de inval in Tsjechoslowakije bekend werd, van haar tournee door Rusland af te zien. Ook het trio Louis van Dijk wilde in geen geval vertrekken. Daarmee was de zaak niet uit. De impresario, die de tournee had voorbereid, eiste een schadevergoeding van tienduizenden guldens wegens contractbreuk. De rechter zou het moeten uitmaken. Intussen zaten de artiesten ook zelf met een flinke strop. Ze zouden in Rusland 22 concerten geven.

ÉÉN POT NAT

Op 26 augustus lekte uit dat de grootste twee Nederlandse brouwerijen een fusie hadden beklonken. Heineken en Amstel: één grote pot nat! Er was al eerder deining in de brouwerij ontstaan. Het enorme Britse concern Allied Breweries had in acht maanden tijd een vijfde van de Nederlandse biermarkt veroverd door achtereenvolgens D'Oranjeboom en De Drie Hoefijzers op te slokken. Beducht voor die concurrentie besloten Heineken en Amstel toen samen uit een zelfde vaatje te gaan tappen. Op elkaars gezondheid.

Heineken
PILSENER BIER
AMSTERDAM - ROTTERDAM - 'SHERTOGENBOSCH
INH. 30 CL. ZWAAR BIER
GRAND PRIX PARIS 1889
DIPLOME D'HONNEUR
AMSTEL
BIER
PILSENER
INHOUD 30 CL. ZWAAR BIER
ALCOHOL 5 VOL.%

PAUS PAULUS DRIE DAGEN IN COLOMBIA

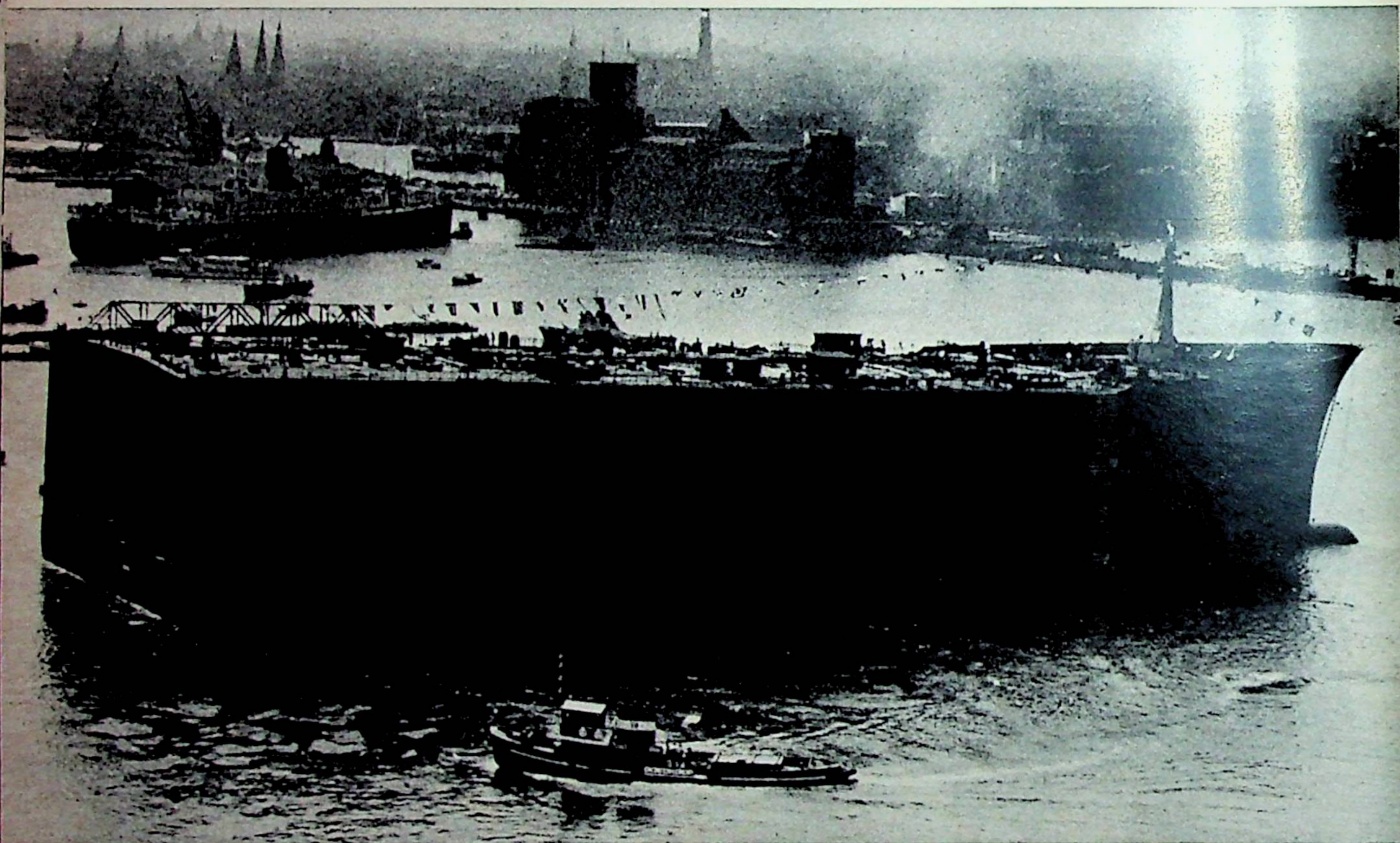
„Wij kennen uw moeilijke levensomstandigheden en wij zijn ervan doordrongen dat u met ongeduld verlangt eindelijk ook deel te hebben aan wat u rechtmatig toekomt. Maar wij houden u dringend voor niet uw vertrouwen te stellen in revolutie en geweld. Geweld is in strijd met de christelijke geest. Het kan bovendien de sociale verbeteringen vertragen in plaats van bevorderen." Dat zei paus Paulus de Zesde op 23 augustus in een door luide toejuichingen onderbroken toespraak tot honderdvijftigduizend Colombiaanse boeren en arbeiders. Op de tweede dag van zijn bezoek aan Colombia was de paus onder zware bewaking naar Mosquera gevlogen om er de bezitlozen te ontmoeten. Ook eerder had hij al opgeroepen „in broederlijke saamhorigheid te werken aan de vooruitgang, op-

dat alle lagen van de bevolking gelijkelijk zouden kunnen delen in de grote rijkdommen van het land". Rijkdommen, die steeds in het bezit zijn geweest van nog geen vijf procent van de Colombiaanse bevolking. Tot viermaal toe keerde de paus, die in Bogota het eucharistisch congres sloot en de Latijns-Amerikaanse bisschoppenconferentie opende, zich tegen het gebruik van geweld. Velen hadden gehoopt dat hij resoluter stelling zou nemen in het conflict tussen de schatrijke, bevoorrechte klasse en de massa die gebukt gaat onder armoede en uitbuiting — een conflict dat ook sommige kerkelijke leiders in Zuid-Amerika beslecht willen zien door een desnoods gewelddadige revolutie. Ook op de bisschoppenconferentie werd de paus te grote voorzichtigheid verweten.

MINISTER LUNS IN WAS IN LONDEN

„Dr. Joseph Luns, geboren 1911, Nederlands minister van buitenlandse zaken, gemodelleerd 1968" staat op een bordje in het wassenbeeldenmuseum van Madame Tussaud in Londen. Minister Luns kwam op 29 augustus zelf kijken hoe hij er wel bij stond. Zijn beeld, het langste van het panopticum (1,97 meter), is in de galerij der staatslieden geplaatst, naast dat van De Gaulle. O ja, de echte Luns staat op de foto links. Met een minder uitgestreken gezicht dan zijn wassen evenbeeld.

HALVE TANKER TE WATER

Er vloeide geen champagne toen op 24 augustus bij de Nederlandse Dok- en Scheepsbouwmaatschappij in Amsterdan een tewaterlating plaatsvond. Het ging namelijk alleen om het voorstuk van de mammoettanker *Melania*. Eerder in het jaar was de achterste helft van de Shellreus die 200.000 ton gaat meten, al het IJ op gegleden. Aan het eind van het jaar zou het schip als volwaardige tanker zee kiezen.

Dr. Joseph Luns
General harles de Gaulle
born 1890

ZWARE AARDBEVING IN PERZIË

Lugubere stilte heerste in tientallen dorpen na de aardbeving die op 31 augustus de Iraanse provincie Chorassan teisterde. Van het plaatsje Kakh aan de Afghaanse grens (foto) bleef vrijwel geen huis overeind; slechts een kwart van de zesduizend inwoners overleefde de ramp. Het totale aantal doden werd op twintigduizend geschat, tweemaal zoveel als bij de aardbeving die Perzië in 1962 trof. Honderdduizend mensen werden dakloos. Velen moesten dagenlang onbeschrijflijke ellende doorstaan voordat reddingsploegen het gebied bereikten.

BEATLE-HUWELIJK AAN EEN DRAADJE

„Hierbij verklaar ik deze ballonnen high," zei Beatle John Lennon en hij knipte de touwtjes door. Dat gebeurde bij de opening van een popart-tentoonstelling op 1 juli in Londen. Later liet hij ook los dat zijn huwelijk met blonde Cynthia „op een wettelijke hindernis na" van de baan was. Zijn nieuwe geliefde was de vierendertigjarige Japanse beeldhouwster-actrice Yoko Ono, maakster van een film vol vertoon van blote zitvlakken. Eind augustus begon Johns echtscheidingsprocedure, waartoe Cynthia de eis had ingediend.

KEETIE HAGE WERELDKAMPIOENE

Keetie Hage, de negentienjarige hard fietsende huishoudschoolleerlinge uit Sint Maartensdijk, was op 31 augustus in het Italiaanse Imola de heldin van de dag. Tot haar eigen verbazing werd zij wereldkampioene op de weg! In de eindsprint was zij vier krachtig trappende Russinnen voorbij geflitst. Keetie onderging een grootse huldiging, die twee dagen later in Amsterdam nog eens feestelijk werd overgedaan. Naast Hugh Porter, de Engelse wereldkampioen achtervolging, reed zij een ererondje.

GEEN REGENBOOGTRUI VOOR VAN SPRINGEL

De Belg Herman van Springel greep er in Imola weer naast. Met de ongelooflijke voorsprong van bijna tien minuten triomfeerde de Italiaan Vittorio Adorni op 1 september over zijn grootste concurrent, die tweede werd. De opzet van de Italiaanse ploeg was gelukt: geen Belg meer in de regenboogtrui. Adorni nam de wereldtitel op de weg over van Eddy Merckx, die als achtste eindigde. Voor de Nederlandse wegsport werd Imola een echec. Alleen Harry Steevens reed de 277 kilometer uit. Foto: Van Springel (links) en de Italiaan Dancelli flankeren Adorni.

HIPPE VOGELS VLOGEN UIT

„Je de hele week uitsloven is alleen maar streven naar steeds meer luxe. Als je dat onzinnig vindt, dan is er toch niets op tegen om te werken voor een bestaansminimum, zodat je de rest van de tijd voor jezelf hebt?" Zo redeneerde jeugdleider Frits Berger en hij richtte in Den Haag het uitzendbureau Experimentele Maatschappij op. Doel: jongeren die niet „voor loonslaaf willen spelen" aan een passend baantje te helpen en ook te bemiddelen in werk voor lieden die zich niet willen aanpassen aan maatschappelijke regels wat kleding en uiterlijk betreft. Het initiatief sloeg aan. Begin september had het bureau al 150 hippe vogels geplaatst. Vijftien waren uitgevlogen naar de Haagse plantsoenendienst, waar ze zo lang ze wilden konden gaan schoffelen of schaften.

TURKSE VROUWEN KWAMEN EINDELIJK THUIS

Twee Turkse gastarbeiders wachtten 4 september op Schiphol tevergeefs op hun vrouw. De reis van de dames naar Nederland was niet doorgegaan omdat er met het Turkse uitreisvisum iets niet in orde was. Twee weken eerder had een onverbiddelijke ambtenaar de vrouwen van Schiphol naar Istanboel teruggestuurd omdat in hun paspoort een stempeltje ontbrak, iets dat gemakkelijk verholpen had kunnen worden. De Nederlandse minister Polak van justitie greep persoonlijk in. Hij vond dat de twee gezinnen niet het slachtoffer van dat staaltje bureaucratie mochten worden en besliste dat de vrouwen op rijkskosten naar Nederland terug mochten vliegen. Pas toen de papieren opnieuw in orde waren gemaakt, konden de dames in het vliegtuig stappen. Op 11 september werden de echtparen Türkerler (links) en Uysallar eindelijk herenigd. In hun nieuwe huis in Spakenburg werden ze met bloemen verwelkomd.

TONEELSTUK IN OPSPRAAK

In de Nederlandse ochtendbladen van 4 september vielen de recensies over Plautus' blijspel De Smoeshaan, op de planken gebracht door toneelgroep Centrum, nauwelijks op. Zo uitbundig waren ze niet. Een dag later was dezelfde Smoeshaan het meestbesproken stuk van het lopende toneelrepertoire. Burgemeester Cremers van Haarlem had voor deining gezorgd door 's middags na de première in zijn stad alle andere openbare voorstellingen van het stuk te verbieden, althans „het manipuleren met een voorwerp, voorstellende het mannelijk geslachtsorgaan". In andere steden werd de klassieke aankleding niet zedenkwetsend geacht. Louter toevallig ontving toneelgroep Centrum op 5 september de Prijs der Kritiek voor haar in het vorige seizoen vertolkte repertoire, waaruit volgens de jury zoveel „eigentijdse visie op de samenleving" had gesproken.

GRUWELEN IN EEN WEESHUIS

Het weeshuis Huize des Lichts in een buitenwijk van Rio de Janeiro was een huis der verschrikking. Gealarmeerd door de buren deed de politie begin september er een inval en trof in het gebouw een afgrijselijke wanorde aan. Tweeënveertig kinderen moesten meer dood dan levend en soms volkomen uitgemergeld naar het ziekenhuis worden gebracht. Ze waren door de „ouders" van het weeshuis, Abel en Edilsa Marques, gefolterd en uitgehongerd — „voor straf" omdat ze niet genoeg bedelgeld hadden thuisgebracht. Vijf kinderen zagen er nog redelijk verzorgd uit. Het waren de weesjes waarmee vader Abel weleens voor de televisie verscheen om een beroep te doen op de milddadigheid van hoofdstedelijke Brazilianen. Er moeten zich gruwelijke tonelen in het weeshuis hebben afgespeeld. Zestien kinderen zouden aan martelingen zijn bezweken.

WARENHUIS-BRAND BIJ ANTWERPEN

Een felle brand verwoestte op 13 september in Edegem bij Antwerpen de opslagplaatsen van het warenhuis Grand Bazar. Twee leden van de bedrijfsbrandweer kwamen om, dertig personen werden gewond. Op het moment dat de brand uitbrak bevonden zich tweehonderd mensen in de kantine. Er ontstond paniek en enkelen sprongen uit de ramen, waarbij ze verwondingen opliepen. De paniek bedaarde toen bleek dat het vuur zich in de andere richting verspreidde en vrachtwagens onder de ramen van de kantine konden worden gereden. Via de wagens werden de door de rook ingesloten personeelsleden in veiligheid gebracht. De schade beliep enkele tientallen miljoenen franken.

JA TEGEN NIEUWE GRIEKSE GRONDWET

Op 16 september presenteerde het Griekse regime het definitieve ontwerp van een nieuwe grondwet. De „nieuwe democratie" kon geboren worden zodra het volk de 138 artikelen zou hebben goedgekeurd. Er was weinig democratisch aan het voorstel. De volksvertegenwoordiging werd gehalveerd en op een zijspoor gezet, er kwam strenge controle op de partijen, van vrije meningsuiting was geen sprake en de macht van de (afwezige) koning werd verder beknot. Twee weken later gaven de Grieken, zoals te verwachten viel, hun jawoord. Foto: vice-premier Stylianos Pattakos (rechts), de sterke man van het kolonelsbewind, brengt zijn stem uit. Een kwart van de kiezers bleef thuis.

TOON HERMANS OP TOURNEE DOOR CANADA

Een maand lang was Toon Hermans weg. Op 17 september vertrok de Nederlandse topcabaretier naar Canada om daar tien voorstellingen van zijn Engelstalige show te geven en tevens te koop te staan voor Amerikaanse producenten, die hem het pad naar Broadway zouden kunnen effenen. De Canadese tournee werd in alle opzichten een succes. Toen Toon op 18 oktober op Schiphol terugkwam, kon hij glunderend met lovende perskritieken wapperen. ,,Nederlands beroemde clown" had zalen vol Canadezen in extase gebracht. De eerste stap naar het Mekka van de Amerikaanse showbusiness was gezet.

BELEG VAN EEN BOERDERIJ

Toen hem op 18 september om zijn wegenbelastingkaart werd gevraagd werd de achtentwintigjarige Engelse boer John James zo kwaad, dat hij zijn jachtgeweer op de agent richtte. De bobby haalde versterking, maar geen veertig mannen konden de boer, die zich inmiddels met zijn vrouw en vier kinderen in zijn huis in Redcastle had verschanst, dwingen naar buiten te komen. Twee dagen later was het aantal belegeraars aangegroeid tot een gewapende macht van wel honderd man politie en een talrijke menigte verslaggevers en fotografen. Maar John hield stand. Hij schoot zodra maar iemand trachtte het huis te naderen. Een brandweerman, die bezig was een zoeklicht op te stellen, raakte gewond. Traangas noch uithongering, afmatting noch de smeekbede van de familieleden kon de heetgebakerde boer bewegen zijn vesting prijs te geven. Moeder James dacht er overigens niet aan haar man in de steek te laten. Zij zag zelfs kans voor duizend pond de exclusieve publikatierechten van haar verhaal aan een verslaggever te verkopen. Zestien dagen en nachten duurde het beleg. Op 4 oktober slaagde een familielid erin James zijn geweer te ontfutselen. De politie kon toen de zwaar overspannen man overmeesteren.

WILLEM DE KOONING BEKROOND

Met drie tientjes op zak trok Willem de Kooning, een Rotterdamse huisschilder met artistieke aspiraties, in 1926 naar New York. Tweeënveertig jaar later kwam hij als gevierd kunstenaar even naar zijn geboorteland terug om de Talensprijs Internationaal, een bedrag van tienduizend gulden, in ontvangst te nemen. Dat gebeurde op 19 september in het Stedelijk Museum te Amsterdam, waar tevens een tentoonstelling van schilderijen en tekeningen van de Nederlandse Amerikaan werd geopend. Willem de Kooning, die inspirerende invloed heeft gehad op de Amerikaanse schilderkunst, ontmoette in Amsterdam een andere Nederlandse artiest die in het buitenland groot geworden is, de beeldhouwer-schilder Karel Appel (rechts).

EDISON VOOR DIRIGENT LEONARD BERNSTEIN

Nog een cultureel hoogtepunt in Amsterdam. De befaamde Amerikaanse dirigent, componist en muziekpedagoog Leonard Bernstein was een van de zestien uitverkorenen aan wie op 20 september een Edison in de sector klassieke muziek werd uitgereikt. Bernstein kreeg de onderscheiding voor de grammofoonopnamen van zijn vertolking van Mahlers symfonieën. Met zijn New-Yorks Filharmonisch Orkest was hij juist op tournee door Europa. Deze foto werd eind augustus in Luzern gemaakt. De „magiër van het concertpodium" nam na zijn Europese trip afscheid als vaste dirigent om zich aan het componeren te kunnen wijden. Op zijn naam staat onder meer de musical West Side Story.

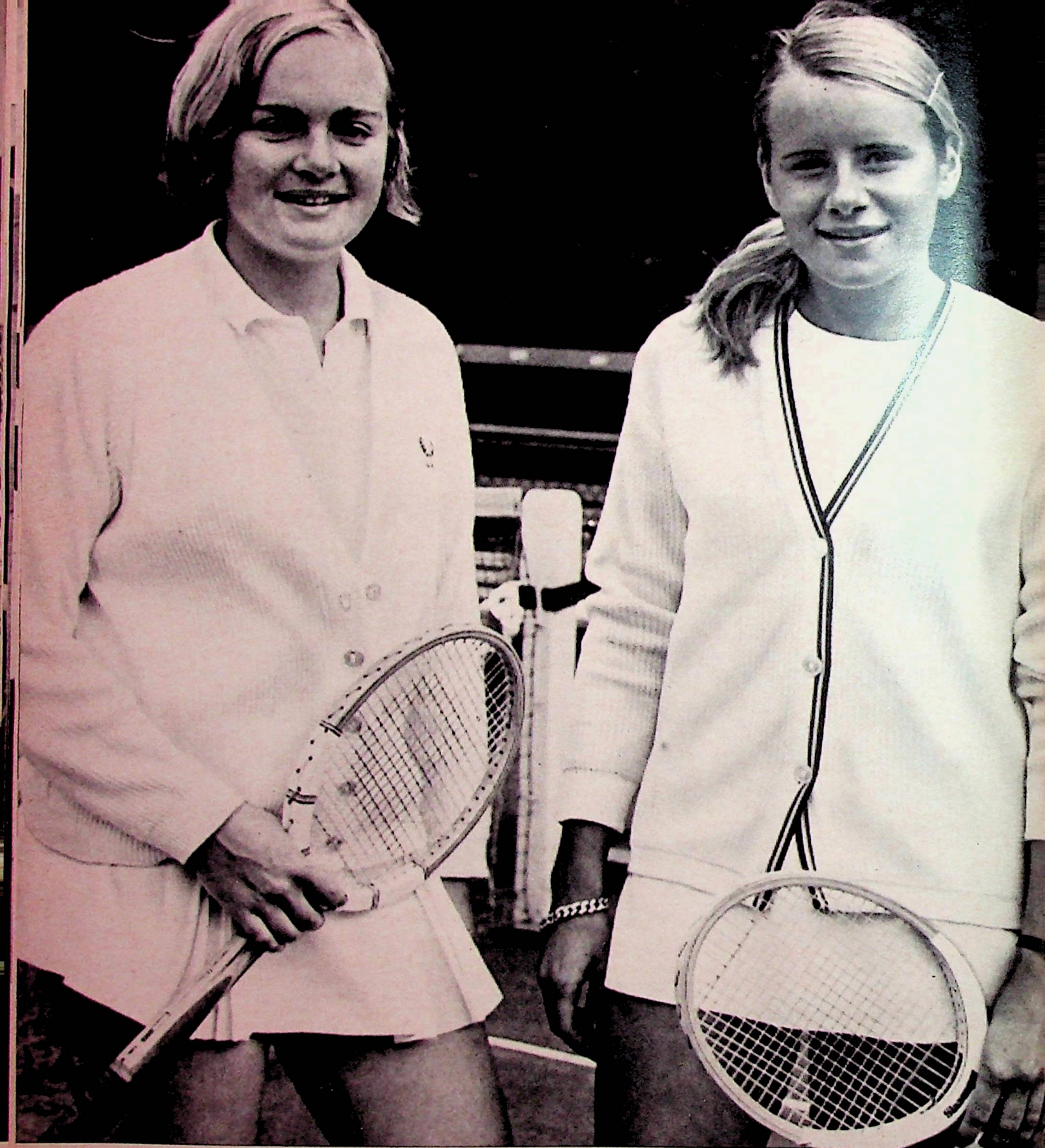
WILDE STAKING OP WERF VAN VEROLME

De scheepswerf van Verolme op Rozenburg lag enkele dagen plat nadat een honderdtal arbeiders onrust had gestookt en werkwilligen zelfs met dreigementen tot staking had aangezet. Het begon op 18 september, toen op de werf pamfletten werden verspreid door communisten. Daarin werd vijftien procent loonsverhoging geëist, alsmede gelijkschakeling van de lonen van het werfpersoneel met die van werklui in dienst van onderaannemers. Op 23 september stelde de hoofddirectie het ultimatum: aan het werk of op staande voet ontslag. Dat betekende voor de werkwilligen, de meesten van de 2500 man personeel, het verlossende woord. Een dag later was de werf weer in vol bedrijf. Over enkele grieven zou gepraat kunnen worden, maar over een loonsverhoging niet.

CHANSONNIER CHEVALIER TACHTIG

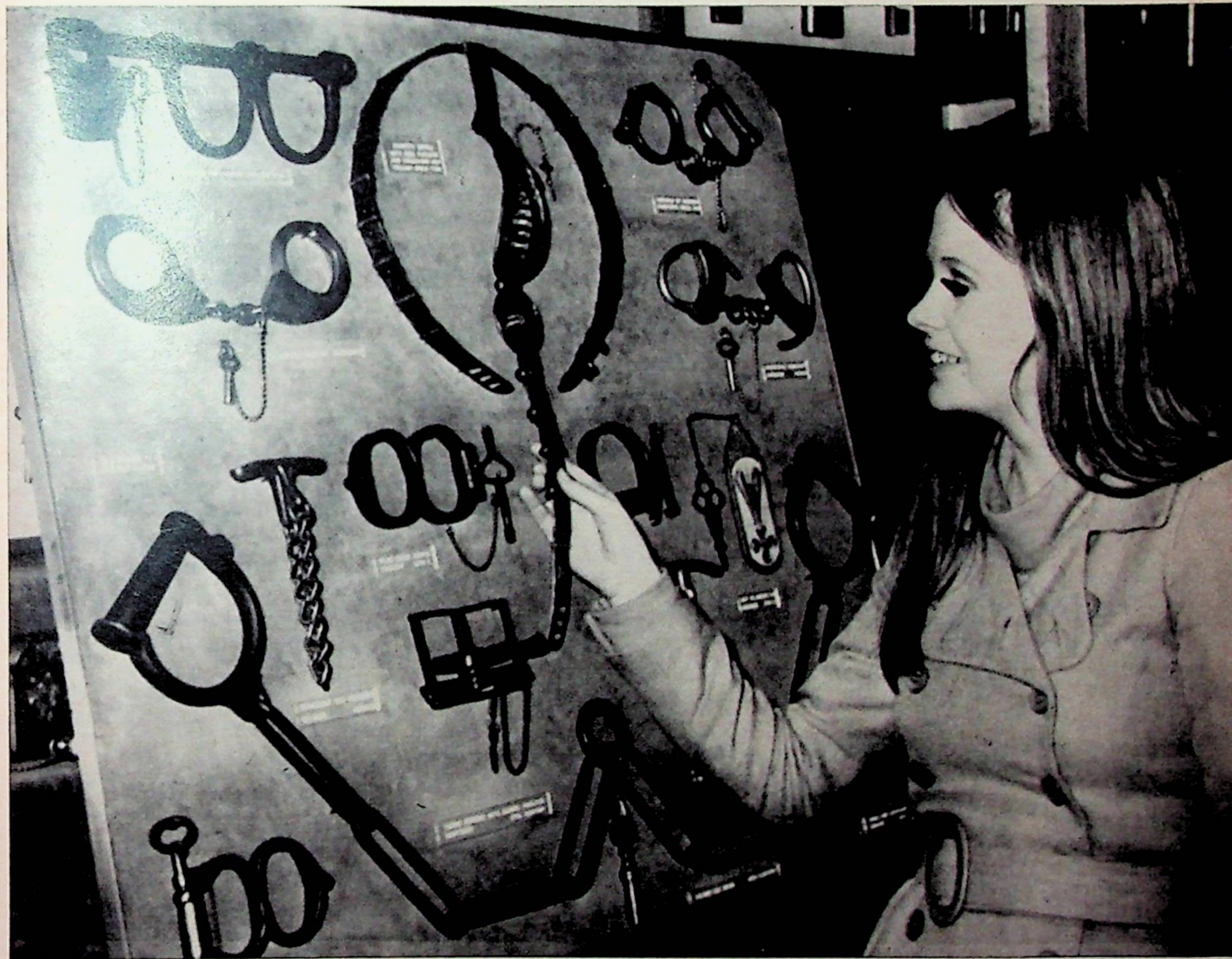
Maurice Chevalier kwam haast adem te kort toen hij tachtig kaarsjes moest uitblazen, die op twintig taarten het Parijse Lido werden binnengedragen door de Blue-Bell-girls. De grote chansonnier vierde zijn tachtigste verjaardag met een gala-happening, waarop „tout Paris" present was. Het werd een grandioos festijn rond de eeuwig jeugdige Maurice, die net een tournee door Amerika achter de rug had. En na die twaalfde september had hij nog een reeks afspraken voor televisieshows en platenopnamen. „Chevalier zingt waarachtig op zijn honderdste nóg," zei een van de zeshonderd met strohoeden uitgedoste feestelingen. Maurice zelf: „Over twintig jaar weer zo'n feest!"

TENNISINTERLAND NEDERLAND-BELGIË

In het tennispark De Mark in Breda werd op de eerste september de jaarlijkse interland Nederland-België gespeeld. De Nederlandse tennisploeg won op het nippertje met 18-16. Het was een revanche voor de zege die de Belgische selectie het jaar ervoor in Brussel met dezelfde cijfers op de Nederlanders had behaald. Een van de Belgische overwinningen in het Bredase toernooi kwam op naam van Ingrid Loeys (rechts), die in het damesenkelspel de Nederlandse speelster Ada Bakker de baas was.

DEUGDELIJK HANDWERK

Ongemeen boeiend was de aanblik van het assortiment kluisters en sloten dat op 17 september op de antiekbeurs in Londen te kijk hing. Tot de collectie degelijk handwerk behoorde ook een onvervalste kuisheidsgordel. Het geëxposeerde voorbehoedtuig was van Italiaanse origine en drie eeuwen oud. Er bestond veel belangstelling voor de curiositeit. De koper kreeg de sleutel bijgeleverd. Hier bekijkt de negentienjarige Mary Jane Bailey, assistente van een Engelse antiquair, de gordel op zijn deugdelijkheid.

FINLAN

BIJ MOOIE TANTE LEEN OP SCHOOT

Waarom Europa's mooiste helemaal in Kongo gekozen moest worden, was niet volkomen duidelijk. Misschien omwille van het contrast: blanke weelde te midden van een minder ontwikkeld, Afrikaans volk. In elk geval schoolden op 22 september eenentwintig Europese schoonheden in Kinsjasa samen, vanwaar deze vertederende zwart-wit-foto de wereld inging. Tot miss Europa 1968 werd uitgeroepen de blonde Leena Brusiin uit Finland, oud tweeëntwintig jaar, metende 94-60-94. „Ik ben tevreden. Meer heb ik niet te zeggen," was Leena's commentaar. Rechts op de achtergrond miss België, Sonja Doumen.

AMERIKA'S BLACK BEAUTIES

In Atlantic City vonden op 7 september liefst twee missverkiezingen plaats. Terwijl de officiële (blanke) miss Amerika de kroon op de blonde knoet kreeg, riepen negers hun eigen miss Black America uit. Ze namen het niet langer dat nog nooit een knappe rasgenote tot de mooiste van de States was uitgeroepen. De negentienjarige studente Saundra Williams uit Philadelphia, heus niet minder knap dan de blanke Judith Ford, won de titel. Hier troont zij tussen twee van haar concurrenten, Linda Johnson (links) en Theresa Claytor.

DE AFFAIRE SCHILLEBEECKX

Het Franse dagblad Le Monde veroorzaakte op 24 september in katholieke kringen hevige opschudding met de onthulling dat in Rome een proces werd voorbereid tegen de Nijmeegse, in België geboren theoloog professor dr. magister E. C. F. A. Schillebeeckx. Deze dominicaan, adviseur van de Nederlandse bisschoppen, zou zich aan ketterij hebben schuldig gemaakt. Na de slepende controverse over de nieuwe katechismus — prof. Schillebeeckx was nauw bij de uitgave ervan betrokken — zouden er opnieuw ernstige geschillen met Rome gerezen zijn. Door de generale overste van zijn orde was de hoogleraar al afgevoerd van de sprekerslijst van een in 1969 te houden internationaal theologisch congres. Van vele kanten kwamen heftige protesten tegen de geheimzinnige wijze waarop het onderzoek in Rome scheen te worden gevoerd. Evenmin als de „verdachte" zelf was het episcopaat officieel van het proces op de hoogte. Kardinaal Alfrink geloofde overigens in een gunstige afloop van een onderzoek van de geschriften en uitlatingen van de wereldvermaarde theoloog. Later maakte het Vaticaan bekend dat tegen pater Schillebeeckx geen proces gaande was, maar slechts een onderzoek in meer studieuze dan controlerende geest. In principe zou dit hoogstens ertoe kunnen leiden dat de hoogleraar werd uitgenodigd bepaalde formuleringen te herzien, aldus de Vaticaanse woordvoerder.

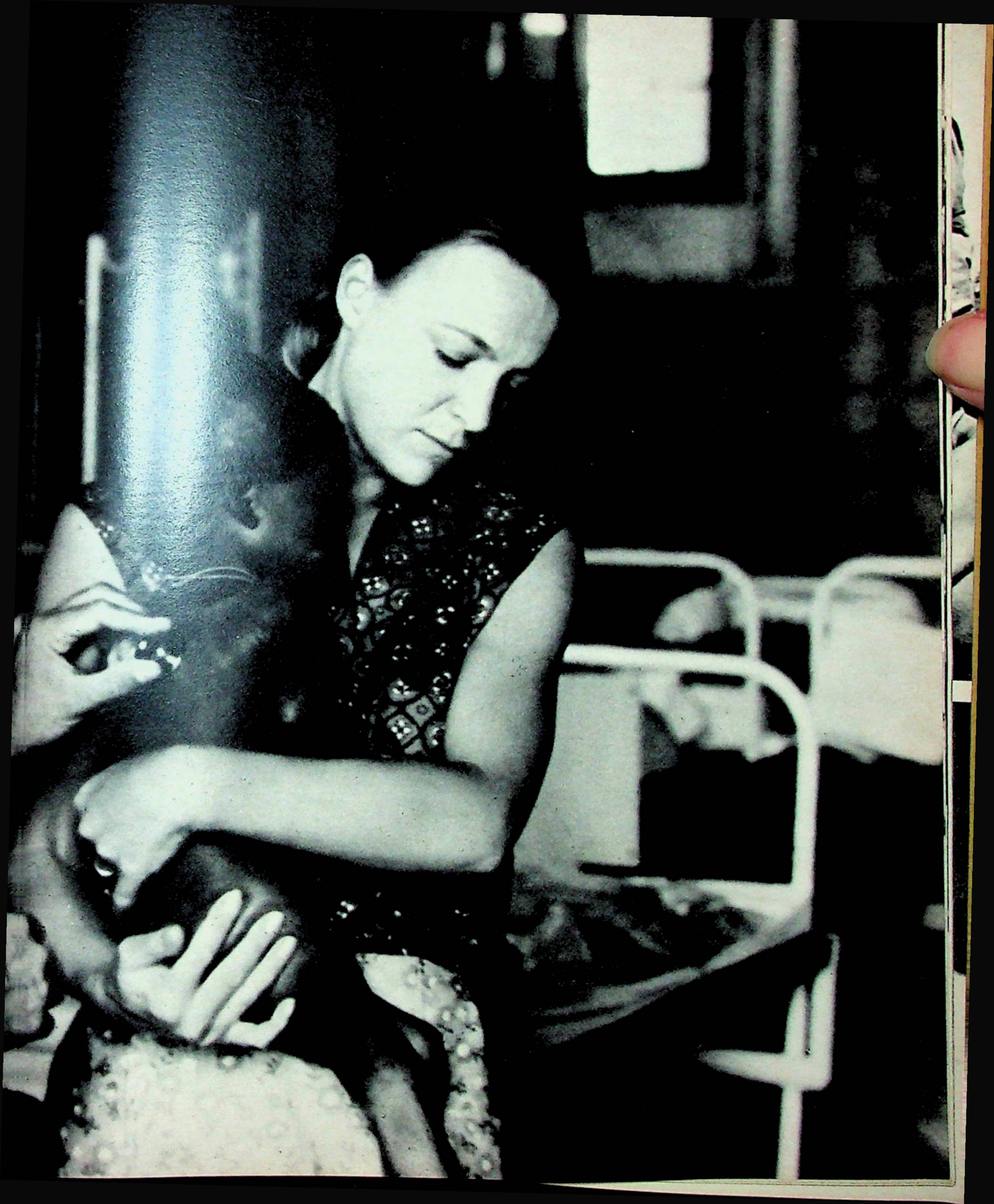
JOHAN FRISO IS DE NAAM

Urecht vestigde eens te meer zijn naam als prinsjesstad. Voor de derde keer binnen anderhalf jaar werd daar in het Academisch ziekenhuis een Nederlandse prinselijke telg geboren. Prinses Beatrix schonk op 25 september na operatieve ingreep het leven aan een flinke, welgeschapen zoon. Drie dragen later toonde prins Claus zijn tweede kind aan burgemeester de Ranitz, minister van staat dr. Beel en minister-president de Jong. De nieuwe prins werd in het Utrechtse geboortenregister ingeschreven met de namen Johan Friso Bernhard Christiaan David. Zijn roepnaam werd Friso. „Hij heeft meer haar dan vele volwassenen," zei de vader trots. Hetgeen zeker dr. Beel moest beamen. . .

PRINSES IRENE HIELP IN GABON

„Als ik er een in mijn armen nam, verdrongen alle andere kinderen zich om me heen om ook opgetild te worden," vertelde een bewogen prinses Irene in Madrid nadat zij een week had gewerkt in een opvangcentrum voor Biafraanse kinderen in Libreville. Op 23 september was zij naar de hoofdstad van Gabon vertrokken om haar schoonzuster, prinses Cécile de Bourbon-Parma, bij te staan in de verzorging van kinderen die uit de Biafraanse oorlogsellende waren gered. De toestand van de zieke en ondervoede vluchtelingetjes vond zij afschuwelijk. De prinses was vol lof over de piloten die in de nacht voedsel en medicijnen naar Biafra brachten en terugkeerden met hulpbehoevende kinderen. Een leegstaande kerk in Libreville was ingericht als hospitaal, waar onder leiding van een Franse pater achthonderd Biafraantjes werden verpleegd.

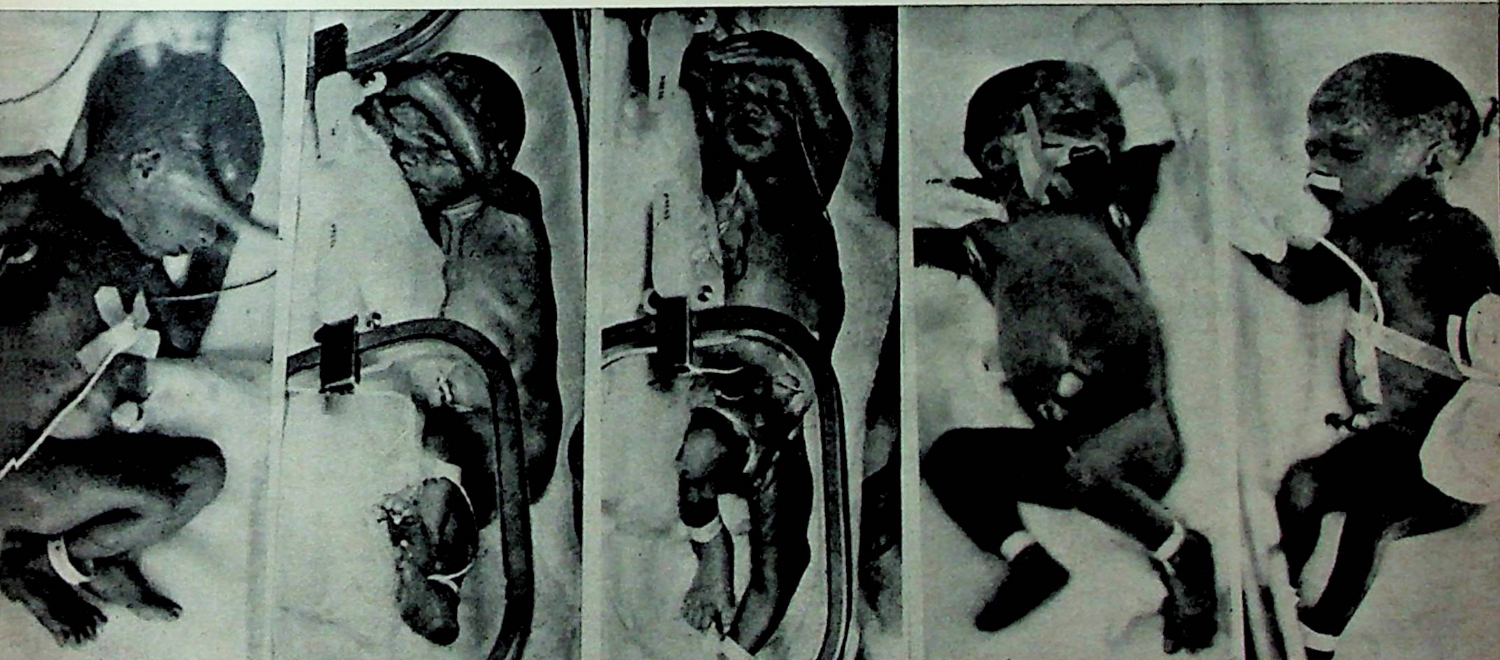
GESTIGMATISEERDE MONNIK OVERLEDEN

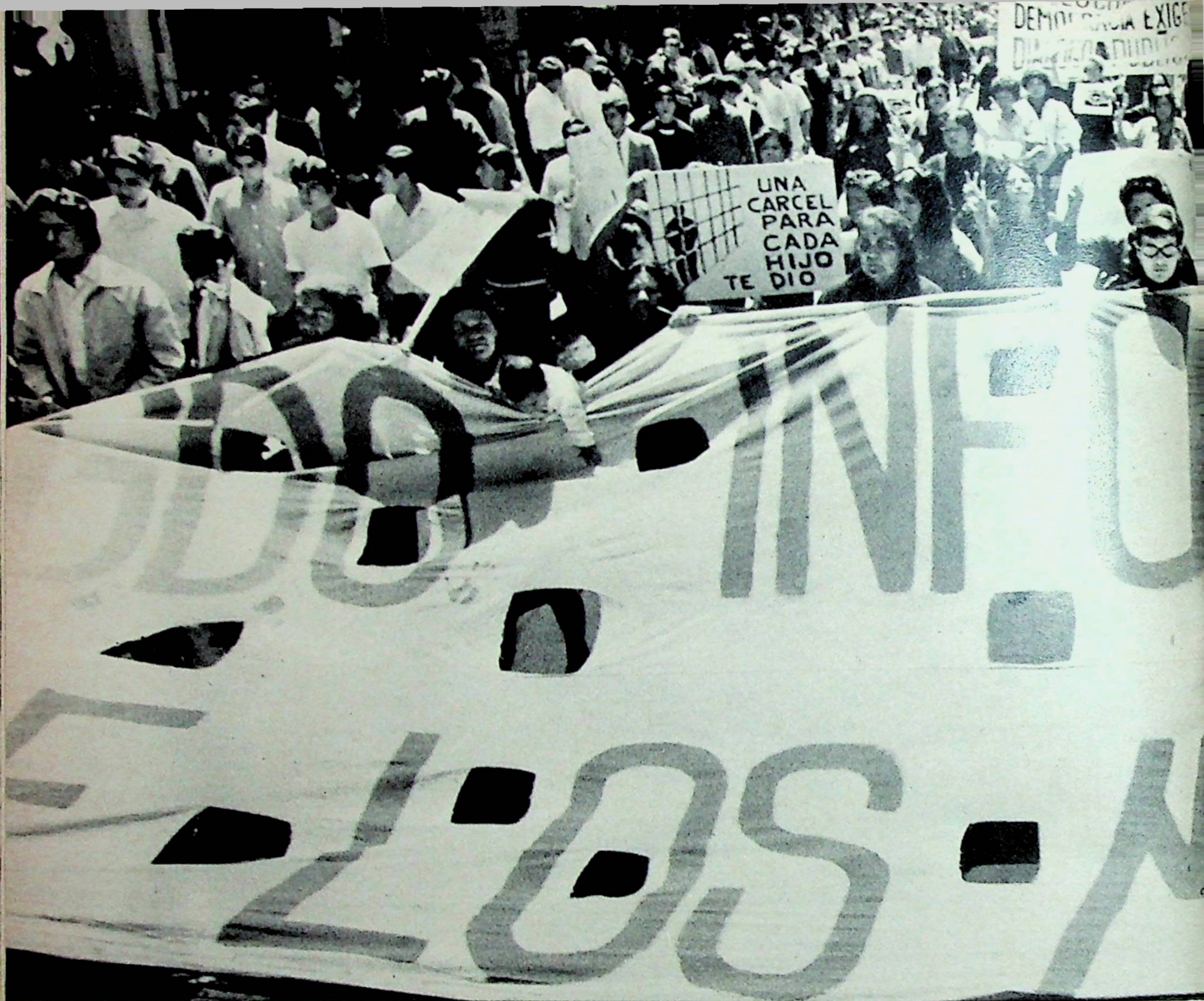
Op 23 september overleed in San Giovanni Rotondo, Italië, de door honderdduizenden vereerde kapucijner monnik padre Pio. Drie dagen tevoren had de eenentachtigjarige pater nog het feit herdacht dat zijn lichaam een halve eeuw geleden voor het eerst stigmata vertoonde. Het Vaticaan ontkende destijds de bovennatuurlijke aard van de wondetekenen, maar stond er later minder afwijzend tegenover. San Giovanni Rotondo werd van onooglijk plaatsje een florerend bedevaartcentrum. Met de hem uit de hele wereld toegezonden giften bouwde padre Pio er het best geoutilleerde ziekenhuis van Zuid-Italië. Foto: zuster Pia bidt bij het opgebaarde lichaam van haar broer, die door velen als een heilige beschouwd werd. Een enorme menigte woonde op 26 september de begrafenis bij.

ZESLING NA HORMOON-BEHANDELING

Na tien jaar kinderloosheid, en toch nog twee maanden te vroeg, bracht mevrouw Sheila Ann Thorns op haar dertigste verjaardag, 2 oktober, in Birmingham een zesling ter wereld: vier meisjes en twee jongens. Zij had een hormoonbehandeling ondergaan ter bevordering van de vruchtbaarheid. Vlak na de bevalling, die met de keizersnede plaatsvond, overleed een van de meisjes. Van drie kinderen liet de gezondheidstoestand zich al gauw gunstig aanzien, maar de twee andere baby's waren uiterst zwak. Binnen enkele weken stierven Ian en Lynne. Julie, Roger en Susan maakten het in de couveuse echter uitstekend. Ook in materieel opzicht hoefden ze geen zorgenkinderen te zijn, want het echtpaar Thorns had voor honderdduizend pond sterling alle publiciteitsrechten betreffende de baby's verkocht aan een Engels damesblad.

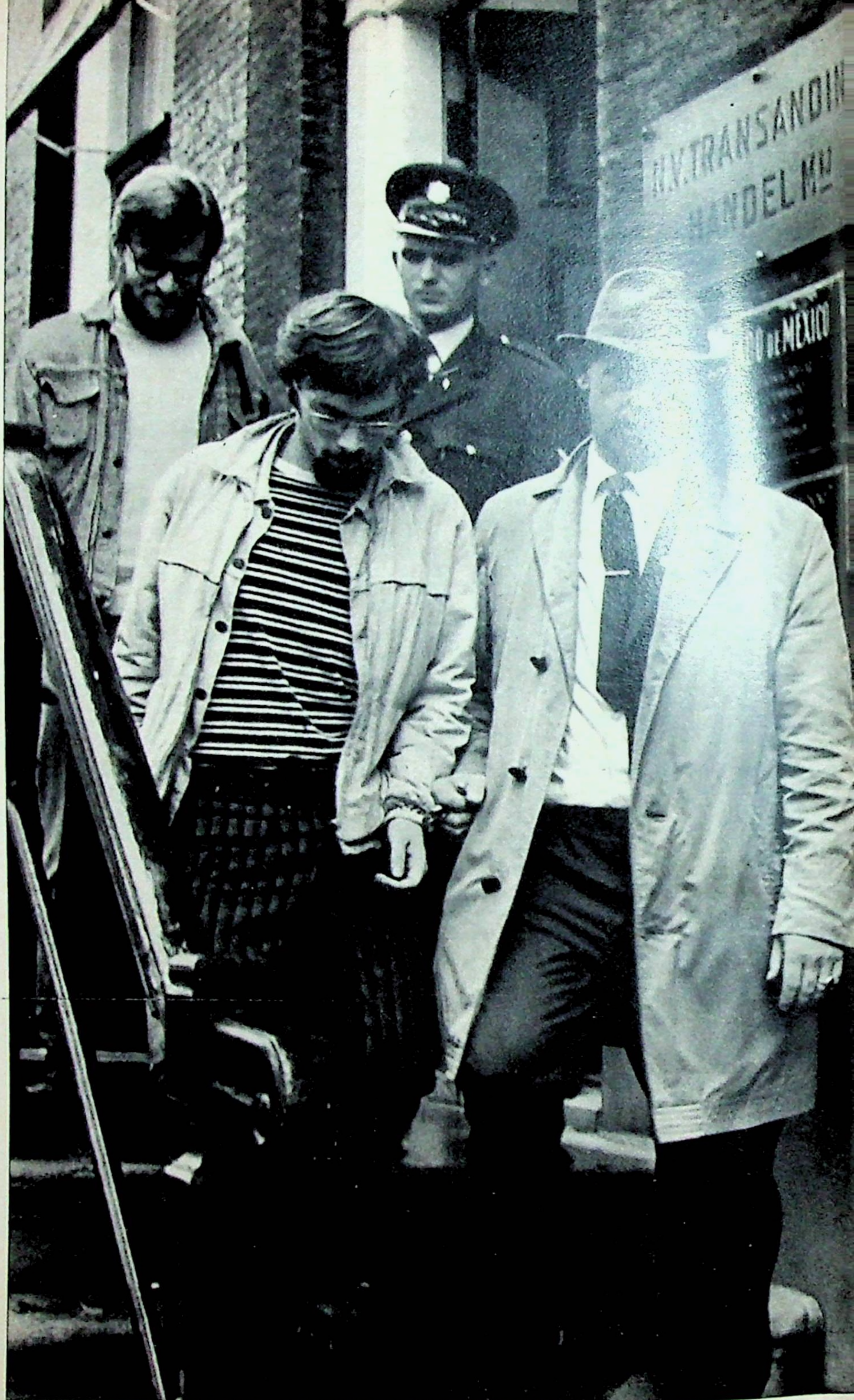
BLOEDIG GEWELD IN MEXICO-CITY

„G.D.O., licht ons in over de doden." Met dit smeekschrift, gericht tot president Gustavo Diaz Ordaz, trokken moeders van bij demonstraties gearresteerde studenten door de straten van Mexico-City. Sinds juli, toen de al enkele jaren broeiende onrust onder de studenten tot een uitbarsting was gekomen, waren duizenden demonstranten opgepakt en werden velen vermist. Er zouden nog meer slachtoffers vallen. Op het Plein van de Drie Culturen, waar al eerder harde gevechten hadden plaatsgevonden, werd op 2 oktober een protestmeeting van studenten en arbeiders meedogenloos door het leger uiteengeschoten. Volgens officiële cijfers kostte het bloedbad aan enkele tientallen mensen het leven, maar volgens de studentenleiders zou het aantal doden zeker tweehonderd hebben bedragen. Bij de onlusten zouden ook sluipschutters betrokken zijn geweest van een „constitutioneel bevrijdingsleger" dat was gevormd „om de oorlog te verklaren aan de misdadige regering van Diaz Ordaz". De studenten ontkenden elke relatie met die guerrilla-organisatie. „Wij streven niet naar omverwerping van het bewind, maar naar medezeggenschap van studenten en minvermogenden," verklaarden ze. Intussen kon een rustig verloop van de olympische spelen, die op 12 oktober zouden beginnen, niet worden gegarandeerd. Het leger legde een stalen kordon rond de stadions en het olympisch dorp om de sportevenementen tegen demonstranten te beveiligen. Mexico-City bleef een grimmige vesting.

VEROVERING VAN EEN STUKJE MEXICO

Uit protest tegen het gewelddadige optreden tegen de demonstranten in Mexico (pagina 188) bezette op 4 oktober een twintigtal studenten het Mexicaanse consulaat aan de Herengracht in Amsterdam. Ze staken een rode vlag uit en verkondigden aan het toegestroomde publiek waarom ze tot actie waren overgegaan. Bij hun ,,verovering van een klein stukje Mexico'' gebruikten de bezetters geen geweld. Wel hadden ze de voordeur gebarricadeerd, zodat de politie, die door de enige aanwezige employé van het consulaat was gewaarschuwd, een koevoet moest gebruiken om binnen te komen. De studenten werden al gauw in de boeien geslagen en naar het politiebureau gevoerd, waar tegen hen proces-verbaal werd opgemaakt wegens lokaalvredebreuk. Op 22 oktober werden de meesten van hen door de politierechter veroordeeld tot een forse boete en een voorwaardelijke gevangenisstraf. Na de rumoerige rechtszitting kwam het in de Amsterdamse binnenstad enkele malen tot een treffen tussen de politie en een menigte demonstranten, die protesteerden tegen de veroordeling en een sitdown-actie begonnen. Bij de ongeregeldheden raakten een betoger en een lid van de marechaussee gewond.

BLOEMETJES BUITEN IN UTRECHT

Het was een goede greep van tienerzangeres Jeanette van Zutphen om haar bloemenboetiek in Utrecht feestelijk te laten openen door stadgenoot en hoog aanzien genietende judoreus Anton Geesink. Op 2 oktober werden de herfstbloemetjes royaal buiten gezet en er kwamen drommen domstedelingen op af. Jeanette en Anton deelden op het trottoir voor de boetiek met gulle hand ruikertjes uit aan de bezoekers.

BEE GEES GAAN OP RETRAITE

De Bee Gees, vijf Engelse jongens die zich in twee jaar tijd naar de popmuzikale top zongen, waren op 6 oktober even in Nederland. In de Haagse Houtrusthallen bewezen ze dat ze musici van hoog gehalte zijn. Deze foto werd in de villa van hun manager Robert Stigwood gemaakt, nadat de boys hadden besloten niet uit elkaar te gaan, hoewel daar eerst sprake van was. Leider Barry-Gibb (Bee Gee) en zijn broers Robin en Maurice zouden zich in 1969 wel twee maanden terugtrekken om een musical te schrijven.

BLOOT VERBODEN, FRITS ONTSLAGEN

Er was weer eens tumult in de Nederlandse televisiewereld. En weer over bloot. Op 9 oktober ontsloeg K.R.O.-voorzitter mr. H.W. van Doorn de bekende presentator Frits van der Poel nadat deze het Hoepla-blootje Phil Bloom — ditmaal gekleed — voor de camera's had willen brengen tegen een achtergrond van naakte manspersonen. De happening werd vlak voor de uitzending op last van de voorzitter geschrapt. Dat was nog niet alles. Aan het begin van zijn programma veroorloofde Frits van der Poel zich een bedekte toespeling op prinses Christina's studieplannen in Canada en dat deed voor hem na zes jaar televisiejournalistiek de studiodeur helemaal dicht. Na schorsing volgde ontslag op staande voet. Het voorval wekte nogal ontstemming en onrust in omroepkringen. Foto: op 11 oktober zat Van der Poel weer achter een microfoon tijdens een discussie in Amsterdam over persvrijheid, naast hem het Tweede-Kamerlid mr. H. van Riel. Frits had juist een aangeboden gift van honderd gulden laconiek weggewuifd.

„MILDE” STRAFFEN VOOR MOSKOUSE INTELLECTUELEN

Vijf Russische intellectuelen, die op 25 augustus op het Rode Plein te Moskou een protestdemonstratie hadden gehouden tegen de bezetting van Tsjechoslowakije, moesten voor de rechter verschijnen wegens „ernstige verstoring van de openbare orde”. De bekendsten van hen waren Pavel Litvinof en Larisa Daniel (zie pagina 8); zij werden op 11 oktober veroordeeld tot respectievelijk vijf en vier jaar verbanning naar een afgelegen oord. De drie anderen, onder wie de taalkundige Konstantin Babitsky, kregen drie jaar. Naar Russische begrippen waren de straffen vrij mild. Ook de medestanders van de verdachten hadden erger verwacht. Dankbare familieleden van de veroordeelden boden na het proces de advocaten Zinaida Kaminskaja en Olga Kalistratova bloemen aan.

BIAFRAANSE KINDEREN IN NEDERLAND

Warm ingepakt werden op 9 oktober vijf Biafraanse kinderen uit de Boeing-707 gedragen, die hen van het eiland Sao Thomé naar Schiphol had gevlogen. De ernstig zieke en ondervoede patiëntjes waren de eerste Biafraanse evacués die naar Europa kwamen. Dit gebeurde met medewerking van de internationale organisatie Terre des Hommes en van de stichting Luchtbrug Biafra, die voor elk kind tot een bedrag van tienduizend gulden garant moest staan. De kinderen werden opgenomen in een kliniek in Huizen.

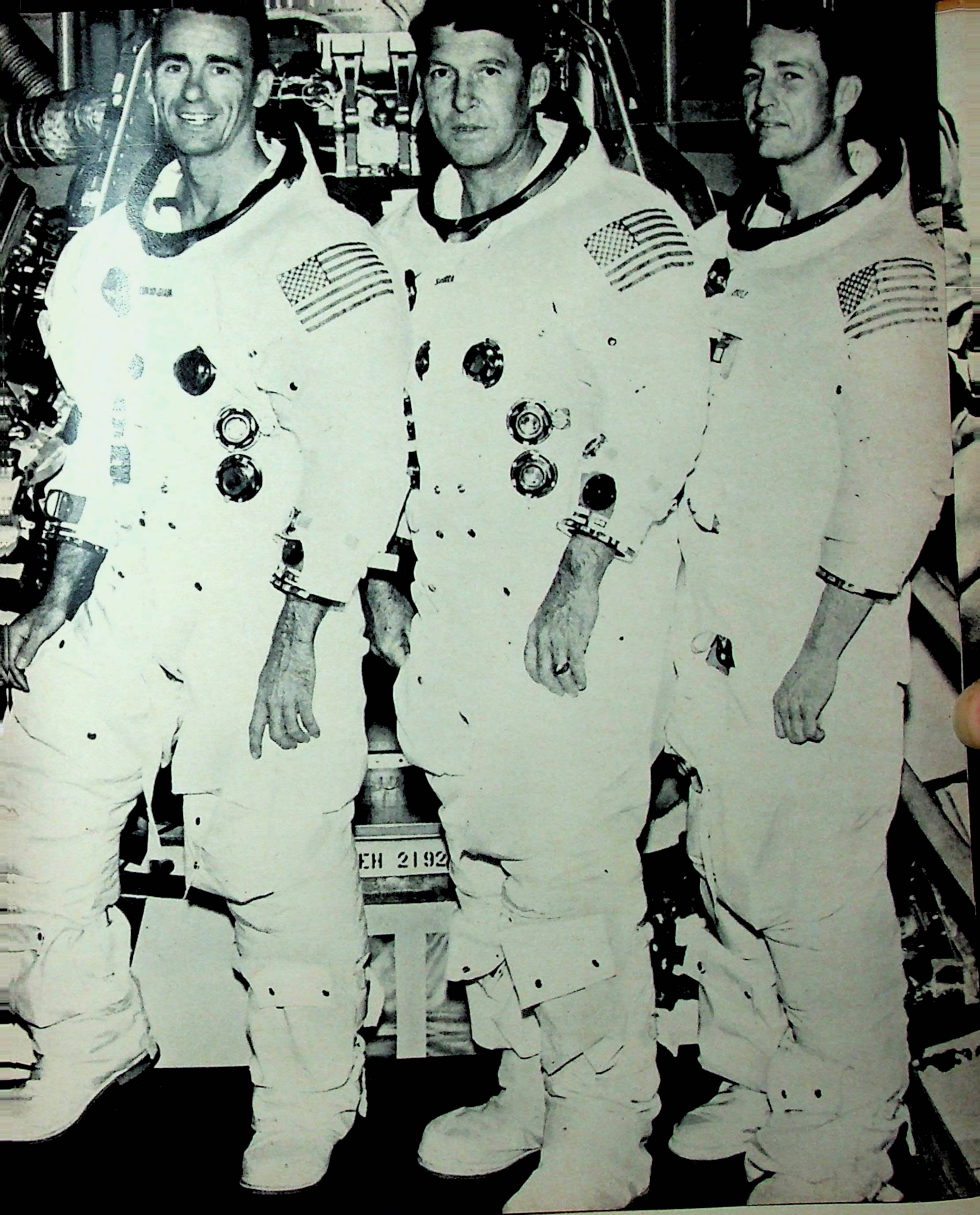
SCHOT IN APOLLOPROJECT

Hiernaast, in nagenoeg volledige uitmonstering, de drie Apollovaarders die op 11 oktober van Kaap Kennedy werden gelanceerd voor een opzienbarende ruimtereis; van links naar rechts Walter Cunningham, Walter Schirra en Donn Eisele. Hun vlucht moest de bekroning worden van een belangrijke fase van het Apolloproject dat Amerika, liefst nog voor 1970, voet op de maan wil doen zetten. Er kwam inderdaad schot in de plannen. Tien dagen en eenentwintig uur na de lancering plonsde de dertig ton zware capsule met de kosmonauten behouden in de Atlantische Oceaan en kon generaal Samuel Philips verheugd verklaren: „We hebben meer dan honderd procent van onze doelstellingen bereikt." Gedurende de 163 rondjes om de aarde had het trio alle manoeuvres perfect uitgevoerd. Ondanks enkele ongemakken in de cabine en wat moeilijkheden bij de terugkeer was de Apollo-7 een hoogst betrouwbaar ruimteschip gebleken.

SCHIETPARTIJEN IN PANAMA

Elf dagen slechts duurde het bewind van de Panamese president Arnulfo Arias. Op 11 oktober zetten vier officieren de pas gevormde burgerregering aan de kant en riep kolonel Pinilla zich tot president uit. De coup voltrok zich snel en zonder geweld. Later braken echter straatrellen uit toen Arias, die naar de door Amerika bestuurde kanaalzone was uitgeweken, de bevolking tot verzet tegen de militaire junta aanspoorde. Bij schermutselingen met de nationale garde werden twee mensen gedood en twee gewond.

EH 2192

CAMOUFLAGE VOOR POLITIEK GESPREK

Het visserstenue van de Russische premier Kosygin was eigenlijk louter camouflage. Op 7 oktober dook hij voor de Finse kust op aan boord van een torpedobootjager om een geheime waterdichte afspraak na te komen met president Kekkonen van Finland. Op de ijsbreker *Tarmo* spraken ze drie dagen lang over politieke zaken. Af en toe wierpen ze gezellig samen uit. Het enige dat de pers ving was een slotcommuniqué: „Bevestiging van beider vastberadenheid om de veiligheid in Europa te versterken en van de wens om de wederzijdse betrekkingen verder te ontwikkelen.'' Kosygin ving drie vissen, Kekkonen dertien.

MOORDSCHANDAAL IN PARIJS

In Parijs kwam half oktober een reeks onverkwikkelijkheden aan het licht na de vondst van het deerlijk toegetakelde lijk van de Joegoslavische playboy, juwelendief, fotograaf en chanteur Stefan Markovic. Het politieonderzoek kreeg al gauw uitlopers tot in societykringen. Markovic was namelijk ook vertrouweling, stand-in en lijfwacht van de filmster Alain Delon en stond op vriendschappelijke voet met diens vrouw Nathalie. De relatie van de Delons — die al een jaar gescheiden leefden — met de vermoorde playboy was voor de politie aanleiding hen direct naar Parijs te ontbieden. Dertien uur lang werden ze ondervraagd. Wat de rol van het filmechtpaar — foto hiernaast — in de duistere affaire precies was, kwam voorlopig niet vast te staan. Volgens een theorie van de politie zou Markovic afgestraft zijn op bevel van iemand van wie hij compromitterende foto's bezat. Dergelijk chantagemateriaal zou hij verzameld hebben tijdens wilde societyfeesten. Foto onder: playboy Stefan met de filmster Sylvie Vartan.

OLYMPISCHE SPELEN IN MEXICO-CITY

De negentiende olympische zomerspelen, die van 12 tot 27 oktober in Mexico-City werden gehouden, zijn in veel opzichten probleemspelen geweest. Het heeft er zelfs even naar uitgezien dat het sportevenement wegens politieke onrust in Mexico (pagina 188) naar een ander land moest worden verplaatst. Zover is het niet gekomen; wel kwamen de stadions onder strenge bewaking. Ook het rassenprobleem had al een rol gespeeld. Zuid-Afrika werd van deelname uitgesloten doordat andere Afrikaanse staten de spelen dreigden te boycotten. Toch deed de rassenkwestie zich tijdens de spelen nog spectaculair gelden, toen de Amerikaanse negersprinters Smith en Carlos op het erepodium met gebogen hoofd en gebalde vuist hun sympathie met de Black-Powerbeweging demonstreerden. Ondanks dat incident waren de spelen een stijlvol sportgebeuren, dat door miljoenen televisiekijkers over de hele wereld werd gevolgd. Het hoogteprobleem bleek niet zo groot als was voorspeld, al hebben vooral op de lange afstanden verscheidene favoriete atleten het wegens ademnood niet kunnen bolwerken (Ron Clarke, Gaston Roelants). Op de kortere afstanden sneuvelde echter het ene record na het andere. In totaal werden liefst 51 olympische records

gevestigd, waarvan 21 een nieuw wereldrecord betekenden — 14 alleen al in het atletiektoernooi, dat opmerkelijk veel zwart snelheids- en krachtsvertoon te zien gaf: een derde van het goud werd door Amerikaanse en Afrikaanse negers in de wacht gesleept. Zo was er goud voor Wyomia Tyus, die de 100 meter in de wereldrecordtijd van elf seconden liep; op de foto rechts staat ze tussen haar landgenote Barbara Ferrell en de Poolse Irena Szewinska. Ook Nederland behaalde gouden triomfen. Voor het echter zover was, had atlete Lia Louer-Hinten al in de wereldpers van zich doen spreken: ze zou niet meedoen omdat ze in verwachting bleek te zijn. Op de foto links boven wordt ze gefeliciteerd door Fanny Blankers-Koen; links Tilly van der Made. Het eerste goud voor Nederland werd veroverd door het wielerkwartet Krekels-Den Hertog-Pijnen-Zoetemelk (links), een prestatie die door sommigen niet geheel vrij van dopingsmetten werd geacht. Verzorger Collard moest althans voortijdig naar huis omdat hij buiten de doktersadviezen om de renners met hormooninjecties had opgeknapt. Foto boven: skiffeur Jan Wienese, die op overtuigende wijze (vier seconden voorsprong!) naar goud roeide, werd spontaan gelukgewenst door prinses Irene. De Nederlandse roeiploeg haalde ook nog zilver binnen (Van Nes-Suselbeek en Van Dis-Droog), evenals het wielerkoppel Jansen-Loevesijn. De zwem-

OLYMPISCHE SPELEN

◀ ploeg beleefde slechts één, maar wel gouden uitspatter. Het was Ada Kok die op de 200 meter vlinderslag een tiende van een seconde eerder aantikte dan de Oostduitse Helga Lindner en daarmede haar zwemcarrière juichend bekroond zag. Intussen had Maria Gommers (rechts boven) op de 800 meter hardlopen brons veroverd: het eerste olympische metaal in de Nederlandse atletiek sinds 1952! De Belgen brachten het er in Mexico minder goed af. Alleen de gewichtheffer Reding (zilver) en de tandemrijders Van Lancker en Goens (brons) mochten voor het ereschavot aantreden. Wat de internationale medailleverdeling betreft: 44 van de 118 landenploegen (7.500 deelnemers) wonnen eremetaal en van de 174 gouden plakken behaalde Amerika er 45 en Rusland 29. De suprematie van Amerika kwam vooral tot uiting in het zwemstadion, waar de stars and stripes 23 keer de hoogste mast ingingen. De Russen schoten zowel op de tartanbaan als in het zwembassin tekort, maar in de krachtsporten eisten ze volgens traditie weer de hoogste eer op. Ook het turnen was een zuiver Oosteuropese aangelegenheid. Met miniem puntenverschil wonnen de Russische dames van de Tsjechische; Oost-Duitsland werd derde (foto boven). Het meeste applaus gold wel de Tsjechische meisjes, van wie turngodin Vera Tsjaslavska liefst vier maal goud opstreek. Nog meer fans omstuwden „Prima Vera" toen zij op 26 oktober in de kathedraal van Mexico-City trouwde met de atleet Josef Odlozil. Het was dé gebeurtenis van de spelen, zo niet het huwelijk van het jaar!

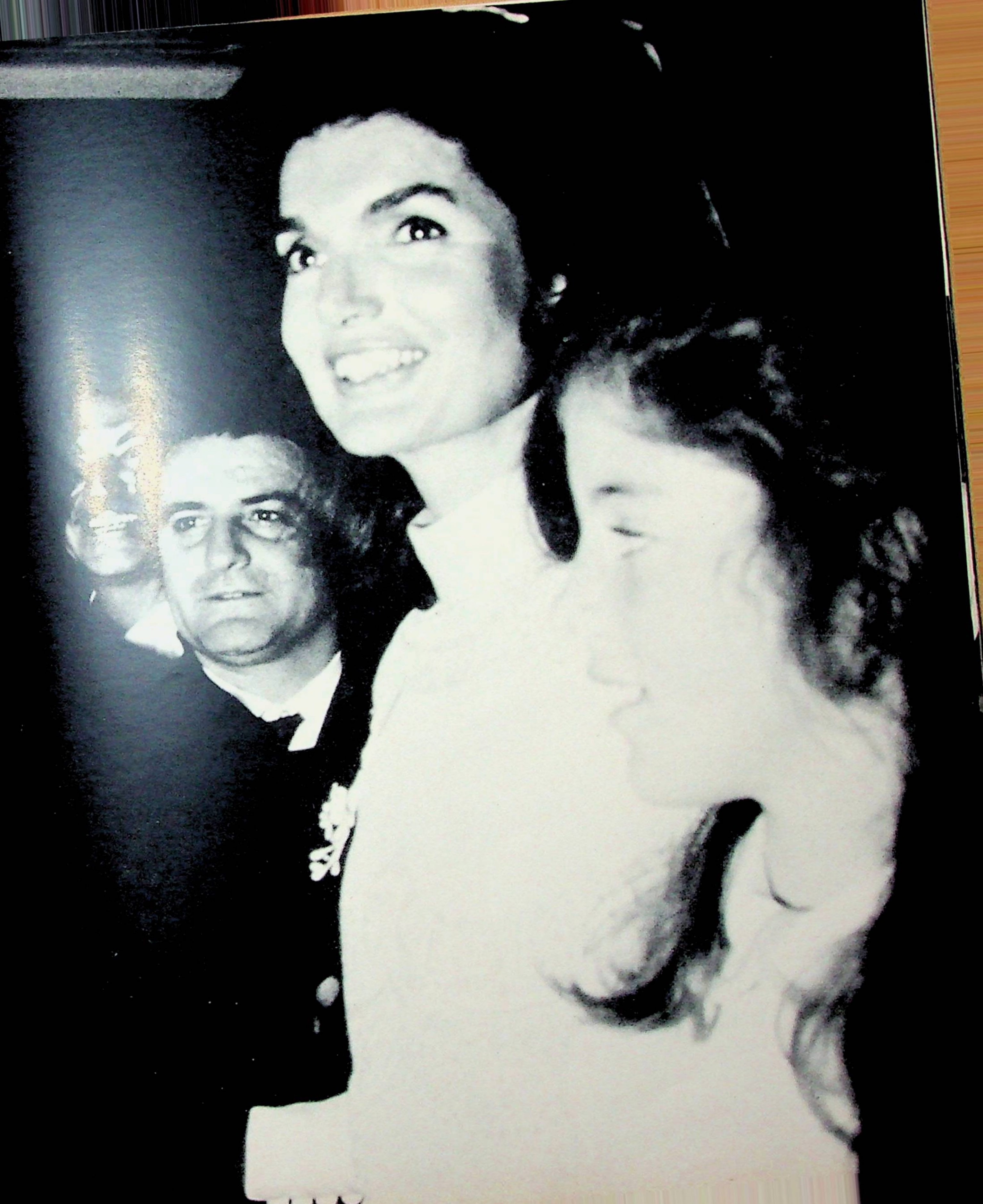

JACKIE TWEEDE VROUW VAN ONASSIS

Zelfs voor de familie Kennedy was het nieuws een verrassing. Jacqueline (39), weduwe van wijlen president John F. Kennedy, ging trouwen met de Griekse multimiljonair Aristoteles Onassis (62)! Er barstte een storm van kritiek los. ,,Een beeld dat van zijn voetstuk gevallen is, een godin die de bewonderende wereld teleurstelt,'' schreven de kranten over Amerika's vroegere first lady. Het huwelijk werd op 20 oktober door een Grieks-orthodoxe geestelijke ingezegend op Onassis' privé-eiland Skorpios, waarna op het jacht *Christina* de bruiloft werd gevierd. Ook Jackies kinderen Caroline (foto) en John waren van de partij, evenals de bijna volwassen zoon en dochter van de scheepsmagnaat. Het Vaticaan achtte het huwelijk in strijd met de kerkelijke wetten, daar Onassis gescheiden is van zijn eerste vrouw Tina Livanos. De Amerikaanse kardinaal Cushing, een vriend van de Kennedy's, verdedigde evenwel de keuze van Jacqueline. ,,Het gepraat over excommunicatie en de uitlating dat zij een publieke zondares is, zijn belachelijk,'' zei hij. De kardinaal voelde zich zo gekwetst door de vijandige reacties op zijn uitspraken, dat hij later aankondigde zijn ontslag te zullen indienen als aartsbisschop van Boston.

PROEFVAART VAN MAANTAXI?

Zo maanhelder de bedoelingen van de Amerikanen bleken met het lanceren van hun Apollo-7, zo geheimzinnig ging het toe bij het afschieten van de Russische Sojoez-3 met aan boord de zevenenveertigjarige kolonel Georgi Beregovoi. Deze ging op 26 oktober de ruimte in. Een dag eerder was de onbemande Sojoez-2 in een baan rond de aarde gebracht en Beregovoi moest proberen met dat vaartuig contact te maken. Dat schijnt niet helemaal — of helemaal niet — gelukt te zijn. Betekende zijn vierdaagse uitstapje slechts een proef om een ruimtestation voor toekomstige maanreizigers op te bouwen of was de Sojoez zelf een volwaardig maanschip? De Russen lieten zich daar niet over uit. Ze verdonkeremaanden echter niet dat Beregovoi de eerste kosmonaut was die de beschikking had over een apart slaapvertrek. Zijn reis was de eerste Russische bemande ruimtevlucht sinds het verongelukken van Komarof in april 1967. Beregovoi keerde behouden terug.

SHOW UIT DE RUIMTE

Miljoenen Amerikanen hadden intussen via hun televisiescherm een blik kunnen werpen in de Apollo-7, toen die op een hoogte van tweehonderd kilometer en met een snelheid van achtentwintigduizend kilometer per uur over de Verenigde Staten vloog. De drie opvarenden verzorgden op 14 oktober, de vierde dag van hun ruimtereis (zie pagina 198), een rechtstreekse uitzending, die zeven minuten duurde. Ze maakten er een lichtvoetige vertoning van. „Blijf kaarten en brieven sturen, mensen," hield gezagvoerder Walter Schirra (rechts) de kijkers voor. Links Don Eisele die, toen hij even te dicht bij de camera kwam, van de aardse floormanager het sein kreeg een stapje terug te doen en prompt begon weg te zweven bij gebrek aan gewicht. . .

AMNESTIEBETOGING IN ANTWERPEN

Op 27 oktober trokken tienduizend demonstranten door het centrum van Antwerpen om kracht bij te zetten aan een eis tot amnestie: het ongedaan maken van strafmaatregelen tegen Belgen, die in de tweede wereldoorlog met de Duitsers gecollaboreerd hebben. Tijdens een voorafgaande bijeenkomst hadden verschillende sprekers om verzoeningsgezindheid en grootmoedigheid gevraagd. „Zij die tijdens de oorlog geleden hebben, kunnen hun eigen lot niet verzachten door het lijden van anderen te verlengen," zei de Antwerpse schepen prof. Derine. De betoging had een waardig verloop. De politie en de in de stoet sterk vertegenwoordigde Vlaamse Militanten-Orde (foto) verhinderden dat het tot ernstige botsingen met tegendemonstranten kwam.

ACADEMIEREVOLUTIE IN AMSTERDAM

In de aula van de rijksacademie voor beeldende kunsten in Amsterdam barstte op 17 oktober een bom. Tijdens de opening van het academisch jaar deponeerden opstandige kunstenaars naast het spreekgestoelte een tas vol ,,splijtstoffen", die als een pudding over het podium blubberden en een grillige barricade vormden. Prof. N. Vroom, de directeur van de academie, moest zijn rede afbreken toen de zaal steeds oproeriger werd. Enkele honderden artiesten, die het niet eens waren met het beleid en de hervormingsplannen van de academie, dwongen later prof. Vroom (op de foto in de stoel) tot een open discussie. Resultaat van de revolutie: de toezegging van de directie om met kunstenaars, studenten en het ministerie van cultuur in één commissie de beleids- en reorganisatiekwesties uit te praten.

EINDELIJK... DE IJ-TUNNEL

En toen was eindelijk de oeververbinding tussen het centrum en het noordelijk deel van Amsterdam een feit. Op 30 oktober drukte koningin Juliana bij de zuidelijke ingang van de IJ-tunnel op een knop, waardoor alle verkeerslichten van rood op groen sprongen. Naast burgemeester Samkalden wandelde de vorstin aan het hoofd van een stoet autoriteiten het lang verbeide en veelbesproken onderwaterwerk binnen. Aan de tunnel is met enige onderbreking tussen 1957 en 1961 (bestedingsbeperking!) vijftien jaar gewerkt, in welke periode de totale bouwkosten boven de tweehonderd miljoen gulden zijn gestegen. De IJ-tunnel, met zijn lengte van ruim twee kilometer het langste onderwatertracé in Nederland, heeft twee rijstroken van zeven meter breed, die alleen voor het snelverkeer toegankelijk zijn. Fietsers blijven op de goede oude pont aangewezen.

VREDE IN ZICHT?

Deze Saigonees is in zijn riksja gaan zitten om het grote nieuws te verwerken. Eindelijk gloorde dan de hoop op vrede in Vietnam. President Johnson beval op 31 oktober dat alle bombardementen op Noord-Vietnam de volgende dag moesten worden gestaakt. De al maanden durende besprekingen tussen Amerika en Noord-Vietnam in Parijs (pagina 103) schenen in een minder voorlopig stadium te zijn gekomen. Het eerste, wellicht meer definitieve vredesgesprek dat op 6 november zou plaatsvinden, werd echter opgeschort omdat Zuid-Vietnam — dat nogal ontstemd was over de „eenzijdige beslissing" van Amerika — niet met een zelfstandige delegatie van het Nationale Bevrijdingsfront aan de conferentietafel wilde gaan zitten. Enkele weken later verklaarde Saigon zich na veel heen en weer gepraat toch bereid aan de onderhandelingen deel te nemen.

AMERIKA KOOS NIXON

Richard M. Nixon (55) werd op 5 november gekozen tot de zevenendertigste president van de Verenigde Staten na een van de meest opwindende verkiezingen van deze eeuw. De nek-aan-nek-race tussen de republikeinse kandidaat en de democraat vice-president Hubert Humphrey werd pas bij het binnenkomen van de laatste uitslagen beslist. Lange tijd leek het erop dat geen van beiden de meerderheid in het college van kiesmannen achter zich zou kunnen krijgen, dit door toedoen van de derde kandidaat, de voorstander van rassenscheiding George Wallace, die in de zuidelijke staten veel aanhang verwierf. Nixon versloeg Humphrey uiteindelijk met 43,4 tegen 42,7 procent van de stemmen. Aan een veelbewogen verkiezingsstrijd — het terugtrekken van Johnson, de moord op Robert Kennedy, het uitschakelen van Rockefeller en McCarthy op de partijconventies — was een einde gekomen. De overwinning van Nixon, die onder Eisenhower vice-president was en in 1960 op het nippertje de race met John F. Kennedy verloor, betekende een opmerkelijke politieke verrijzenis, „de indrukwekkendste opwekking sinds Lazarus". In Europa werd de verkiezing van Nixon nogal kritisch beoordeeld; Humphrey had bij velen de voorkeur. In zijn eerste toespraak zei de opvolger van Johnson dat zijn regering open zou staan „voor nieuwe ideeën, open voor mannen en vrouwen van beide partijen, open voor zowel critici als medestanders. Wij willen de kloof tussen de generaties en tussen de rassen overbruggen."

STAATSBEZOEK EN VAKANTIE IN MAROKKO

Koning Boudewijn en koningin Fabiola waren de laatste week van oktober in Marokko op uitnodiging van koning Hassan de Tweede. Gedurende het driedaagse officiële staatsbezoek ondervond de koningin hoe weinig plaats er in het mohammedaanse hofprotocol is voor de vrouw van een hoge gast. Zij hoorde op de achtergrond te blijven en telde bij de officiële ontvangsten nauwelijks mee. Dat werd anders toen het Belgische vorstenpaar na al het stijve ceremonieel gewoon een vakantiereis door het land maakte. Overal werd het uitbundig verwelkomd. Op de markt in de historierijke paleizenstad Marrakesj „inspecteerden" de koning en de koningin een erewacht van waterdragers.

KOMPLOT TEGEN NIXON OPGEROLD

Na een telefoontje van een tipgever deed de politie van New York op 9 november een inval in het huis van drie Jemenieten, die een aanslag zouden hebben willen plegen op president-elect Richard Nixon. In de kamers van de immigranten, Ahmed Rageh Namer (geheel rechts naast een rechercheur) en zijn zoons Abdo (links) en Hoessein, werden vuurwapens gevonden. Men vermoedde dat, evenals bij de aanslag op senator Kennedy, Arabische haat tegen Israël het motief tot de samenzwering was. Vlak voor de presidentsverkiezingen had Nixon gezegd dat Amerika Israël moest helpen zijn militaire macht in het Midden-Oosten te handhaven. Een week na de arrestatie van de Namers werd in Detroit een zeventienjarige Jordaniër aangehouden, die had gedreigd Nixon te zullen vermoorden. Volgens de politie was er geen verband tussen beide affaires.

GRIMMIG PROTEST TEGEN DOODVONNIS

Met verbeten gezichten bivakkeerde een twaalftal demonstranten voor de Griekse ambassade in Londen. Ze waren in hongerstaking gegaan uit protest tegen het doodvonnis van Alexandros Panagoelis, die op 17 november door een krijgsraad in Athene schuldig werd bevonden aan desertie, aan een poging tot omverwerping van het militaire bewind en aan een aanslag op premier Papadopoelos. De executie werd echter voor onbepaalde tijd uitgesteld nadat een aantal landen om gratie had verzocht. Panagoelis zelf verklaarde de dood te verkiezen. ,,Het knallen van het vuurpeloton zal de zwanezang zijn van de tirannie," zei hij tegen de rechters. Foto: de verbannen Griekse actrice Melina Mercouri (midden) demonstreerde in Londen mee; naast haar Stathis Panagoelis, de broer van de veroordeelde.

TURKEN KREGEN TREKKEN THUIS

De Turkse buikdanseres die op 10 november met een groepje muzikanten spelers en bestuursleden van Fenerbahce op Schiphol verwelkomde, is voor haar voetballende landgenoten geen gelukspop geweest. In Amsterdam verloren de Turken met 2-0 van Ajax. Op 28 november „modderde" de Nederlandse kampioensploeg in de drassige janboel van Istanboel nog eens twee doelpunten bij elkaar en kwam daardoor in de kwartfinale van het Europa-Cup-toernooi voor landskampioenen. Benfica uit Lissabon zou de volgende tegenstander van de Ajacieden zijn.

TREINROVER NA VIJF JAAR GEPAKT

Deze keurig geklede heer is de zevenendertigjarige Bruce Reynolds, het brein achter Engelands beruchte treinroof in 1963, waarbij tweeëneenhalf miljoen pond werd buitgemaakt. Reynolds werd op 8 november in zijn luxueuze villa in de Zuidengelse badplaats Torquay ingerekend. De arrestatie was de kroon op het naarstige speurwerk van hoofdinspecteur Thomas Butler van Scotland Yard, die niet wilde rusten voor hij de gangster te pakken had. De populaire politieman had er na zijn vijfenvijftigste verjaardag zelfs zijn pensionering anderhalf jaar voor uitgesteld. In januari was het ook Butler, die de ontsnapte treinrover Charles Wilson opspoorde (pagina 23). Van de vijftien bij de overval betrokken gangsters was na het inrekenen van Reynolds alleen Ronald Biggs, die in 1965 uit de gevangenis ontsnapte, nog op vrije voeten.

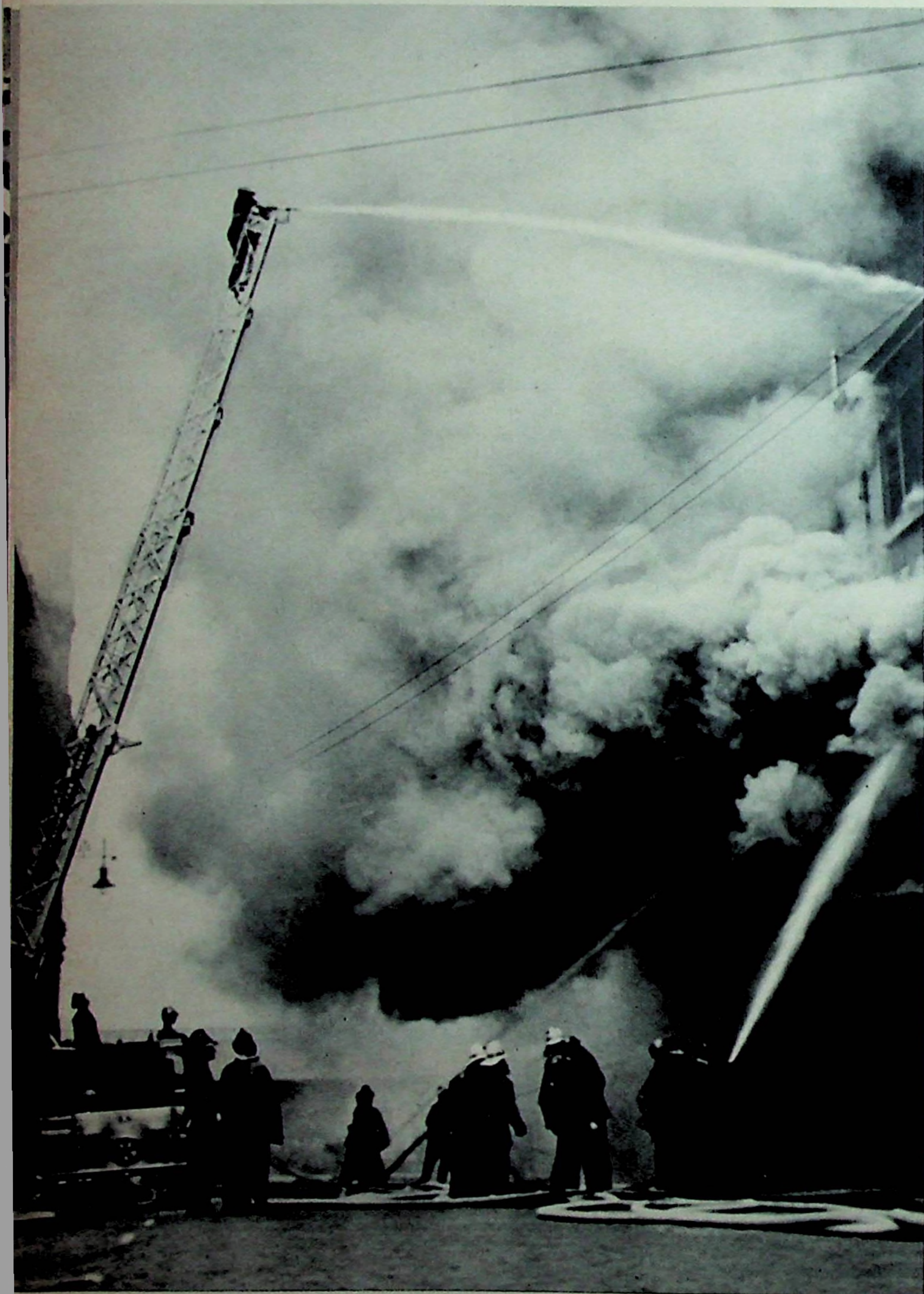
IJVERAAR VOOR OECUMENE

In een kliniek in Rome overleed op 16 november Augustin kardinaal Bea. De uit Duitsland afkomstige prelaat, die zevenentachtig jaar werd, was voorzitter van het secretariaat voor de eenheid der christenen. Het is vooral aan zijn activiteiten te danken geweest dat het Vaticaanse concilie werd bijgewoond door waarnemers van andere christelijke kerken, dat er een discussie op gang kwam tussen anglicanen en katholieken en dat de betrekkingen tussen Rome en de oosterse kerken werden verbeterd. „De hele christenheid verliest in hem een van de grootste geesten van het oecumenisme," telegrafeerde paus Paulus aan de Duitse bisschoppenconferentie. Kort voor het overlijden van kardinaal Bea had de paus hem nog een bezoek gebracht (foto).

SCHOONSTE SLAAPSTER

Met een glimlach op de lippen en een hart vol dankbaarheid kroop de negentienjarige Penelope Plummer op 15 november in haar Londense hotelbed. De blonde bibliothecaresse uit Australië was gekozen tot miss World en die titel leverde haar behalve de kroon het lieve kapitaaltje van 2500 pond en een lucratief jaarcontract op. Vlak voor de verkiezing deed zich een politieke misshappening voor. Miss Spanje trok zich verbolgen terug, omdat miss Gibraltar zou hebben gezegd dat de aanwezigheid van een Spaanse mededingster, voor het eerst na drie jaar, inhield dat Franco de Rots als Brits gebied erkende. Dat nam de Spaanse schone niet.

RAMP IN GLASGOW

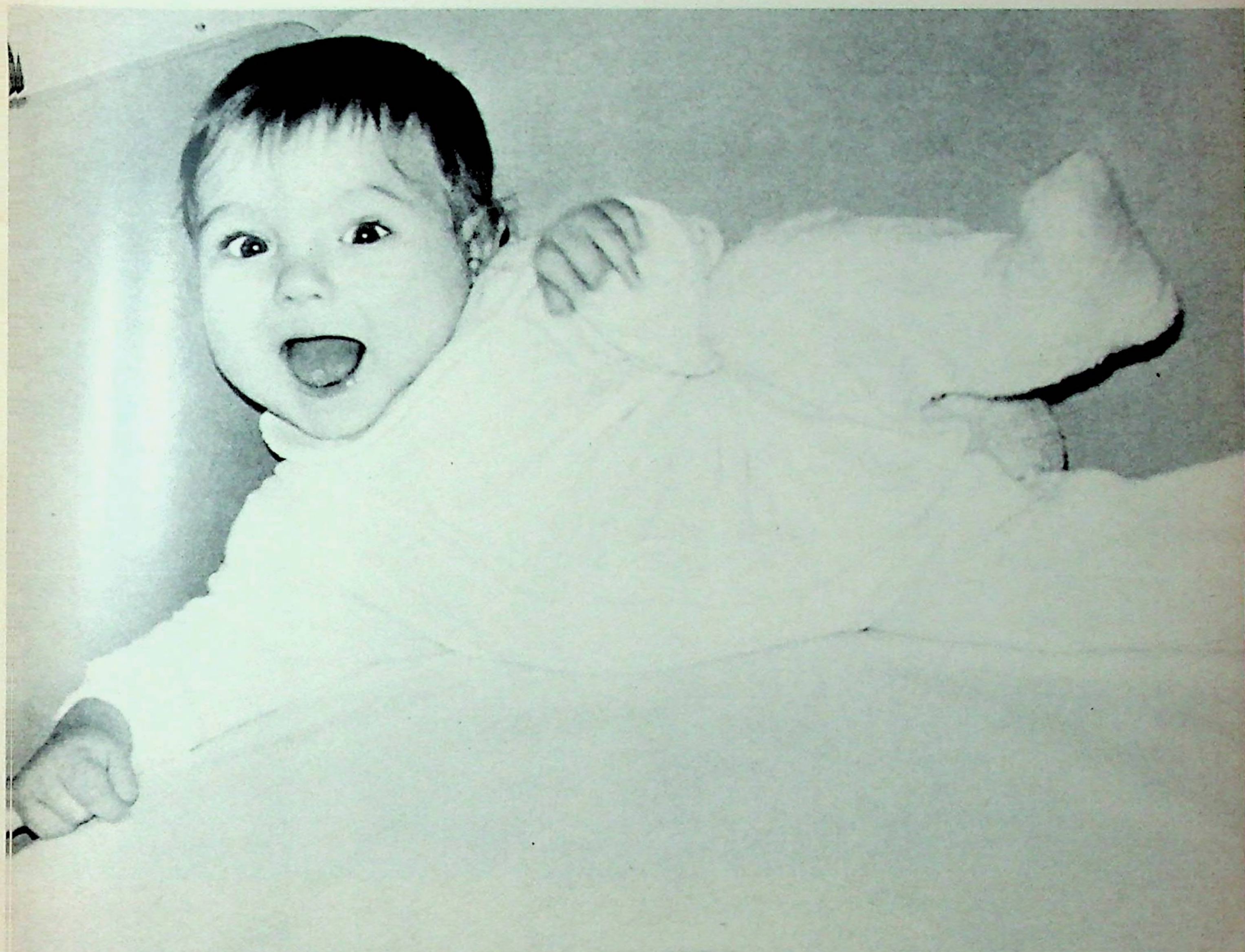
Bij een felle brand in een oud pakhuis in Glasgow kwamen op 18 november vierentwintig mensen jammerlijk om. Slechts vier anderen konden tijdig uit de immense vlammenzee ontsnappen. Binnen een half uur werd het pand, waarin een stofferingsatelier was gevestigd, volledig verwoest. De door het vuur ingesloten werknemers hadden geen schijn van kans: het gebouw had geen achterdeur en de stalen ladders, die de brandweer onder de ramen plaatste, waren onbereikbaar doordat voor de ramen dikke, onwrikbare tralies zaten. Er speelden zich hartverscheurende tonelen af. Een ooggetuige vertelde dat op de bovenste verdieping acht meisjes wanhopig probeerden naar buiten te komen. „Ze sloegen de ruiten met stoelen stuk en schreeuwden in doodsangst om hulp totdat ze door de rook en de vlammen niet meer te zien waren." Bij een soortgelijke ramp hadden de dag tevoren in de Zuidengelse badplaats Brighton vijf hotelgasten de dood gevonden; twee gasten overleden later in het ziekenhuis. De brand bleek te zijn aangestoken door een jeugdige hulpportier.

SHARISSE EN SHERRIE GESCHEIDEN

Kraaiend en bedolven onder speelgoed lagen ze in hun bedjes: Sharisse en Sherrie Jones, die in juli 1967 als Siamese tweeling in New York ter wereld kwamen en die begin november in het Brookdale-ziekenhuis met succes werden gescheiden. Het was een van de moeilijkste operaties die ooit bij Siamese tweelingen werden uitgevoerd. De meisjes waren bij hun geboorte met bekken en onderlijf aan elkaar gegroeid. Sharisse (voorgrond) en Sherrie maakten het uitstekend toen half november de chirurgen en de zusters, die elf uur lang aan de operatietafel hadden gestaan, nog eens een kijkje kwamen nemen. Op de foto van links naar rechts: dokter Stanley Landau, zuster Hazel Eccleston, dokter Ascher Mestel (hoofd van het operatieteam), zuster Judith Silverman en dokter Richard Golinko.

NU IS HET
KLAVERBLAD
VOOR U
07·77·EA

NIEUW VERKEERSHART OUDENRIJN

„Een geslaagde harttransplantatie," noemde minister Bakker van Verkeer de reconstructie en verruiming van het verkeersplein Oudenrijn bij Utrecht. Het klaverblad, dat hij op 13 november officieel openstelde, is het belangrijkste wegenknooppunt in Nederland: over de elkaar ongelijkvloers kruisende hoofdverkeersaders en de vier verbindingslobben rijden gemiddeld zeventigduizend auto's per etmaal. Het verkeersplein werd de laatste jaren steeds beruchter door de vooral op zomerse uitgaansdagen voorkomende opstoppingen. De deskundigen hopen dat het klaverblad, waarvan de aanleg vier jaar geduurd heeft en dat twintig miljoen gulden heeft gekost, nog jaren het verkeer zonder veel stagnatie zal kunnen verwerken.

PRINS MAURITS ZEVEN MAANDEN

Op 21 november mocht deze foto worden gepubliceerd. Ze komt uit het familiealbum van het Nederlandse vorstenhuis en werd gemaakt door prinses Margriet. Het jongetje dat hier zo dartel armen en benen uitslaat is haar zoon Maurits, die net zeven maanden was geworden. En laat die dag grootvader prins Bernhard al schaatsen voor hem cadeau krijgen!

EXPLOSIES IN KOLENMIJN: 78 MAN INGESLOTEN

Nog dagenlang hing een rookwolk boven het terrein van een kolenmijn bij Farmington in de Amerikaanse staat West-Virginia nadat zich op een diepte van tweehonderd meter een reeks explosies had voorgedaan. Negenennegentig mijnwerkers bevonden zich ondergronds toen op 20 november de branden uitbraken; slechts eenentwintig konden via het gangennet ontsnappen of via een ventilatieschacht omhoog worden gebracht. De reddingsoperaties moesten na enkele dagen worden gestaakt omdat nieuwe ontploffingen dreigden. Om het vuur te bedwingen werd een hoeveelheid van vijfhonderd ton kalksteen in de schachten gestort. Radeloze familieleden van de achtenzeventig ingesloten kompels smeekten de mijndirectie de mijn niet dicht te gooien zolang nog een van de slachtoffers in leven zou kunnen zijn. Een overheidsfunctionaris verklaarde echter dat er geen enkele kans meer bestond de mannen uit de brandende en met giftige gassen gevulde mijngangen te halen. Bovendien wist niemand waar ze zich bevonden. Na de eerste ontploffing was er geen contact meer met hen geweest.

PIJN IN FRANSE PORTEMONNEE

Zelfs de Fransen deden al gissingen naar het percentage waarmee hun frank in waarde zou worden verminderd. Maar tot ieders verbazing besloot president De Gaulle op 23 november dat er geen devaluatie zou plaatsvinden. Het was de climax van een monetaire crisis, die de westerse valutamarkten wekenlang in onrust had gebracht. Ten gevolge van de stakingen in mei was de fiducie in de frank ondermijnd en leek devaluatie onvermijdelijk, zodat speculanten een run ondernamen op de harde Westduitse mark. De Gaulle wilde zijn frank echter niet door de mark laten verslaan. Hij beval strenge versoberingsmaatregelen om te proberen de economie in evenwicht te brengen. Het begrotingstekort werd sterk verminderd en er kwam scherpe controle op de deviezenuitvoer. Zo mochten Franse toeristen hoogstens vijfhonderd frank naar het buitenland meenemen. De douane zag daar nauwkeurig op toe.

SCHOLIEREN SCHOPPEN TEGEN MAMMOET

Dit is Marja Oosterman, de zeventienjarige oprichtster en voorzitster van de Scholieren Belangen Organisatie. Op 30 november hield deze in Utrecht haar eerste congres, waarop zevenhonderd middelbare scholieren nogal roerig aanwezig waren. Tot revolutie kwam het niet, al heeft de S.B.O. een lange lijst grieven tegen het Nederlandse onderwijssysteem. Om er enkele te noemen: de nieuwe onderwijswet deugt niet, de houding van de leraren is paternalistisch, de lesmethoden laten te wensen over, het milieu speelt een te grote rol bij de schoolkeuze. De S.B.O. ijvert dan ook voor democratisering van de scholen, voor het oprichten van leerlingenparlementen en voor een negenjarig basisonderwijs, zodat de leerlingen bewuster een keuze kunnen doen uit de schooltypen. Spijkers met koppen werden in Utrecht niet geslagen; daarvoor waren de discussies te ongedisciplineerd. Velen wisten kennelijk ook niet precies waarover het ging. „Jullie zijn ongelooflijk," schoot Marja op een gegeven moment woedend uit, toen een motie over de mankementen van de mammoetwet aan de orde kwam. „Ik stel voor dat we eerst een motie aannemen waarin gevraagd wordt om duidelijke stencils over de mammoet omdat jullie er geen donder van af weten. Had je zaakjes een beetje beter voorbereid!"

PROTESTEN TEGEN VERHOGING DEFENSIE-UITGAVEN

„Die 225 miljoen gulden moeten aan fijne dingen besteed worden, niet aan rotdingen," zei een van de sprekers tijdens een protestbijeenkomst van politieke groeperingen en studenten in Amsterdam. De ontstemming gold de Nederlandse extra-defensiebijdrage, uitgetrokken naar aanleiding van de vergadering van de Noordatlantische Verdragsorganisatie in Brussel, die onder invloed van de gebeurtenissen in Tsjechoslowakije tot verhoging van de paraatheid had besloten. De talrijke protestacties tegen het opvoeren van het defensiebudget waren voor de Nederlandse premier De Jong aanleiding om voor radio en televisie de beweegredenen van de regering uiteen te zetten. Op 29 november zei hij dat er geen sprake was van een bewapeningswedloop tussen de Navolanden en het Oostblok en dat de ontspanningspolitiek zou worden voortgezet. „De Navo is geen club van militairen die alsmaar meer willen uitgeven voor de strijdmacht," aldus de premier. „De Navolanden zijn tot de conclusie gekomen dat het militaire overwicht van de Sovjet-Unie en haar bondgenoten te groot is geworden en dat ze in de verleiding kunnen komen aan de rand van hun invloedssfeer hun gezag uit te breiden. Als onze veiligheid en onze vrijheid niet gegarandeerd zijn, baat het ons niet het onderwijs, de huisvesting of de sociale voorzieningen te verbeteren."

THE SAINT UIT DE HEL

Eindelijk kwam voor Roger Moore alias Simon Templar alias The Saint het verlossende woord. De eenenveertigjarige acteur, die zich in de televisieserie altijd zo vlot uit nare situaties weet te redden, werd weer vrij man nadat zijn vrouw, de Engelse zangeres Dorothy Squires (44) „na een hel van zeven jaar" — zei de Saint — in een echtscheiding had toegestemd. Moore leefde sinds 1961 samen met de eenendertigjarige Italiaanse actrice Luisa Mattioli, die hem twee kinderen schonk. Zijn huwelijk met Dorothy bleef kinderloos. Terwijl Roger zich op 26 november heel innig met Luisa onderhield, stond een eenzame blonde Dorothy buiten het Londense gerechtsgebouw haar tranen te bedwingen. „We zijn acht jaar lang gelukkig geweest," zei ze. „Toen kwam die klap. Opeens was hij verdwenen. Dat heb ik hem al die tijd niet kunnen vergeven. Dit jaar heb ik tenslotte besloten omwille van hun kinderen hun een kans te geven en mijn onmogelijke eis van vijftigduizend pond alimentatie laten vallen. Nu ben ik niet jaloers en haatdragend meer."

JOHAN CRUYFF IN DE BOOT

Op 2 december traden in Amsterdam de heer H. J. Cruyff (21) en mejuffrouw Diana Margaretha Coster (19) in het huwelijk — of wat Amsterdammers meer zegt: Cruyffie trouwde met Danny! De raadzaal was te klein om alle trouwe supporters te bergen die de populaire Ajax-speler en voetballer-van-het-jaar het contract van zijn leven wilden zien tekenen. De kersverse mevrouw Cruyff zei later tijdens de heel drukke receptie dat van een huwelijksreis niets kon komen wegens intensieve beroepsbezigheden van haar man. Die hadden natuurlijk alles te maken met Ajax' verrichtingen in de eredivisie, waarin de Amsterdamse kampioensploeg vlak voor de trouwdag van Johan Cruyff zowaar acht punten achterstand op de leidende clubs F.C. Twente en Feijenoord had opgelopen. . .

KNUPPELS IN DE AANSLAG

Op haar gemak inspecteert een studente een detachement gewapende politiemannen, dat aangetreden staat bij de universiteit van San Francisco. Begin december werd daar wild gevochten tussen opstandige studenten en de politie, die met geweld een eind trachtte te maken aan een al weken durende stakingsactie. Deze werd geleid door de Unie van Zwarte Studenten en was gericht tegen het toelatingsbeleid van de universiteit en tegen de schorsing van een negerstudent. De Unie eiste tevens het instellen van een leerstoel in de negercultuur. Bij de gevechten raakten velen gewond en werden tientallen gearresteerd. Half december kwam het opnieuw tot ernstige botsingen.

REPETITIE VAN RIDDERSLAG

Enkele weken voordat de musical De man van La Mancha (zeg maar Don Quichot) op 23 december in Amsterdam in première ging, klonk een dissonant naar buiten door. Operazangeres Anke Brokstra, die de rol van Dulcinea zou vertolken, werd ontslagen omdat zij de regie-aanwijzingen zou hebben genegeerd en niet voldoende acteertalent zou bezitten. Ze spande een kort geding aan, maar de rechter stelde haar in het ongelijk. Anke werd vervangen door Carry Tefsen, die in deze repetitiescène toekijkt hoe de gouverneur (Tabe Bas) de titelheld (Guus Hermus) tot ridder slaat; tussen beide heren Lex Goudsmit als de knecht Sancho Panza.

BERLIJNSE MUUR WORDT UITGEBREID

West-Berlijn wordt steeds meer een door staal en beton gemarkeerde enclave in de Duitse Democratische Volksrepubliek. De muur die het westelijk deel van Berlijn sinds 1961 hermetisch van het oostelijk stadsdeel scheidt, kreeg in 1968 een verlengstuk in meer westelijke richting. In de zomer legde Oost-Duitsland het landverkeer tussen de Bondsrepubliek en West-Berlijn administratieve beperkingen op door middel van belasting- en visaformaliteiten. Het vond het kennelijk ook nodig een hechtere versperring op te werpen om vrijheidslievende onderdanen de vlucht naar het vrije Berlijn te beletten. De bouwers aan de muur werden door vopo's streng bewaakt. Op de voorgrond van de foto, die tegen het jaareinde door de Engelse fotograaf van het jaar Terry Fincher werd gemaakt: een patrouillerende pantserwagen van het Britse Gloucestershire-regiment.

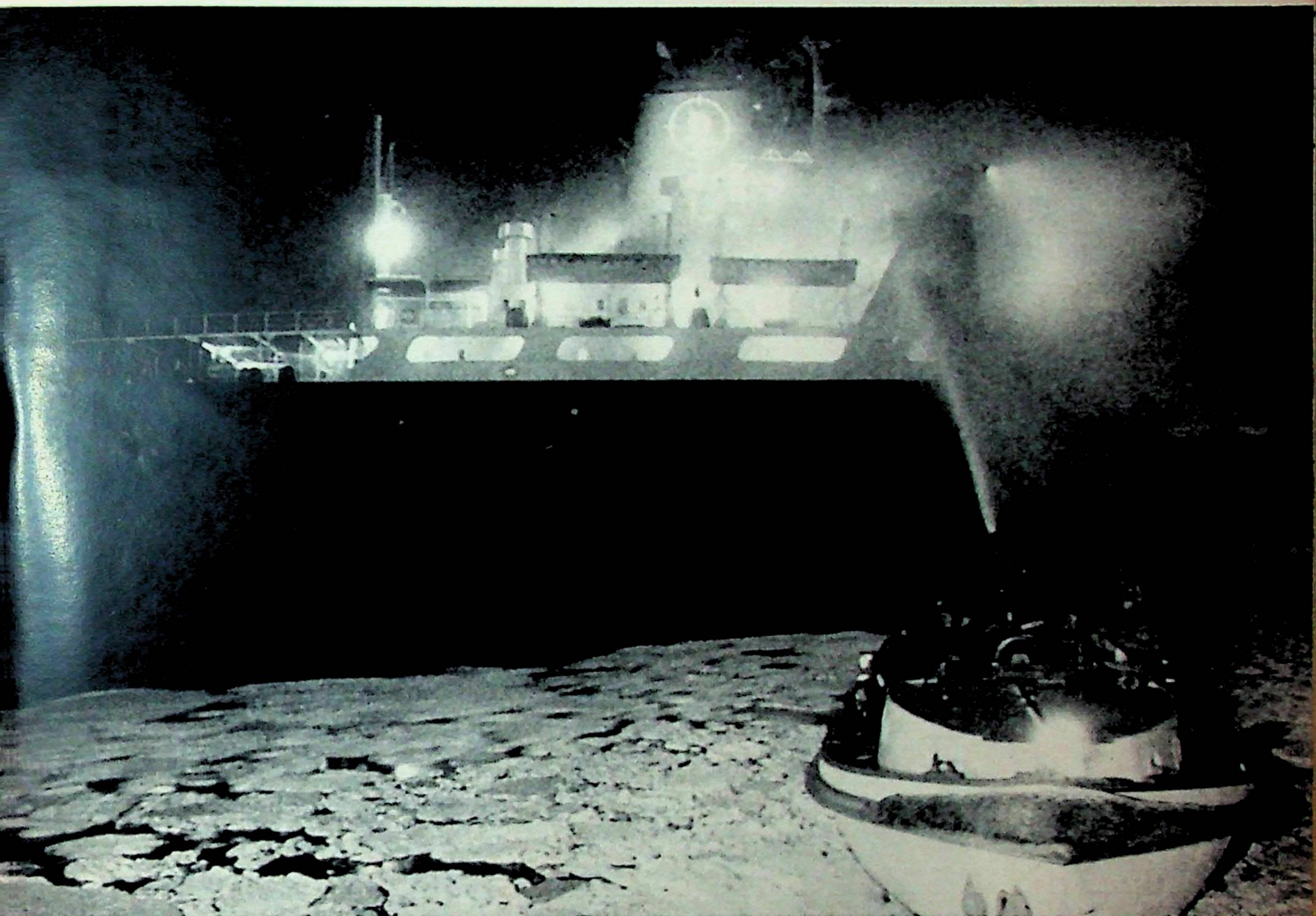
JAPANSE NOBELPRIJSWINNAAR

In Stockholm werden zes grote geesten op 10 december onderscheiden met een Nobelprijs. Die voor letterkunde ging naar de Japanner Jasoenari Kawabata. De onderscheidingen voor werkers op wetenschappelijk gebied waren alle voor Amerikanen: Luiz Alvarez (natuurkunde), Lars Onsinger (scheikunde), Robert Holley, Gobind Khorana en Marshall Nirenberg; de laatste drie deelden de prijs voor geneeskunde. Ter ere van de winnaars werd een banket aangericht, bij welke gelegenheid de in Japanse kledij gestoken auteur Kawabata omstuwd werd door studenten die om zijn handtekening vroegen. In Stockholm werden de oorkonden en gouden medailles met beeldenaar van Alfred Nobel door koning Gustaaf van Zweden overhandigd. De Nobelprijs voor de vrede werd in Oslo in ontvangst genomen door de Fransman René Cassin, die president is geweest van het Europese hof voor de rechten van de mens.

OPENING KANAAL GENT-TERNEUZEN

Twee vorsten, twee premiers en negen ministers waren op de historische negentiende december present bij de opening van het verbrede zeevaartkanaal Gent-Terneuzen. Onder geloei van tientallen sirenes stelde koning Boudewijn in Terneuzen de grote sluisbrug open, waarna koningin Juliana eveneens met een druk op de knop de machtige sluisdeur in werking bracht. Op de foto links naast koning Boudewijn de Nederlandse minister van verkeer en waterstaat drs. J. A. Bakker, die tevoren de veelbewogen geschiedenis van de scheepvaartroute naar Gent had geschetst, de stad die eindelijk haar poort naar de Westerschelde wijder zag opengaan. Aan boord van de veerboot *Prinses Margriet* maakten ruim zeshonderdvijftig gasten een feestelijke vaartocht naar Gent, waar in het eeuwenoude stadhuis door Nederlandse en Belgische ministers om de beurt de voorspoedig gegroeide verstandhouding tussen beide landen werd geroemd. Koningin Juliana en koning Boudewijn bezegelden met hun handtekening in het gulden boek van de stad de totstandkoming van het Belgisch-Nederlandse welvaartsproject in de Delta.

BRAND OP TANKER IN AMSTERDAMSE HAVEN: DERTIEN DODEN

Dertien opvarenden van de Liberiaanse tanker *Diane* vonden in de nacht van 12 op 13 december de dood nadat zij in paniek in het ijskoude water van de Amsterdamse Westhaven waren gesprongen. Aan boord van het schip, dat bij de nieuwe raffinaderij van Mobil Oil zestigduizend ton ruwe olie moest lossen, was plotseling een enorme steekvlam omhoog geschoten die in een ommezien de tanker en de laad- en losinstallatie tot een vuurzee maakte. Twaalf Spanjaarden en een Engelsman werden het slachtoffer. Twee Spaanse zeelui moesten met ernstige brandwonden in het ziekenhuis worden opgenomen. De brand heeft lange tijd de raffinaderij bedreigd. Er werd onmiddellijk groot alarm geslagen. Tientallen brandweerwagens en ambulances reden naar de onheilsplek, terwijl ook drie blusboten uitrukten. Pas na zes uren blussen had men het vuur grotendeels bedwongen. De aanvoerinstallatie van de raffinaderij werd vernield en de steiger liep zware schade op. Foto: dobberend in een veld van schuim richt de blusboot *Jan van der Heijden* van de Amsterdamse brandweer zijn waterkanon op de brandende tanker.

MONSTERRALLY VAN LONDEN NAAR SYDNEY

Specialisten hadden voorspeld dat van de achtennegentig equipes nog geen twintig op tijd zouden finishen. Hoe moordend de Londen-Sydneymarathon echter ook was, toch brachten nog zesenvijftig auto's op 17 december de grootste rally aller tijden — 16.200 kilometer — tot een goed einde. Op het ,,gemakkelijke'' traject Londen-Bombay bleven zelfs meer wagens steken (26) dan tijdens de uiterst zware woestijnrit tussen Perth en Sydney (16). De monsterrace werd gewonnen door de Schot Cowan; tweede werd de Ier Hopkirk — en dat terwijl de Australiërs favoriet waren voor de eerste prijs van tienduizend pond sterling. De slotfase kreeg een nogal dramatisch verloop. De in Australië leidende Belg Lucien Bianchi werd na een botsing uitgeschakeld, terwijl zijn landgenoot Gilbert Staepelaere die enige tijd in tweede positie lag, motorpech opliep en ver achterop raakte. De Brit Roger Clark, die bij de inscheping in Bombay als eerste stond geklasseerd, kreeg zeshonderd kilometer voor de finish ernstige materiaalpech. Hij slaagde er echter in nog als nummer tien binnen te komen. Ook de Nederlandse DAF-equipes volbrachten de race. Het team Rob Slotemaker-Rob Janssen klasseerde zich achter Staepelaere als zeventiende. David van Lennep en Peter Hissink kwamen op de zesenvijftigste en laatste plaats. De foto laat twee rallywagens zien op de kronkelende weg door de historische Khyber-pas tussen Afghanistan en Pakistan.

ZWARE BOSBRANDEN TEISTERDEN GROOT GEBIED IN AUSTRALIË

In de omgeving van Sydney hebben van eind november tot ver in december bosbranden gewoed, die de ergste waren in de geschiedenis van Australië. Aangewakkerd door een harde wind breidde het vuur zich zo snel uit dat duizenden mensen in aller ijl hun huizen moesten verlaten om het vege lijf te redden. Het aantal doden zou minstens twaalf hebben bedragen en het aantal ernstig gewonden zeker tweehonderd. Honderdvijftig huizen werden verwoest en verscheidene auto- en spoorwegen zwaar beschadigd. Dag en nacht leverden militairen en burgers een verbeten strijd tegen het ziedende vuur, dat talrijke dorpen en ook de buitenwijken van Sydney bedreigde. De stad werd dagenlang verduisterd door enorme rookwolken. Foto: de heer Clive Jenner en zijn vrouw Molly te midden van de smeulende restanten van hun huis in Saint Ives. ,,De vlammen raasden opeens het dal binnen en hadden ons erf in minder dan geen tijd bereikt,'' vertelde mevrouw Jenner. ,,De brandweermannen werkten als paarden, maar ze konden niets uitrichten.''

DRIE MAN TIENMAAL ROND DE MAAN

De kerstdagen van 1968 waren voor de ruimtevaart uitermate gedenkwaardig. Voor het eerst in de geschiedenis slaagden mensen erin zich aan de aardse zwaartekracht te onttrekken en het dichtstbijzijnde hemellichaam, de maan, tot op ruim honderd kilometer te benaderen. De Amerikanen Borman, Lovell en Anders volbrachten feilloos hun zesdaagse ruimte-avontuur, dat miljoenen mensen fascineerde en in spanning hield. Op 27 december, na een tocht van 147 uur, keerde de Apollo-8 behouden op „de goede aarde" terug. Niets was op de kritieke momenten fout gegaan. Tot op seconden en meters nauwkeurig werd de vlucht volgens de berekeningen uitgevoerd: twee keer om de aarde, toen de 384.000 kilometer lange reis naar de maan, de tien rondjes om de satelliet en de riskante terugreis. De drie maanverkenners wachtte na hun splash-down in de Stille Oceaan een geweldige ontvangst. Via de televisie hadden zij tijdens hun reis voor onvergetelijke momenten gezorgd. In rechtstreekse uitzendingen lieten ze de aardbol van veraf en het maanoppervlak van dichtbij zien en voorzagen ze de unieke beelden van soms komisch commentaar. Aangrijpend was vooral hun kerstuitzending, waarin zij om beurten gedeelten voorlazen uit het bijbelse scheppingsverhaal. Op de foto van links naar rechts James Lovell, Frank Borman en William Anders — de drie mannen, wier succesvolle tocht het vrijwel zeker heeft gemaakt dat Amerika in 1969 een mens op de maan kan laten landen.

GEDRUKT IN NEDERLAND